

Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning

Demokratisering og autokratisering

Hvordan militærets rolle i Myanmar bidro til demokratisering, demokratisk tilbakeslag og autokratisering?

Dahlay Po

STV-3900 Masteroppgave i statsvitenskap mai 2022

Innholdsfortegnelse

Forord.....	4
Sammendrag	5
Liste over forkortelser.....	6
Liste over tabeller	7
Liste over figurer.....	7
Kapittel 1: Introduksjon.....	8
1.1 Bakgrunn og formål	8
1.1.1 Temaområde og problemstilling	9
1.1.2 Oppbygging av avhandlingen	10
Kapittel 2: Burmas historie og den politiske konteksten	13
2.1 Myanmar geografisk og befolkningen sammensetning.....	13
2.2 Den politiske konteksten	14
2.2.1 Britisk Burma (1885 - 1948)	15
2.2.2 Uavhengighet (1948 - 1962)	16
2.2.3 Militærstyre (1962 - 2010).....	17
2.3 Sivil regjering (2010 – 2020)	19
2.3.1 Nasjonalvalget 2010.....	19
2.3.2 Nasjonalvalget 2015.....	20
2.3.3 Nasjonalvalget 2020 og 2021 militærkupp	21
Kapittel 3: Metodologisk tilnærming	22
3.1 Formål og utvalg.....	22
3.1.1 Valg av problemstilling.....	23
3.2 Casestudier	24
3.2.1 Valget av casestudie.....	25
3.3 Datainnsamling	26
3.3.1 To typer data og kilder	26
Kapittel 4: Teoretisk rammeverk	30
4.1 Demokrati tilnærminger	30
4.1.1 Klassisk demokrati.....	30
4.1.2 Den moderne demokrati tilnærmingen	31

4.2 Demokratisering tilnærminger	34
4.2.1 Demokratisering, demokratisk overgang og demokratisk konsolidering	34
4.2.2 Freedom House måling av demokrati	36
4.3 Autokratisering (demokratisk tilbakeslag)	37
4.3.1 Varieties of Democracy (V-Dem) måling av demokrati	37
4.3.2 Autokratisering	38
4.3.3 Statskupp	41
Kapittel 5: Empirifunnene	42
5.1 Demokratisk overgang fra 2010 – 2020	44
5.2 Demokratiserings utfordringer i Myanmar	45
5.2.1 Menneskerettighetsbrudd i Myanmar	46
5.2.2 Sivilsamfunnet	48
5.2.3 Nasjonalvalgene: 2010, 2015 og 2020	52
5.3 Militærkuppet 1. februar 2021	55
5.3.1 Grunnloven av 2008	56
5.3.2 Det grunnlovsstridige militærkuppet (rettferdiggjøres)	58
5.3.3 Utfordringer etter kuppet	59
Kapittel 6: Analyse	62
6.1 Analyse 1: Hvor demokratisk var Myanmar under demokratiseringsprosessen?	63
6.1.1 Dahls og Schumpeters syn på konkurranse om folks stemmer	63
6.1.2 USDP regjeringsperioden 2010-2015: Militærstyre med sivil forkledning	64
6.1.3 Perioden 2015-2020: Den hybride sivil-militære regjeringen	68
6.1.4 Konklusjon analyse 1	73
6.2 Analyse 2: Hvordan kan vi forstå hvordan militærets rolle bidro til autokratisering og demokratisk tilbakeslag i Myanmar?	75
6.2.1 Militærkuppet i skygge av nasjonalvalget-2020	75
6.2.2 Valgautokrati (2010-2020)	76
6.2.3 Den grunnleggende konstitusjonelle – militærkupp	81
6.2.4 Den grunnlovsstridige maktovertakelsen (Demokratisering til autokratisering)	84
6.2.2 Konklusjon analyse 2	91
Kapittel 7: Konklusjon	92
Referanseliste	96

Forord

I mange år har noe av det som opptatt meg mest vært spørsmålet om hvorfor noen land lider mer enn andre land under statlig styring kontroll og hvorfor makten er elitekontrollert. Min interesse for spørsmålet har utfordret meg til å dykke dypere inn i konteksten av demokratisering og autokratisering i en sammensatt kontekst. I årenes løp har jeg fått anledning til å møte mennesker som levde, led og overlevde det autokratiske herredømmet i Myanmar, herunder har jeg også tilknytning fra Myanmar. Kampen mot diktaturer vil naturligvis kreve ofre. Min kjennskap til Myanmar har hjulpet meg i en spesiell inspirasjon til å krystallisere avhandlingen. Tematikken og spørsmålene som blir tatt opp i denne avhandlingen, er noe som reflekteres i de mange referansene fra min bacheloroppgave i statsvitenskap (2019) og til studier jeg har selv har vært med på. Myanmar eller tidligere kalt Burma er blant de land i verden som er mest interessante å studere for en statsviter, fordi landet har hatt en langvarig konflikt og isolert av mange andre land med militærdiktatur over mer enn 50 år. Autokratisering og diktatur har vært en svært tung analyse og definitivt ikke lett lesing, og vanskelig å studere om alle fenomenene. Skriveprosessen har også vært preget av en medfølelse og sinne over brutalitetene som har skjedd i Myanmar, samtidig har det vært gøy å skrive. Min kjennskap til Myanmar har motivert og engasjert valget av temaet, og autokratiseringsstudier jeg ønsker å studere mer grundig. Mitt håp i denne avhandlingen er at Myanmar kan befri folket sitt fra diktatorisk undertrykkelse og å etablere et stabilt demokratisk system som respekterer menneskers frihet.

Den viktigste takken går til min veileder Tor-Dahl Eriksen, som har gitt meg svært grundige kommentarer og mange konkrete forslag til forbedringer i denne avhandlingen. Takk til Kristian Stokke som kom med masse innspill. En ekstra stor takk rettes til Vanja, Ann-Cecilie, Håkon, Federico, Regine og Marianne for å ha lest grundig gjennom teksten og gitt meg gode forslag og tilbakemeldinger. Oppgaven ble mye bedre etter forslagene og kritikkene jeg har fått. En stor takk til mine fabelaktige medstudenter som har holdt oss sammen i både oppturer og nedturer som vil være minner for livet. Sist, men ikke minst er takknemlig for den familien jeg har, mor og far som ikke har presset meg på noe som helst, men fikk alltid den støtten, oppmuntring og visdomsord fra dem. Takk til mine kjekke nevøer Reinhardt og Adriel som har holdt meg i selskapet på Facetime når det er behov.

O, 3:6 - P,4:4

Sammendrag

Demokratisering og autokratisering i Myanmar ble skrevet på oppfordring av et moderat regimeskifte 1. februar 2021, militærkupp etter et tiår med et sivil-militært hybridregime - et massivt demokratisk tilbakeslag for demokratiseringsprosessen. Avhandlingen er et resultat av demokratiserings- og autokratiseringsstudier og forklarer den politiske konteksten om Myanmar eksperiment av det militærdisiplinert demokrati har blitt oppløst i løpet av de siste årene. Analysen er kun tenkt til bruk for demokratisering og autokratisering. Analyse 1: demokratisering analyserer den politiske konteksten ut fra Robert A. Dahls og Joseph Schumpeters demokratiteori og Freedom House måling på demokrati, med fokus på visse liberale reformer fra 2010-2020 - valgprosessen, den hybride sivil-militære regjeringen, militærkontrollert prosess, pressefrihet, kamp om politisk deltakelse, forsamlings- og organisasjonsfrihet, og brudd på menneskerettigheter. Analyse 2: autokratisering analyserer ut fra et autokratisk analytisk perspektiv basert på Andrea Cassani og Luca Tomini konseptuelt rammeverk for autokratisering, Maerz mfl (2021) betingelser på autokratisering, og Varieties of Democracy (V-Dem) måling på demokrati. Analysen 2 dykker ned i en diskusjon på hvordan vi kan forstå hvordan militærets rolle bidro til autokratisering og demokratisk tilbakeslag i Myanmar. Avhandlingen skisserer faktorene som bidro til demokratisk overgang og demokratisk tilbakeslag i et komplekst bilde av Myanmar turbulente politiske prosess.

Det siste politiske forholdet i Myanmar har vært preget av det kontroversielle presidentvalget i 2020, deretter militærkuppet som resulterte i en nedgradering fra valgautokrati til lukket autokrati. Den grunnlovsstridige maktovertakelsen satte en bråstopp til tross for demokratisering og kollapset det maktfordelingssystemet mellom de sivile og militære aktørene. Det vil si unntakstilstands erklæringen ikke oppfylles de konstitusjonelle grunnene og prosedyrekravene ikke ble overholdt. Den siste utgivelsen av V-Dem har vist at Myanmar siden 2021 har gått fra å være “*valgautokrati*” til “*lukket autokrati*”. Myanmar har aldri vært et fullstendig demokrati, men hadde *et illiberalt demokrati* med visse elementer av demokratiske normer og konstitusjonelle regler med styresett som en form for valgautokrati gjennom det politiske fellesskapet. Demokratisering i Myanmar overlevde ikke med “den udemokratiske grunnloven”, og den grunnlovsstridige maktovertakelsen gjorde et comeback til *et direkte militærdiktatur*.

Liste over forkortelser

ASEAN - Assocoation of Southeast Asian Nations
AAPP - Assistance Association for Political Prisoners
ARSA - Arakan Rohingya Salvation Army
ANP - Arakan National Party
BSPP - Burma Socialist Program Party
BBC - British Broadcasting Corporation
CDM – Civil Disobedience Movement
CRPH – Committee Representing People Parliament
DVB - Democratic Voice of Burma
EAOs – Ethnic Armed Organizations
NBC - Den Norske Burmakomiteen
NCA – Nationwide Ceasefire Agreement
NDF - National Democratic Force
NDSC – National Defense and Security Council
NLD – National League for Democracy
NUP – National Unity Party
NUG – National Unity Government
PDF - People's Defense Force
PPST – Peace Process Steering Team
SAC – State Administration Council
SLORC – State Law and Order Restoration Council
SNLD - Shan Nationalities League for Democracy
SPDC – State Peace and Development Council
UEC - Union Electoral Commission
USDA – Union Solidarity and Development Association
USDP – Union Solidarity and Development Party
V-Dem - Varieties of Democracy
VOA - Voice of America
ICG - Crisis Groups

Liste over tabeller

Tabell 5: Myanmar: Freedom in the World

Tabell 6: V-Dem måling av Myanmar demokrati

Liste over figurer

Figur 4.1: Autokratisering, institusjonelle dimensjoner og det firedelte regimespekteret

Figur 4.2: Konseptualisering av episoder av regimettransformasjon.

Kapittel 1: Introduksjon

“Aristoteles advarte i sin tid om at “et tyranni kan like gjerne bli avløst av et nytt tyranni”. Historien inneholder utallige eksempler på at undertrykkende regimes sammenbrudd av visse personer og grupperinger bare ses som en mulighet til å tre inn som nye herskere. De kan ha ulike motiver, men resultatet er ofte stort sett det samme. Det nye diktaturets regime kan til og med være enda mer grusomt og omfattende enn det gamle”

Gene Sharp og Tone Margaret Anderssen, *Fra diktatur til demokrati* (2012, s. 112)

1.1 Bakgrunn og formål

Militærkuppet 1. februar 2021 satte bråstopp for demokratisering av Tatmadaw, og det ble ledet av den øverstkommanderende Ming Aung Hlaing som erklærte unntakstilstand. Etter kuppet ble alle utenlandske medier underlagt streng sensur og militæret arresterte flere høytstående myndighetspersoner, inkludert president Win Myint, statsrådgiver Aung San Suu Kyi og andre høytstående tjenestemenn i National League for Democracy (NLD). Siden har militæret forsøkt å fremstille seg selv som landets legitime regjering ved å hevde at de overholder grunnloven fra 2008.

Den militære maktovertakelsen representerer et stort tilbakeslag i landets demokratiseringsprosess. Den politiske transformasjonen i Myanmar har blitt identifisert som en overgang fra demokratisering til autokratisering, med såkalte *valgautokrati til et lukket autokrati*. Denne avhandlingen har som formål å undersøke demokratisering og autokratisering i Myanmar. Parlamentsvalgene i 2010, 2015 og ulike politiske reformer signaliserte en åpning for flere partier og større spillerom for den politiske opposisjonen og sivilsamfunnet.

På den andre siden markerte militærkuppet 1. februar 2021 i kjølvannet av parlamentsvalget 2020 en ny utvikling i Myanmar i retning av autokratisk styre, og gjorde et comeback til *direkte militærdiktatur*. Følgelig ser det ut til å være en moderat form for full autokratisering i Myanmars dramatiske regimeskifte. Den amerikanske presidenten Joe Biden har siden kuppet i 2021 sanksjonert enkeltpersoner i militæret og andre involverte i militære selskaper og lagt merke til hvilke land som står sammen med Myanmars folk i denne vanskelige situasjonen. Videre har Norge, EU og G7 også vært ekstremt raske med å utstede en uttalelse som

fordømmer kuppet som et uakseptabelt angrep mot demokratiet i Myanmar. Mer enn fire måneder etter militæret tok makten, tok FNs generalforsamling det sjeldne skrittet med å stemme for å *formelt fordømme* kuppet 1.februar 2021 og ba om slutt på våpenhandel med landet (International Crisis Group, 2021). FN godkjente resolusjonen med 119 stemmer for, og 36 land avsto fra å stemme (Taylor og Westfall, 2021). På den andre siden har Kina nedlagt veto mot en resolusjon fra FNs sikkerhetsråd som fordømmer kuppet. FN fordømmer juntaen og oppfordrer militæret til å la en demokratisk regjering komme tilbake, og oppfordrer alle FNs medlemsland til å forhindre våpenstrømmer til Myanmar.

1.1.1 Temaområde og problemstilling

Ved å spore den historiske utviklingen av Myanmars regime, så ser vi at landet hadde et brutalt militærregime før det første demokratiske valget i 2010. Grunnloven fra 2008 ga grunnlaget for en ny demokratisk æra, med valgdemokrati i 2010, 2012 (mellomvalget), 2015 og 2020, og muliggjorde at opposisjonspartier og etniske partier kunne delta i demokratiprosessen. Den politiske reformprosessen banet veien for at motstandspartiet National League for Democracy (NLD) kunne påvirke den politiske prosessen. Ved det historiske mellomvalget i 2012 vant NLD partiet 43 av de 45 setene i parlamentet. Men det er kontroversielt når det gjelder *utforming og implementering av politikk*, ettersom NLD-partiet ikke fikk styrt landet. Til tross for et noe optimistisk utsyn til et mer liberalisert Myanmar i fremtiden, så var makten i det politiske systemet *konsentrert hos militæret*, og den politiske institusjonelle utformingen var derfor også hovedsakelig militær. Regjeringen ble anklaget og fordømt av det internasjonale samfunnet og FN for brudd på menneskerettigheter om folkemord og etnisk rensning mot rohingyaene. Demokratiseringsprosessen medførte svært begrenset pluralisme i samfunnet, kun tillatt i det omfang det ikke utfordret militæret. Dessuten ble mediefrihet, organisasjons- og forsamlingsfrihet, ytringsfrihet, og demokratiske institusjoner sterk innskrenket av Tatmadaw.

Den siste demokratimålingen fra *Freedom House 2022* rangerte Myanmars demokrati til det laveste nivået med status *ikke fritt land* (Freedom House, 2022). De største nedgraderingene for Myanmar skyldes massiv undertrykkelse av sivile- og politiske rettigheter, og deretter militærkuppet senere. Disse faktorene førte til at friheten ble innskrenket, og styreformene har ført landet et skritt i retning av autoritarisme og militærdiktatur. Militærkuppet 1.februar 2021 førte til at hele demokratiseringsprosessen kollapset. Med bakgrunn i en dramatisk

demokratisk reversering utløst av kuppet og erklæring av unntakstilstand, vil problemstillingen bli følgende:

Hvor demokratisk var Myanmar under demokratiseringsprosessen og hvordan kan vi forstå hvordan militærets rolle bidro til autokratisering og demokratisk tilbakeslag?

Problemstillingen tar utgangspunkt i to aspekter ved det politiske systemet i Myanmar i kontekst av militærkuppet i 2021: demokratisering og autokratisering. Derfor vil jeg ta utgangspunkt i to forskningsspørsmål basert på de to ulike aspektene problemstillingen. Jeg deler analysen i to deler. Først stilles spørsmålet “*hvor demokratisk var Myanmar under demokratiseringsprosessen?*” med formål om å gi et grundig svar på demokratisering i Myanmar. Det teoretiske grunnlaget for spørsmålet er Robert A. Dahl og Joseph Schumpeters demokratiteori, samt Freedom House sine data på hvor demokratisk Myanmar var før militærkuppet 1.februar 2021. Deretter (autokratisering i Myanmar) stilles spørsmålet: “*hvordan kan vi forstå hvordan militærets rolle bidro til autokratisering og demokratisk tilbakeslag i Myanmar?*” og det teoretiske grunnlaget er Andrea Cassani og Luca Tomini's konseptuelle rammeverk for autokratisering, Maerz mfl (2021) betingelser på autokratisering, statskuppeteori, samt Varieties of Democracy (V-Dem) måling av demokrati.

1.1.2 Oppbygging av avhandlingen

Avhandlingen er delt inn i syv kapitler, hvor hvert kapittel er videre delt inn i avsnitt og underavsnitt avhengig av forskningsteamet.

Kapittel 1: Dette kapitlet gir en generell introduksjon til forskningstemaet og skisserer en oversikt over forskningsbakgrunnen.

Kapittel 2: Målet med dette kapitlet er å forstå historien til Myanmar som vil gi den nødvendige bakgrunnsinformasjonen for å forstå mønsteret av politisk endring fra Burmas uavhengighet i 1948 fra britene til dagens regime. Kapitlet gjennomgår litteraturen om Myanmars politiske overgang med fokus på den historiske-, kulturelle, og politiske konteksten. Den første delen begynner med den historiske og politiske konteksten med fokus på dannelsen av Burma og deretter framveksten av militærstyre med vekt på deres oppfattede

verdier for Burmas politikk. Den andre delen omhandler dannelsen av den moderne politiske overgangen (2011-2021) med nasjonalvalgene og utfordringene de hadde under overgangen.

Kapittel 3: Dette kapittelet omhandler metodologiske tilnærminger til avhandlingen. Det består av formål og valg av problemstillingen, samt forskningsspørsmålene og forskningsmetodikken. I tillegg presenteres utfordringer under skriveprosessen.

Kapittel 4: Dette kapittelet tar for seg det teoretiske rammeverket, samt noen sentrale termer og begreper relevante til forskningstemaet “demokratisering og autokratisering”. Den første delen av teori avsnittet diskuterer demokratitilnærminger og demokratiseringstilnærminger, i syn av relevante demokratiteoretikere som Robert A. Dahl og Joseph Schumpeter. I tillegg presenteres Freedom House indikatorene på demokrati i sammenheng med Dahls betingelser for polyarki eller minimalt prosessuelt demokrati. Den andre seksjonen diskuterer begrepet autokratisering i sammenheng med Andrea Cassani og Luca Tomini sitt konseptuelle rammeverk, Maerz mfl (2021) betingelser på autokratisering, og Varieties of Democracy (V-Dem) målingen av demokrati. Dette er i motsatt retning av demokratisering, hvor avvikling av demokrati blir diskutert ved å bruke tre nøkkelbegreper: Autokratisering, demokratisk tilbakeslag og statskupp som teoretisk rammeverk. Kapittelet avsluttes med begrepene statskupp eller militærkupp som er relevante for å forstå militærets rolle i politikken.

Kapittel 5: Dette kapittelet presenterer avhandlingens empiriske funn og er en kvalitativ casestudie om Myanmars politiske overgangsprosess til demokrati. Den første delen begynner med Myanmars demokratiske overgang (2010-2020) som består av demokratiserings utfordringene, menneskerettighetsbrudd i Myanmar, sivilsamfunnet, mediefrihet, juridiske barrierer for ytringsfrihet og rettssikkerhet i sivilsamfunnet. Den andre omhandler nasjonalvalgene: 2010, 2015 og 2020, som fokuserer på valgdeltakelse, resultater og etniske partier. Den tredje delen omhandler militærkuppet som fant sted i 1. februar 2021, og legger vekt på det kontroversielle militærkuppet og utfordringer etter kuppet for å kunne forstå demokratisk tilbakeslag.

Kapittel 6: Dette kapittelet diskuterer og analyserer de viktigste teoretiske perspektivene mot de viktigste resultatene av empirifunnene for å svare på forskningsspørsmålene. Kapittelet er delt i to analyser. Den første, *analysen 1*, består av “demokratisering”, altså: *hvor demokratisk var Myanmar før militærkuppet 1. februar 2021?* med anvending av Dahls kriterier på

demokrati og Schumpeters perspektiver på konkurransedemokrati, samt Freedom Houses indikator på Myanmars demokrati. Analyse 2 består av “autokratisering” med forskningsspørsmålet: *hvordan kan vi forstå hvordan militærets rolle bidro til autokratisering og demokratisk tilbakeslag i Myanmar?* Analyse 2 analyserer mer detaljert og dyptgående det demokratiske tilbakeslagets årsaker og effekter i Myanmar, med bruk av Andrea Cassani og Luca Tominis konseptuelle rammeverk, Maerz mfl (2021) betingelser på autokratisering, og V-Dem måling av demokrati. Analyse 2 starter med å undersøke militærkuppet i kontekst av valget i 2020 og valgautokrati (2010-2020). Deretter presenterer den et komplekst bilde av den maktovertakelsen som er en av de viktigste funnene i forhold til å besvare forskningsspørsmålet i analyse 2. Kapittelet avsluttes med “valgautokrati til lukket autokrati” som analyserer den desidert mest dramatiske regimeendringen fra valgautokrati til lukket autokrati i den nåværende politiske orden.

Kapittel 7: Dette kapittelet inneholder en oppsummering av resultatene og den overordnede konklusjonen. Avslutningskapittelet besvarer avhandlingens viktigste forskningsspørsmål, oppsummerer de viktigste resultatene og gir en refleksjon rundt avhandlingen.

Kapittel 2: Burmas historie og den politiske konteksten

“Det skal naturligvis feires ordentlig når et diktatur bryter sammen. Mennesker som har lidd så lenge og ofret mye i kampen, fortjener å ha tid til å glede seg over seieren, til å puste ut og nyte anerkjennelsen for sin innsats. De kan med rette være stolte av seg selv og alle de kjempet sammen med for å oppnå politisk frihet. Det vil ikke være alle forunt å oppleve denne dagen. Både de levende og de døde vil bli husket som helter som bidro til å forme landets frihetshistorie”

Gene Sharp og Tone Margaret Anderssen, *Fra diktatur til demokrati* (2012, s. 111)

Introduksjon

Hensikten med bakgrunnskapitlet er å gi lesere en generell introduksjon til Myanmar's historie og politiske kontekst. Kapitlet er ment å gi lesere det nødvendige grunnlaget for å forstå mønsteret av politisk endring fra uavhengigheten i 1948 til i dag. Hensikten bak dette kapitlet er at det skal gi en kort illustrasjon av Myanmar's politiske historie, som er drivkraften bak dagens politiske styring.

2.1 Myanmar geografisk og befolkningen sammensetning

Myanmar (Republikken Unionen Myanmar) eller tidligere kjent som Burma er det 10. største landet i Asia. Myanmar har grenser til India, Bangladesh, Thailand, Laos og Kina. Landet består av et enormt etnisk mangfold som offisielt omfatter **135 store etniske grupper og syv etniske minoritetsstater**. Hovedstaden er Naypyidaw, men tidligere hovedstad er Yangon (Rangoon). De viktigste etniske gruppene i Myanmar er delt inn i syv stater og syv regioner: *Karen, Mon, Shan, Chin, Kachin, Rakhine og Karenni*. Andre hovedgrupper inkluderer Nagas som bor i Nord Myanmar antyder å være mer enn 100 000 som utgjør en annen kompleks familie av tibetansk-burmesiske språkundergrupper. Andre etniske grupper med betydelige antall er blant annet Wa, Pa-O, Kokang, Palaung, Lahu og Akha. Statene i Myanmar er i hovedsak regioner som er hjemsted for visse etniske minoriteter. Den administrative inndelingen er videre bystatus, distrikter og landsbyer. Begrepet “etniske minoriteter” i seg selv er historisk sett en kontroversiell del av terminologien. Et syn er at begrepet er en feilbetegnelse fordi hver etnisk gruppe opprettholdt sin egen identitet eller ble behandlet som en egen enhet under det britiske styret (1885-1948). En annen tolkning hevder at siden

Burman-gruppen utgjør den største enkeltgruppen målt i befolkning, er det ganske enkelt av denne grunn at de omtales som majoriteten og de andre som minoriteter (Kipgen, 2021). Av de syv statene og syv regionene i landet utgjør de etniske minoritetene det store flertallet av alle statene, samt en betydelig del av befolkningen i de syv Burman-dominerte regionene.

Ifølge FN statistikk 2021, ligger befolkningstallet i Myanmar på rundt 54,8 millioner. Det finnes mer enn 135 forskjellige etniske grupper med egen kultur, historie og språk. Etniske burmesere utgjør omtrent to tredjedeler av befolkningen: Burma 69%, Shan 9%, Karen 7%, Rohingya 4%, kinesere 3%, Mon 2 % og andre 5% (FN, 2021). Mer enn 100 språk snakkes i Myanmar av de forskjellige etniske gruppene, men offisielt er hovedspråket burmesisk. Landet er en *buddhistisk nasjon* hvor det burmesiske flertallet ligger på 88% av befolkningen og de andre er kristne 6%, muslimer 4%, hinduer og animister 2%. Myanmars geografiske beliggenhet har resultert i at landet har tiltrukket seg mennesker med mange forskjellige bakgrunner gjennom sin lange historie. Et slikt mangfold tilskrives landets geografiske beliggenhet på et strategisk veikryss der historisk sett hadde fungert som en buffer mellom nabomaktene Kina, India og Thailand. På grunn av en god blanding mellom kulturer har landets geografiske beliggenhet medført til utviklingen av forskjellige etniske bosetninger og lokalsamfunn som bor både i fjellrike grensesoner og på landet. Myanmar har vært medlem av *Association of Southeast Asian Nations (ASEAN)* siden 1997, som har som formål å styrke det økonomiske, sosiale og sikkerhetsmessige samarbeidet mellom medlemslandene.

2.2 Den politiske konteksten

Myanmars historie er preget av politisk vold, spenninger mellom og innenfor etniske grupper, etnisk og religiøs diskriminering og forfølgelse, blant mange andre alvorlige brudd på menneskerettighetene. Burma er etter kuppet 1. februar 2021 styrt av et militært regime (militærjuntaen).

På midten av 900-tallet grunnla Bamar-folket en liten bosetning i Bagan. På 1000-tallet ble landet samlet til ett rike og mongoler erobret Bagan og landet ble oppløst i mindre kongedømmer. På 1500-tallet fikk Mon-riket Regu (Bago) i Nedre Burma kontroll over mesteparten av landet, og på 1700-tallet økte Ava-riket i Øvre Burma sin makt (Nilsen, 2019).

Utvidelsen av det britiske imperiet til det sørøstlige Asia begynte på 1800-tallet og førte til en erobring av Burma som ble en del av Britisk India i 1885.

2.2.1 Britisk Burma (1885 - 1948)

I 1885 ble Burma annektert som Britisk India provins av britene. Siden har landet aldri eksistert som en enhetlig nasjonalstat med sine geografiske grenser og en sentralisert regjeringsadministrasjon. På grunn av hyppige opprør og krav om uavhengighet ble Burma skilt fra Britisk India i 1937 og Ba Maw ble første statsoverhode i Burma. Under andre verdenskrig ble Burma herjet og den britiske administrasjonen kollapset under japansk okkupasjon fra 1942-1945. Selv om mange burmesere i utgangspunktet kjempet for japanerne som en del av Burmas uavhengighet fra britene, tjenestegjorde mange burmesere hovedsakelig fra de etniske minoritetene i den britiske burmahæren. Etter en kort japansk okkupasjon, ble Burma gjenerobret av britene for andre gang og gjenoppbygde den britiske administrasjonen (kolonialadministrasjon) fram til Burma fikk selvstyre i 1948, ledet av general Aung San. Aung San overbeviste minoritetsgrupper om å melde seg inn i *Union of Burma* og forhandlet *Panglong avtalen* med etniske ledere (Kachin, Shan og Chin) som garanterte uavhengighet for Burma som en enhetlig stat. Hensikten med *Panglong-avtalen* var å gjenvinne deres frihet, gikk hver nasjonalitet (Burmesiske hæren, Kachin, Shan og Chin) sammen for å oppnå uavhengighet fra kolonimakten, og de dannet dermed en føderal union på Panglong-konferansen i 1947 (Kipgen, 2021). Dette var den første store konferansen som ble holdt i Panglong som forberedelse til landets uavhengighet fra kolonialadministrasjon. På møtet lovet Burman-lederne at grenseområdene ville blitt gitt autonomi dersom de gikk med på å slutte seg til Union of Burma ved å danne en føderasjon av grenseområdene. Den historiske begivenheten ble kalt Panglong-avtalen oppkalt etter konferansestedet. Det primære målet med avtalen var å opprette en unionsregjering der hver etnisk gruppe ville få autonomi innenfor sitt eget territorium. Konferansen vedtok enstemmig Panglong-avtalen som garanterte etnisk likhet, selvbestemmelse og demokratiske rettigheter. En av de store feilene på konferansen var at andre etniske grupper var ikke med enn de signerte av 22 representanter fra grenseområdene (3 fra Chin, 6 fra Kachin og 13 fra Shan) og Aung San som representant fra Burman. Spesielt Karen ønsket å forbli uavhengige fra Union of Burma (Kipgen, 2021). Selv om avtalen lovet full autonomi til de nye statene i unionen, klarte ikke de sittende makthaverne å implementere avtalen. Det fulgte enorme problemer med *borgerkrig, politikk*

og religion i mer enn et halvt århundre hvor utallige liv ble ofret og en kamp om naturressurser ble startet.

2.2.2 Uavhengighet (1948 - 1962)

Aung San og hans parti Anti-Fascist Peoples's Freedom League vant det første valget, men han ble myrdet sammen med flere kabinettmedlemmer av sine politiske rivaler før tiltredelse. Burma ble selvstendig under ledelse av *U Nu* og han ble i stedet statsminister i Burma. Et tokammerparlament ble dannet, bestående av et overhus (Nasjonalitetenes hus) og et underhus (Representantenes hus) for nasjonaliteter, og flerpartivalg ble holdt i 1951-1952 (valget varte flere måneder på grunn av intern konflikt i landet), 1956 og 1960. Uavhengighet og valgene førte ikke til politisk eller økonomisk forbedring i Burma. Derimot begynte ikke-burmanske etniske grupper, spesielt Karen folket en kamp for autonomi eller føderalisme med rettfærdig Karen-representasjon i regjeringen mot styresmaktene. Karenene utgjorde en stor gruppe i grenseområdene og den største etniske minoriteten i selve Burma. De mente at området de ble tildelt var for lite i forhold til befolkningen på rundt tre til fire millioner. Burmeserne var motvillige til å gi opp territoriene de okkuperte sammen med Karen. I tillegg ble burmesisk språk gjort obligatorisk i alle utdanningsinstitusjoner og offentlige kontorer. Barn og studenter måtte lære seg burmesisk på skoler og det ble gjort til det eneste offisielle språket i parlamentet (Kipgen, 2021).

Starten på demokratiet i Burma var en fiasko med opprør, ustabilitet, inflasjon og korrupsjon i regjeringen som undergravde det. Militæret tolket bruken av begrepet "føderalisme" som å være anti-nasjonal, anti-enhet og pro-oppløsning. Ved å utnytte ustabiliteten og frykten for *U Nu*-regjeringen skulle tillate etniske grupper å løsrive seg fra Union Burma, tok militæret ledet av general *Ne Win* kontroll over Burma gjennom et statskupp i 1962 som første statskupp i landet. Siden har regjeringen vært under direkte eller indirekte kontroll av militæret som kalles *Tatmadaw* på burmesisk. *Ne Win* og det burmesiske militæret gjorde statskupp i 1962 for å kunne styre statsminister *U Nu* og det demokratiske unionsparlamentet på grunn av økonomiske, religiøse og politiske kriser, spesielt spørsmålet om føderalisme og løsrivelse av etniske statene i Burma. Deretter etablerte *The Union Revolutionary Council Burma* som en ettparti sosialistisk stat under Burma Socialist Program Party (BSPP) og vedtok *Burmese Way to Socialism* (den burmesiske veien til sosialismen) i 1962 som en blåkopi for økonomisk utvikling, minkende utenlandsk innflytelse i Burma til null prosent og

øke militærets rolle. Nesten alle aspekter av samfunnet (selskaper, produksjon og media) ble nasjonalisert eller brakt under statlig kontroll under Burmese Way to Socialism, som kombinerte nasjonalisering i sovjetisk stil og sentral planlegging. Grunnloven for den sosialistiske republikken Burma-unionen ble vedtatt i 1974. Burmese Way to Socialism er kjent som ideologien til militærdiktaturet i Burma under *Burma Socialist Programme Party (BSPP)* fra 1961-1988. Fram til 1998 ble landet styrt som et ettpartisystem med generalen og andre militæroffiserer som regjerte gjennom Burma Socialist Program Party (BSPP). *Ne Win* styrte Burma som en *de facto* diktator som *styreleder* for BSPP og andre topp politikere, inkludert statsminister og president. Burma ble omdøpt til Socialist Republic of Union of Burma (Den sosialistiske republikken Union Burma), og Union Revolutionary Council (Unionens revolusjonære råd) ble erstattet av *People's Assembly (Folkeforsamlingen)* i 1974. Burmese Way to Socialism var preget av isolasjon, totalitær, overtro, fremmedfrykt, sinofobi og avvising av den kalde krigens politikk. I denne perioden ble Burma et av verdens mest fattige land og opplevde sterkt økt fattigdom, korrupsjon, ulikhet og internasjonal isolasjon (Kipgen, 2021).

2.2.3 Militærstyre (1962 - 2010)

Det oppstod en del protester mot militærstyret under Ne Win-regjeringen, og disse ble alltid undertrykt med vold. Studenter gjorde opprør i 1975, 1976 og 1977 og ble raskt undertrykt av overveldende makt. I mars 1988 førte uro til omfattende demonstrasjoner over hele landet som varte i flere måneder og ble kjent som *8888-opprøret*, en konfrontasjon mellom demonstrantene og myndighetene. I juli 1988 trakk Ne Win seg som formann for partiet BSPP og militæret dannet i stedet *State Law and Order Restoration Council (SLORC)* og drev en begrensende politisk virksomhet. Den nye regjeringen forlot sosialismen og vedtok en fri markedsøkonomi. Det oppmuntret til utenlandske investeringer i landet. Juntaen endret landets offisielle engelske navn fra "Socialist Republic of the Union of Burma" til "*Union of Myanmar*" i 1989, en endring mange land har ennå ikke har akseptert. Deretter ble hovedstaden *Rangoon til Yangon*, noe som har skapt stor forvirrende for befolkningen og for utlandet (Kipgen, 2021).

National League for Democracy og Aung San Suu Kyi

I 1990 holdt regjeringen frie flerpartivalg for første gang på nesten 30 år og opposisjonspartiet National League for Democracy (NLD), partiet til Aung San Suu Kyi vant 392 av 492 seter

(80% av setene). Aung San Suu Kyi er *datter av nasjonalhelten Aung San* som har tidligere kjempet for Burmas selvstendighet. Suu Kyi ble en av demokratibevegelsens viktigste ledere, en karismatisk leder som trakk store folkemengder til NLD. Hennes rolle i å løse de ikke-voldelige demonstrasjonene gjorde militæret nervøse. I 1989 ble Suu Kyi satt i husarrest og tusenvis av NLD-tilhengere ble arrestert. Arrestasjonen bidro til å øke berømmelsen og innflytelsen til Suu Kyi både i landet og i utlandet. Mens Suu Kyi fortsatt var i husarrest i 1991, vant hun *Nobelprisen* for sitt ikke-voldelige arbeid for demokrati i Myanmar og siden har Norge støttet arbeidet til demokratibevegelsen i Myanmar. Militærjuntaen nektet imidlertid å gi fra seg makten og fortsatte å styre landet. Fra 1992 tok general *Than Shwe* over lederskapet som Myanmar's øverste leder fram til 2011. Militærjuntaen fortsatte å styre landet først som SLORC og fra 1997 endret de til *State Peace and Development Council (SPDC)*, Statens freds- og utviklingsråd til det ble oppløst i mars 2011 (Kipgen, 2021).

2007 Safranrevolusjonen

General Than Swes lederskap førte til en del økonomisk og politisk uro i landet. I 2007 førte uroen i landet til en såkalt safranrevolusjon, på grunn av at diesel- og bensinprisene økte med 66-100% (Kipgen, 2021, s. 39). Safranrevolusjonen ble ledet av buddhistiske munkar, inkludert studenter og politiske aktivister som protesterte mot militæret, og tok en form av en kampanje for ikke-voldelig motstand. Som svar på protestene ble tusenvis av demonstranter drept eller arrestert av militærjuntaen referert som *The Saffron Revolution*. Den militære aksjonen mot sivil motstand ble fordømt av det internasjonale samfunnet og førte til en økning i økonomiske sanksjoner mot den burmesiske regjeringen (Kipgen, 2021, s. 129-130).

2008 syklonen Nargis

I 2008 traff *syklonen Nargis* land i Myanmar og forårsaket omfattende ødeleggelse og var den dødeligste naturkatastrofen i Myanmar's historie med mer enn 150 000 dødsfall (Freedom House, 2011). I de kritiske dagene etter katastrofen ble den isolasjonistiske regjeringen anklaget for å hindre FN's gjenopprettingsarbeid. Freedom House (2011) sier at mange burmesiske frivillige ble arrestert for å prøve å levere hjelp til ofre, inkludert den populære *komikeren Zarganar* som ble dømt til 59 års fengsel i november 2008 (Kipgen, 2021).

Borgerkrig

Borgerkrig eller intern konflikt i Myanmar har pågått siden 1948 da Burma fikk uavhengighet fra Storbritannia. Disse krigene er hovedsakelig kamper for etnisk og subnasjonal autonomi eller føderalisering av landet. Konflikten er verdens lengste pågående borgerkrig. I 2012 oppstod de pågående konfliktene mellom den pro-kristne Kachin uavhengighetshær og militærjuntaen, en borgerkrig mellom Rohingya-muslimene mot juntaen og etniske Rakhine som er i flertall i Rakhine-staten, en konflikt mellom de etniske gruppene Karen, Shan, Lahu mot militærjuntaen i den østlige halvdel av landet (Kipgen, 2021). På vegne av Rohingya-muslimkonflikten, signaliserte al-Qaida en intensjon om å bli involvert i Myanmar, hvor den militante gruppens leder Ayman al-Zawahiri sa at al-Qaida ikke hadde glemt muslimene i Myanmar og at de gjorde det de kan for å redde Rohingya-muslimene (Koch, 2021).

2.3 Sivil regjering (2010 – 2020)

En ny grunnlov fra 2008 som ble utarbeidet av regjeringen og *Tatmadaw* resulterte i landets veikart for demokrati. Grunnloven-2008 ga en periode med politiske reformer fra 2010 med tusenvis av politiske fanger som ble løslatt, inkludert nobelfredsprisvinneren Aung San Suu Kyi (Kipgen, 2021). Grunnloven opprettet også fem autonome selvadministrerte soner og en selvadministrert avdeling for seks etniske minoritetsgrupper. NLD forsøkte å endre på grunnloven, likevel fikk ikke Suu Kyi kvalifikasjon til å bli president i Myanmar (Kipgen, 2021).

2.3.1 Nasjonalvalget 2010

Det første nasjonalvalget på tjue år ble boikottet av NLD, og USDP vant med 80 prosent av stemmene. En nominell *sivil regjering president* ble deretter dannet med en pensjonert general *Thein Sein*. En serie reformer av liberaliserende politiske og økonomiske handlinger fant så sted. I 2011 ble den pro-demokratiske lederen Suu Kyi løslatt fra husarrest, og innvilgelse av amnesti for mer enn 200 politiske fanger, og nye arbeidslover som tillot fagforeninger (Kipgen, 2016). Ved mellomvalget i 2012 deltok Suu Kyi og NLD partiet og vant med 43 av de 45 setene. 2012-mellomvalget var også første gang internasjonale representanter fikk overvåke stemmeprosessen i Myanmar.

2.3.2 Nasjonalvalget 2015

2015-nasjonalvalget var det første åpne, omstridte valget i Myanmar siden 1990-valget. Valget ble favorisert av NLD med et flertall av setene i begge kamrene i det nasjonale parlamentet. På grunn av grunnloven av 2008, ble NLD-leder Suu Kyi utestengt fra presidentskapet og fikk den offisielle tittelen som “*state counsellor*” statsrådgiver, en rolle som ligner på en statsminister.

Våpenhviler

Etter politiske reformer i 2015 begynte regjeringen å signere den siste våpenhvileavtalen, signert av den burmesiske presidenten *Thein Sein*. Avtalen er et landsomfattende utkast til våpenhvile sammen med mange etniske væpnede organisasjoner *Ethnic Armed Organizations (EAOs)* og myndighetspersoner, som ble kjent som den nasjonale våpenhvileavtalen, *Nationwide Ceasefire Agreement (NCA)* (Kipgen, 2021, 145). Imidlertid undertegnet bare åtte av de 15 opprørsgruppene, mens syv av de falt fra under forhandlinger på grunn av at de opplevde urettferdighet. Men i 2018 brøt regjeringen i Myanmar avtalen ved å sende 400 Tatmadaw-soldater inn i Karen National Union (KNU) sitt territorium for å bygge en vei som forbinder to militærbaser (Sandford, 2018). Væpnede sammenstøt brøt ut mellom Myanmarhæren og KNU i Ler Mu Plaw-området i Hpapun-distriktet, noe som resulterte i at 2000 mennesker ble fordrevet. Men senere i året gikk Tatmadaw med på å utsette veiprojektet deres og trekke tilbake tropper fra området.

Rohingya

Forskere hevder at rohingyaene har levd i mange århundrer og at de er etterkommere av muslimske arabere, persere og bengalere som hovedsakelig kom som handelsmenn, krigere og helgener til lands og til sjøs (Chowdhury, 2006). Noen andre hevder at rohingyaenes opprinnelse går tilbake til 1400-tallet, da tusenvis av muslimer kom til det tidligere Arakanriket og slo seg ned der. Deretter kom flere i løpet av 19- og tidlige 20-århundre da Rakhine og Bengal ble styrt av Britisk India (Albert, 2020). I 2013 blusset det opp store antimuslimske opptøyer i ulike byer over hele Myanmar. Konflikten falt sammen med framveksten av *den buddhistiske nasjonalistiske 969-bevegelsen*, ledet av U Wirathu (Hofman, 2016). I 2016 startet *Arakan Rohingya Salvation Army (ARSA)* sitt første angrep på burmesiske

grensevaktposter langs grensen mellom Myanmar og Bangladesh og drepte grenseoffiserer (Stokke mlf, 2018 og Tønnesson, 2017). Tawmadaw svarte med kraftige straffetiltak og sendte redningsoperasjoner i den nordlige delstaten Rakhine og brente et titalls landsbyer. Rundt 900 000 rohingyaer bor for tiden i overfylte leire i Bangladesh, hvorav de fleste har flyktet fra Myanmar for å unnsnippe militærets forbrytelser mot menneskeheten og mulige folkemord (Human Rights Watch, 2021). Den påfølgende volden mot Rohingya-folket har FNs høykommissær for menneskerettigheter og andre internasjonale menneskerettighetsorganisasjoner beskrevet som en etnisk rensing.

2.3.3 Nasjonalvalget 2020 og 2021 militærkupp

I det siste nasjonalvalget i 2020 stod mye på spill. Blant annet konkurrerte NLD med forskjellige andre mindre partier, spesielt det militærtilknyttende USDP. Resultatene ga NLD seier 8.november 2020 i begge kamrene. UNDP fikk nederlag med 33 av de 476 setene, deretter avviste USDP dem og oppfordret til et nytt valg med militæret som observatører. Militæret hevdet valget inneholdt *valgfus*k, men valgkommisjonen avviste påstandene på grunn av mangel på bevis (Kipgen, 2021, s. 165). Militæret truet med å ta handling ved valget. 1.februar 2021 tidlig på morgen, dagen da parlamentet skulle samles, gjorde militæret *et militærkupp* ledet av Tatmadaws øverstkommanderende general Min Aung Hlaing og arresterte Aung San Suu Kyi og flere andre seniormedlemmer under kuppet. Masseprotester fulgte og krevde militærets avgang. Kuppet førte til en landsomfattende *borgerkrig* og mange etniske grupper bestemte seg for å slutte seg til *National Unity Government*, med et ønske om en føderalstat (Rønneberg, 2021).

Kapittel 3: Metodologisk tilnærming

Introduksjon

Denne metodologiske tilnærmingen beskriver valg av metoder for datainnsamling og de strategiske valgene som har vært veiledende for de analytiske tilnærmingene i denne oppgaven. Først og fremst skal metodekapittelet vise at det er logisk forståelse for forskningsmetoder. Den andre delen skal vise hvilke datainnsamlingsmetoder som er benyttet for å svare på problemstillingen som er valgt. I den siste delen skal valgene som er tatt bli forsvart og kritisert, samt spørsmål om reliabilitet og validitet bli belyst.

3.1 Formål og utvalg

Hvorfor er noen land demokratier mens andre ikke er det? Hvorfor overlever noen demokratier mens andre mislykkes? For å svare på disse spørsmålene er det et behov for et skarpt studie fokus på demokratisering og autokratisering på grunn av dagens politiske tilstand. Når pandemien har lagt seg, vil det bli tydeligere at det eksisterer en ny verdensorden. Det autoritære Myanmar er avgjørende for studie om demokratisering og autokratisering for å beskrive og forklare de pågående trendene. Dette er sentralt spørsmål innenfor fagdisiplinen komparativ politikk og statsvitenskap. Slik sett har forskningsspørsmålet en klar avgrensning som styrer metodevalget - å finne og presentere en studie av eksisterende teori som er relevant til problemstillingen, en beskrivelse av dataene som skal brukes, og en metode for dataanalyse. Demokrati kan måles og har blitt målt på mange forskjellige måter. For eksempel fokuserer *Freedom House* mest på å gjennomføre forskning på demokrati, menneskerettigheter, sivile friheter og politiske rettigheter, mens *Varieties of Democracy (V-Dem)* har en annen forskningsmetode på måling av demokrati med fokus på fem prinsipper: valgdemokrati, liberalt demokrati, deltakende demokrati, deliberativt demokrati og egalitært demokrati. Demokratisering er den ideelle applikasjonen for dette formålet, fordi den har blitt studert i flere tiår og studert med nesten alle metoder som brukes i komparativ politikk.

I denne studien har det blitt benyttet sekundærkilder for å belyse trekk ved demokratiseringsprosessen og hvordan prosessen ble stanset av et militærkupp 1. februar 2021. Samfunnsvitenskapene har til hensikt å bidra med kunnskap om hvordan den virkelige

verden ser ut, og for å finne ut av dette må en da gå metodisk til verks. Som en underdisiplin av statsvitenskap har statsvitere vært opptatt av statskupp i demokratiseringsprosessen med mål om å forklare og forstå dynamikken til politisk makt og regimeskifte, slik som det har oppstått under demokratiseringsprosesser verden rundt. Hovedmålet med denne studien er å studere demokratisk overgang og militærkupp i Myanmar. For å avgrense studien, blir det gjort en begrensning til å kun omfatte Myanmars demokratiske egenskaper, altså sivilsamfunnet, rettsstaten, politiske institusjoner, menneskerettigheter, det demokratiske systemet, maktovergangen og nasjonalvalgene. I tillegg presenteres andre viktige komponenter i demokratiet som krenkelse av sivile og politiske rettigheter, spesielt ytringsfriheten og ikke minst konsekvenser av militærkuppet i 2021.

Empiri kapittelet presenterer datamateriale fra perioden 2010-2020 hvor lesere vil få en forståelse av en casestudie om hvordan det demokratiske tilbakeslaget i Myanmar foregikk med militærkuppet i 2021. Blant utvalgene i casestudien er Rohingya-konflikten, sivilsamfunnet, nasjonalvalgene, Tatmadaw, Suu kyis rolle og 1. februar-militærkuppet 2021.

3.1.1 Valg av problemstilling

Hovedmålet til en enkelt casestudie er å få en dyp forståelse av det valgte temaet og problemstillingen. Hensikten med demokratisk overgang i Myanmar er å etablere et demokrati som vil føre til en harmonisering av samfunnet med bredere, frie og rettferdig valg, samt sivile rettigheter og pluralisme. Analysen av demokratiseringsprosessen vil da kunne gi en økt forståelse rundt problematikken av demokratisk tilbakesalg som er et militærkupp som oppstod 1. februar 2021. Larsen (2017) skiller mellom beskrivende, forklarende og forstående problemstillinger. Forklarende og forstående problemstillinger henger sammen. Vi kan si at gode forklaringer krever forståelse, og at forståelse krever innsikt i forklaringer. *Forklarende problemstillinger* har fokus på spørsmål rundt hvorfor samfunnsforhold i Myanmar er slik som de er, og hvorfor de endres og varierer som de gjør. *Beskrivende problemstillinger* er der formålet er å belyse hvordan forskjellige samfunnsforhold faktisk er, endres og varierer. Med *forstående problemstillinger* vektlegges spørsmålet om *hvordan* forskjellige samfunnsforhold, kan forstås i forskjellige sammenhenger. Her blir helhetlige samfunnsforhold vektlagt. Men i all hovedsak er utformingen av denne oppgaven med to forskningsspørsmål og en *forstående problemstilling*, ved at problemstillingene bygger seg på:

Hvor demokratisk var Myanmar under demokratiseringsprosessen og hvordan kan vi forstå hvordan militærets rolle bidro til autokratisering og demokratisk tilbakeslag?

Dermed undersøker avhandlingen militærets rolle i den myanmarske politikken, med særlig vekt på hvordan militærets rolle bidro til den politiske overgangen (demokratisering) og det demokratiske tilbakeslag (autokratisering) som kulminerte gradvis og deretter med militærkuppet. For å få et solid grep om emnet, evaluerer avhandlingen også hvordan militæret har forsøkt å forankre sin politiske rolle under parlamentvalgene og de sivile-militære relasjonene under de to regjeringene fra 2010-2015 (Thein Sein-regjeringen) og 2015-2020 (Suu Kyi-regjeringen). Avhandlingen søker derfor å svare på en problemstilling med to forskningsspørsmål som gir opphav til to analyser følgende:

1. Analyse 1: Hvor demokratisk var Myanmar under demokratiseringsprosessen?
2. Analyse 2: Hvordan kan vi forstå hvordan militærets rolle bidro til autokratisering og demokratisk tilbakeslag i Myanmar?

3.2 Casestudier

Å utforme et forskningsdesign for masteroppgaven innebærer en lang rekke valg, som vil bidra til å gi oppgaven min endelige form – både logisk konsistent og forankret i min problemstilling. For å undersøke problemstillingen vil oppgaven ta i bruk *enkelt-case studie*. En casestudie setter fokus på en spesiell enhet, som kan være en person, et land, en organisasjon eller et nærmiljø (Jacobsen, 2015, s.97). Tjora (2021) hevder at en casestudie er en undersøkelse som benytter en allerede eksisterende grense for hva og hvem undersøkelsen inkluderer og ekskluderer. Case-studier om militærkupp i Myanmar er derfor et mulig svar på spørsmålet om avgrensning og kan benytte alle mulige former for kvalitativ og kvantitativ datagenerering, intervjuer, observasjoner, surveyer, registerdatastudier, dokumentstudier og gjerne kombinasjoner av flere av disse (Tjora, 2021, s. 48). Det antas generelt at casestudier ikke kan brukes til teoritesting fordi forskningsdesignet ikke tillater generaliserbarhet (Larsen, 2017). Derfor er de fleste casestudier ment å utforske og generere teori i stedet for å teste teorier. En ulempe med metoden er at den kan begrense variasjon og med en bred tilnærming kan det ta lenger tid å samle inn informasjon. Det kan være vanskelig å ha kontroll på all informasjonen, fordi det er lett å miste oversikt når man må turnere mange kilder samtidig.

3.2.1 Valget av casestudie

Valget av Myanmar som et tema i min oppgave, er fordi flere asiatiske land og verden rundt har opplevd den raske forverringen av demokratiet. Autokratiseringen ble hovedsakelig forsterket med demokratisk tilbakeslag, inkludert militærkupp. Det er behov for et skarpt fokus på demokratisering og autokratisering nå enn noen gang hevdet Sten Widmalm fra boken *Routledge Handbook of Autocratization in South Asia* (2022). Ifølge Widmalm identifiserer han Sørøst-Asia vil innen to eller tre år overgå det demokratiske nivået, inkludert Myanmar, som ser ut til å være stillestående i en ikke-demokratisk prosess. I den første analysen om demokratisering, vil jeg ta i bruk Freedom House demokrati måling for å kunne analysere Dahls kriterier og Schumpeters konkurransedemokrati opp mot Myanmar demokratiserings overgangsprosesser. I den andre analysen om autokratisering, om demokratisk tilbakeslag vil oppgaven ta i bruk V-Dem som et evalueringsverktøy, Maerz mfl (2021) betingelser på autokratisering, Cassani og Tomini (2019) konseptuelle rammeverk for autokratisering og statskuppeteori for å kunne analysere autokratisering i Myanmar.

Dette casestudiet, som en metode, gir en oversikt over *demokratisering og autokratisering* i Myanmar slik det er forstått av ulike forskere. Den presenterer en rekke alternative tilnærminger, diskuterer deres implikasjoner og viser hvordan disse tilnærmingene har blitt brukt i eksemplariske arbeider på feltet. Ettersom mye av forskningen gjort i studiet om demokratisering og autokratisering allerede er basert på kvantitativ regresjonsanalyse og kvalitative metoder, har avhandlingen med casestudiet undersøkt *sekundærkilder* og forsøkt å finne svar på demokratisering og autokratisering i Myanmar, siden demokratiseringsprosessene har endret landets politiske bilde. Gitt undersøkelsen vil jeg prøve å svare på en problemstilling med to forsknings spørsmål som er nevnt. Militærkuppet i Myanmar er et eksempel på demokratisk sammenbrudd og demokratisk tilbakeslag under demokratiseringsprosessen. Bruk av casestudier er en svært utbredt form for avgrensning i kvalitative studier. En enkelt-case studiet har den fordelen at metoden er kvalitativ, ved at oppgaven kan bruke et bestemt og avgrenset informasjon om et land som Myanmar. Jeg kan deretter gå mer i dybden i min undersøkelse av militærkupp i Myanmar. Avhandlingen vil ta i bruk faglitteratur som er *pålitelig*, offentlige rapporter, forskningsartikler og andre relevante kilder fra ulike organisasjoner og nettaviser som har *høy troverdighet*.

3.3 Datainnsamling

Denne delen vil ta opp denne studiens fremgangsmåte for innhenting og bruk av data.

Datainnsamling er blant annet hentet fra rapporter, forskningsartikler og faglitteratur som er tilgjengelig på enten nett eller på fysiske bibliotek, og laget for andre formål enn det denne studien forsker på.

3.3.1 To typer data og kilder

Det finnes to typer hovedgrupper av data, nemlig sekundær- og primærdata. *Sekundærdata* er kilder som er skrevet av andre for andre formål enn fokuset til studien. Det kan være datakilder til offentlige dokumenter. Mens *primærdata* kilder er data som forskere har samlet inn til studiens formål, gjennom intervju og observasjon (Silkose og Olsson, 2021). For å svare på problemstillingen i denne studien benyttet oppgave kvalitative forskningstilnæringer med casestudiemetoder. Denne studien er basert kun på sekundærdata, ettersom tilgjengeligheten av data er betydelig, og, etter min vurdering, tilstrekkelig til å besvare studiens problemstilling.

Datainnsamlingsprosessen er en svært viktig del av et forskningsprosjekt. Siden en stor del av forskningens troverdighet avhenger av dens relevans for forskningsspørsmålene, må datakildene velges nøye. Bruk av forskningsartikler og faglitteratur på nett har bidratt til at oppgaven har nådd flere data ved å se på kildehenvisninger og referanselister. Dette er en såkalt “*snøballeffekt*”, hvor undersøkelsen distribueres videre (Jacobsen, 2015). Dette gjør at undersøkelsen kan nås av flere og sikrer et større utvalg av tematikken min. Til tross for snøballeffekt under datainnsamling om Myanmars demokratisering, fant jeg et nytt interessant fenomen om autokratisering, som har ledet avhandlingen til *en annen form*. Her fant jeg ut at demokratisering og autokratisering har en kobling som påvirker en nasjon mot demokratisk konsolidering eller autokratisering. For eksempel, arbeidet til Carl Schmitt demonstrerte en teoretisk sammenheng til det illiberal demokrati for politisk styring har hjulpet oppgaven form til å tenke komparativt om autokratiseringens idèmessige rammeverk, ikke bare i Myanmar, men på en global skala (Widmalm, 2022). I tillegg har datainnsamling av Freedom House og V-Dem demokratimåling har *inspirert avhandlingen* til å velge både demokratisering og autokratisering som et tema. Denne snøballeffekten gav god hjelp i begynnelsen av datainnsamlingen, men etter hvert begynte jeg selv å lete etter respondenter

gjennom informasjon via nettsidene til organisasjonene eller forfattere. Avhandlingen er basert på kvalitative data fra sekundærkilder om emnet demokratisering og autokratisering. Disse dataene har hatt stor betydning for den teoretiske og analytiske tilnærmingen, og den beskrivende delen av oppgaven.

Validitet og Reliabilitet

Det finnes anerkjente vitenskapelige metoderegler og kunnskapskrav. Ifølge Dalland & Keeping (2020), skal metodene gi *troverdige kunnskap*. Det betyr at kravene til *validitet og reliabilitet* må være oppfylt (Dalland og Keeping 2020, s. 43). I kvalitative forskningsstudier kan vi forenklet si at *validitet* handler om at vi måler det vi faktisk skal måle, og det må ha relevans og være gyldig for det problemet som undersøkes (Larsen, 2017, s. 45). Validitet står for *relevans og gyldighet*. Derfor innebærer validiteten datas relevans og gyldighet for å belyse problemstillingen. Larsen (2017) sier at høy validitet tilsier at vi kan trekke de slutningene vi gjør, på grunnlag av de dataene vi har. Det er altså slutningene som skal ha høy validitet. Validitet kan sikres gjennom å utvikle korrekte operasjonelle mål for konseptene som studeres. Avhandlingen analyserer demokratiet i Myanmar ut fra demokratikriteriene og autokratisering i autokratisk analytisk perspektiv. Troverdighet og overførbarhet kan ses opp mot skillet mellom intern validitet og ekstern validitet (Larsen 2017, 94). *Den interne validiteten* handler om at det er konsistens mellom funnene og det teoretiske rammeverket. Trusler mot den indre validiteten kan forårsakes av *spuriøse effekter* eller bakenforliggende eller mellomliggende variabler som ikke er tatt med i casen. Dette kan skape et problem i denne casen, fordi det er alt for mange faktorer som påvirker demokratiseringsprosessen og demokratisk tilbakeslag i Myanmar. På den andre siden, *den eksterne validiteten* dreier seg om generalisering, altså om datafunn fra en studie har overføringsverdi til andre studier med høyt gyldighetsgrunnlag. Overførbarhet er dermed essensen bak ekstern validitet, og gir studien en valid betydning. Dette er også vanskelig i oppgaven, når generalisering ikke er hovedmålet i denne oppgaven. Hovedmålet i avhandlingen er å gi en dyp forståelse av min problemstilling, men det gir ikke grunnlag for generalisering.

Det andre aspektet er reliabilitet. *Reliabilitet* betyr pålitelighet eller troverdighet, og handler om forskningsresultatenes konsistens og troverdighet (Dalland og Keeping, 2020, s. 246). Pålitelighet eller reliabilitet er et kriterium for kvalitativ forskning og omhandler hvorvidt det arbeidet som er presentert er til å stole på (Silkose og Olsson, 2021, s. 58). For at oppgaven skal kunne stoles på, må alle kilder være oppgitt og stille krav til operasjonelle definisjoner,

hvor ulike definisjoner må være *presise og dekkende* for å sikre nøyaktig opplysningene. Dette kan sikre høy reliabilitet. Oppgaven er mye basert på rapporter fra V-Dem, HRW, Freedom House og International Crisis Groups (ICG). Disse organisasjonene er *nøytrale og pålitelige* i forhold til konflikten. Dataene til nasjonalvalgene er stort sett hentet fra de ulike uavhengige organisasjoner som er nevnt, og benyttet *Taylor & Francis Online* og *Journal of Democracy* som er publisert av forskjellige forskere i hele verden. Internett (e-artikler og e-bøker) har blitt brukt mye i arbeidsprosessen. Datakilder som er hentet fra internett er fra autoritative publikasjoner og organisasjoner, som har vist seg å være *pålitelige* fordi de er uavhengige og har gjennomgått en lang prosess med kvalitetssikring før de publiseres. Disse har hatt stor betydning for den teoretiske og analytiske tilnærmingen, og den beskrivende delen av oppgaven. En av de store fordelene med å bruke internett som kildegrunnlag er tilgang på en stor mengde kildemateriale som fysiske biblioteket ikke lett har tilgjengelig. Et problem er at ikke alle datamaterialer er tilgjengelig på grunn av det er dyrt å ha abonnement. I tillegg har avhandlingen strukturert slik det egnet best for oppgaven. Det vil bidra til lesere kan følge lett på oppgaven fra introduksjon til konklusjonen.

Problemer og utfordringer

Det er utfordringer ved å studere demokratisering fordi det er ikke noen enighet om hva “demokrati” er og konseptet er omstridt fordi nesten alle verdsetter merkelappen, og teoretikere eller forskere har kommet med *ulike kriterier* til å bli sett som “fullstendig demokrati”. Et problem har møtt under skriveprosessen er valg av begreper som har fellesbetegnelsen i henhold til begreper som statskupp eller militærkupp, og valg mellom demokratisk tilbakeslag, demokratisk tilbakefall, demokratisk kollaps, demokratisk tilbakehold eller demokratisk reversering. Fra og med 2020-utgaven presenterer ikke Freedom in the World lenger rangeringene (1 mest fri - 7 minst fri) som et eget element i deres funn, men en rangering er fortsatt inkludert i rådataene som er tilgjengelige for nedlastning. Dette skapte mye forvirring under innsamling av data undersøkte rådataene fra 2010-2020 og mye tid ble brukt på rapporter før jeg innså at de brukte 1-7 poeng før 2020-utgaven og (0-100 poeng) fra 2020-utgaven. Men oppgaven har valgt å beholde de rådataene som jeg har funnet både å bruke 1-7 poeng fra (valget-2010 og valget-2015) og 0-100 poeng (fra valget 2020 og året senere), og status som (ikke-fri, delvis fri, og fri). Autokratisering og demokratisk tilbakeslag har vært en svært tung analyse og definitivt ikke lett lesing og vanskelig å studere om alle fenomenene. Nettopp fordi de fleste forskningslitteraturer fokuserer mest på autokratisk uthuling av demokratiske regimer. Et annet problem under innsamling av data er

at for organisasjoner som Human Rights Watch og journalister ikke kunne hente inn nøyaktig data i Myanmar, på grunn av at militæret begrenser deres tilgang til primærkilder. Journalister har ikke hatt tilgang til visse områder og dermed kan informasjon gis “*feil rapportering*” om Rohingya-konflikten (Brooten og Verbruggen, 2017). Situasjonen er *fremdeles betent i Myanmar* og det har skapt et metodologisk problem, på grunn av at data er produsert under en pågående konflikt i 2021 og en del artikler og litteratur er begrenset eller mangler data om nøyaktig konsekvenser av kuppet. I tillegg har oppgaven forsøkt å unngå å se på detaljer kilder som er direkte involvert i den etniske konflikten for å begrense oppgavens mengde, fordi konflikten er veldig omfattende. Avhandlingen fokuserte mer på de viktigste og nødvendige data som er best egnet til å besvare problemstillingen.

Kapittel 4: Teoretisk rammeverk

“Å oppnå stabilt demokrati er ikke bare seiling i fint vær; det betyr også å seile noen ganger i dårlig og farlig vær. Under en alvorlig og langvarig krise øker sjansen for det demokratiet vil bli veltet av autoritære ledere som lover å få slutt på krisen med kraftige diktatoriske metoder”

Robert A. Dahl, *On Democracy* (2020, s. 157)

Introduksjon

Teoriene som presenteres i dette kapitlet er valgt for å være analyseredskaper knyttet til avhandlingen som vil bruke senere som et analytisk verktøy i analysekapittelet. Her diskuteres og skisseres Schumpeters konkurransedemokrati under demokraatiseringstilnæringer og Dahls polyarki som et begrep om kravene til valgdemokrati. Freedom House og V-Dem sin vurdering av en stats politiske rettigheter og sivile friheter vil bli brukt for å måle demokratiets tilstand i Myanmar. Videre presenteres nøkkelbegreper innenfor autokratisering, altså motpolen mot demokrati, inkludert begrepet ‘statskupp’. Teorikapittelet som blir diskutert her er valgt som best egnet til avhandlingen.

4.1 Demokrati tilnæringer

4.1.1 Klassisk demokrati

Denne delen vil presentere hva demokrati er og hvor dette begrepet kommer fra. Før vi kan se på hva demokratisering er, må vi se på hva ideen om demokrati er. De fleste av oss har hørt ordet demokrati og har visse assosiasjoner til begrepet. Definisjonsproblemer dukker opp med hvert element i uttrykket “*de styrende og folket*”. For å begynne med “*folket*”, hvem skal betraktes som folket? Hva slags deltakelse er tenkt for dem? Deretter begrepet “*de styrende*” fremstår et bredt spekter av spørsmål, og hvor vidt eller snevert skal begrepet “*de styrende*” tolkes? Hvis “*de styrende*” skal dekke “det politiske livet”, hva menes da med dette?

Demokrati er avledet direkte fra det greske ordet, som er et ord sammensatt av to: *demos* (folk), som betyr alle innbyggere som bor i en bestemt bystat, og *kratos* (styre), som betyr makt eller styre (Held, 2006). I følge Held (2006) er demokrati definert av et system der parlamentet som velges (den lovgivende makt) er valgt av folket til å være representanter, og

til å representere borgernes interesser. En av de meste kjente beskrivelsene av antikkens demokrati finnes i Aristoteles bok “*The Politics*” (skrevet mellom 335 og 323 f.kr.) som ga en detaljert redegjørelse for de demokratiske nøkkelementene til en rekke greske demokratier. Et demokrati innebærer et politisk fellesskap der det er en form for politisk likhet blant folk. I flere greske bystater, såkalte poliser, hadde byens borgere (*folket*), det vil si alle voksne, frie menn møterett i folkeforsamlingen. Kvinner, slaver og utlendinger, hadde ingen politiske rettigheter. Folkeforsamlingen fra Athen valgte den utøvende makten (*de styrende*) som ble ivaretatt av *embetsmenn* valgt for et år av gangen. Selv om embetsmennene var valgt, kom de stort sett fra den økonomiske og sosiale eliten.

4.1.2 Den moderne demokrati tilnærmingen

Det moderne demokrati som blir presentert her omfatter nyere demokratitilnærminger som er godt benyttet i den moderne litteratur. De hovedteoretikerne som blir presentert her er *Joseph A. Schumpeter* og *Robert A. Dahl*. Mens Schumpeter bygger sin teori på *konkurransen om stemmer*, bygger Dahl sin teori på *polyarki*.

4.1.2.1 Joseph Schumpeters konkurransedemokrati

Joseph Schumpeter var en østerriksk og amerikansk økonom og er kjent for sin klassiske bok *Capitalism, Socialism and Democracy* (1942). Han forsøkte å utvikle en empirisk basert realistisk modell for demokrati og hadde en ekstraordinær innflytelse på utviklingen av demokratiteori etter andre verdenskrig, spesielt i fagfeltet statsvitenskap. Schumpeter tok til orde for *en minimalistisk modell*, der demokrati er mekanismen for konkurranse mellom ledere, omtrent som en markedsstruktur (Ober, 2017). Hovedfokuset er på *demokratiske institusjoner*, hvor Schumpeter så på demokrati som en metode for å velge politisk lederskap. Han definerer den demokratiske metoden som den institusjonelle ordningen for å nå politiske beslutninger, der individer får beslutningsmakt gjennom en konkurranse om folkets stemmer (Held, 2006, s. 210). Det vil si at politiske ledere (kandidater) konkurrerer om innbyggernes stemmer ved et valg for å komme til politiske posisjoner. Synet på “*folkets bestemmer*” insisterer Schumpeter på at demokrati ikke betyr at folket faktisk styrer i noen åpenbar betydning av begrepene “folk” og “styre”. Demokrati betyr bare at folket har mulighet til å akseptere eller avvise ledere som skal styre dem i følge Schumpeter (Ober, 2017). Schumpeter er en kritiker av den klassiske demokratiske teorien fra 1800-tallet. I følge

Schumpeter, så lenge regjeringer kan erstattes, og velgere har mulighet til å velge mellom ledere og partier gjennom valg, kan trusselen om tyranni dempes. Målet er minimalistisk, siden det kun tar hensyn til en bestemt dimensjon, nemlig grad av konkurranse i valg av politiske eliter når det klassifiserer regimer. Schumpeters definisjon av demokrati refererer til det som er kjent som *et minimalistisk eller realistisk demokrati* og definisjonen krever bare et regime for å holde frie og rettferdig konkurransedyktige valg for å kvalifisere som et demokrati. Hensikten hans var å komme frem til en definisjon som gjorde det rimelig enkelt å skille demokratier fra ikke-demokratiske regimer (Held, 2006). Videre hevdet Schumpeter at formålet med demokratisk metode er ikke å velge representanter som utfører folkets vilje, men å velge individer som vil styre på deres vegne.

4.1.2.2 Robert A. Dahls polyarki

Hovedpoenget med Robert Dahls teori om de ulike kriteriene er for å vurdere i hvor stor grad demokratiseringsprosessen kan sies å være vellykket eller mislykket, og vil belyse problemstillingen for å forstå det demokratiske tilbakeslag i Myanmar, og hvor demokratisk eller ikke-demokratisk var Myanmar før militærkuppet 1. februar 2021.

Robert A. Dahl er en kjent demokratiteoretiker fra USA som formet den moderne studien av demokratiets styresett og mekanismer. Han er kjent for sin demokratidefinisjon fra boken *Polyarchy* (1971). For Dahl er demokrati en ideell type politisk system der innbyggerne har mulighet til å (a) formulere sine preferanser, (b) angi sine preferanser overfor sine medborgere og regjeringen, og (c) få sine preferanser veid likt i regjeringens opptreden (Malnes og Thorsen, 2015, s. 571). Han bruker begrepet "*polyarki*" for å referere til faktiske tilfeller av demokrati og gir en omfattende diskusjon om mulige årsaker til polyarki.

Demokratiet, i betydningen "*polyarki*" er institusjonalisert mangfold: det vil si *et pluralistisk* regime (Østerud, 2019, s. 101). Dahl mente at klassisk demokratiteori som hentet fra en annen tid er *umulig å realisere* i dag. Derfor lagde han noen kriterier for en demokratisk styreform som kunne fungere i moderne samfunn og som bygde på noen grunnleggende verdier og rettigheter (Held, 2006). I boken *Democracy and Its Critics* (1989) presiserer Dahl sitt syn på at demokrati har fem kriterier som er essensielle for en demokratisk styreform, eller det han foretrekker å kalle "*polyarki*". Disse består av følgende:

1. *Effektiv deltakelse*: alle borgere bør ha like og effektive muligheter til å uttrykke sine synspunkter og preferanser i beslutningsprosessen.

2. *Stemmelikhet*: Alle borgere må sikres en lik mulighet til å ta et valg for å velge sine folkevalgte gjennom stemmegivning.
3. *Informasjon og opplysning*: Det innebærer at alle borgere har lik og tilstrekkelig mulighet til å søke kunnskap om de valgene som myndighetene gjør på deres vegne.
4. *Kontroll av dagsorden*: alle borgere må ha eksklusiv mulighet til å velge om eller hvordan saker skal settes på dagsorden.
5. *Inkludering i den politiske beslutningsprosessen*: alle fastboende bør gis de fulle rettighetene til de fire ovennevnte kriteriene, og ikke minst statsborgerskap.

Dahls teorier er viktig for hvordan en nasjonalstat bør styre deres virksomheter i de demokratiske prosessene. Dahl klassifiserte et demokratisk regime etter to dimensjoner: *deltakelsesrett* (stemmerett og representasjon) og *konkurransen mellom partier* (rett til offentlig konkurranse om regjeringssposisjon) (Østerud, 2014, s. 106). Ifølge Dahl, systemer som nærmer seg det demokratiske idealet (polyarkier) er preget av høy grad av konkurranse og høy grad av deltakelse. Systemer som har lavere grad av konkurranse og deltakelse er mer autokratiske. I tillegg mener Dahl at gjennom seks ulike politiske institusjoner eller rettigheter kan disse fem kravene sikres (Dahl, 2020, s 91-94):

1. *Valg representanter*: kontroll over myndighetenes beslutninger om politikk, gjennom grunnloven.
2. *Frie, rettferdig og regelmessige valg*: Folkevalgte velges i regelmessige og rettferdige utførte valg der bruk av tvang er fraværende.
3. *Ytringsfrihet*: Innbyggerne har rett til å ytre seg uten fare for straff om politiske saker: kritikk av representanter, regjeringen, regimet, den sosial-økonomiske orden og den rådende ideologi.
4. *Alternative informasjonskilder*: Innbyggerne har rett til å oppsøke alternative og uavhengige informasjonskilder fra andre kanaler: eksperter, aviser, bøker, telekommunikasjon og lignende.
5. *Organisasjonsfrihet*: For å oppnå sine ulike rettigheter for effektiv drift av demokratiske politiske institusjoner, har innbyggerne rett til å danne seg uavhengige foreninger eller organisasjoner, inkludert uavhengige politiske partier og interessegrupper.
6. *Inkluderende statsborgerskap*: Ingen permanent bosatte innbyggere som er underlagt landets lover i staten kan bli nektet rettigheter som er tilgjengelig for andre og som er nødvendige for de fem politiske institusjonene som er nevnt ovenfor.

Selv om Dahls definisjon av formelt demokrati forblir minimalistisk, omfatter de grunnleggende sivile frihetene som i prinsippet skal sikre at den demokratiske prosessen er inkluderende, fri for undertrykkelse og gjør det mulig for innbyggerne å delta på en informert og uavhengig måte. Imidlertid er denne definisjonen fortsatt fokusert på konkurransen eller selve valgprosessen. I lang tid har det internasjonale samfunnet også hatt en tendens til å ha en enorm tro på valgenes avgjørende betydning og hva de kan oppnå for demokratiseringsprosessen – det er en implisitt antakelse om at valg ikke bare vil være en hjørnestein, men også en nøkkelfaktor for videre demokratiske reformer over tid (Carother, 2002).

4.2 Demokratisering tilnærminger

I denne delen av demokratiseringstilnærmingen vil presentere teorien om demokratisering i en nasjonalstat, og hensikten med teorien vil være med på å forme analysen av casen.

Demokratitilnærmingen starter med å definere demokratisering som et begrep og vise hva det egentlig er i denne sammenhengen.

4.2.1 Demokratisering, demokratisk overgang og demokratisk konsolidering

Siden publiseringen av Samuel P. Huntington's studie av demokratisering *The Third Wave: Democratization in the Late Twentieth Century* har interessen for demokratisering økt blant forskere, akademikere og beslutningstakere. Huntington skrev en metafor om demokratiets utvikling som skulle prege diskusjonen om demokratiets fremmarsjer og tilbakeganger i årene som kom. Han viste frem demokratiseringsbølger og motbølger fra diktatur til demokrati og fra demokrati til diktatur (Knutsen 2021, 75). Demokratiets ontologi kan generelt studeres under tre forskjellige stadier: demokratisering, demokratisk overgang og demokratisk konsolidering (Kipgen, 2021, s. 2). *Demokratisering* som et begrep beskriver hele prosessen med regimeskifter fra for eksempel det forrige autoritære regimet til etablering og forankring av nye demokratier. En tilnærming definerer demokratisering som en periode mellom sammenbruddet av et autoritært regime og det første demokratiske nasjonale valg. Freeman og Snidal (1982) definerer demokratisering som en utvidelse av statsborgerskap og

stemmerett. Det samme gjelder for O'donnell mfl. (2013) som insisterer at statsborgerskap er et ledende prinsipp i demokratisering.

Dette forutsetter imidlertid at det holdes meningsfulle valg og at de politiske elitene etterlever resultatene av slike valg, noe som i det minste forutsetter at det eksisterer en *rettsstat* og at lederne står til ansvar overfor noen. Når demokratiet er etablert, innebærer det å utvide graden av konkurranse og deltakelse gjennom slike mekanismer som bredere valgfrihet (deltakelse) og større konkurranse. Andre markerer heller startpunkter som liberale reformer innen autoritære regimer eller strukturelle endringer som svekker autoritære regimer nok til at opposisjonspartier kan presse for demokratiske reformer. Ifølge Huntington oppstår demokratisering i "*bølger*" som betyr at i løpet av en periode flytter betydelig flere regimer seg fra ikke-demokratiske til demokratiske, og disse overgangene er større enn demokratier som beveger seg i motsatt retning (Doorenspleet, 2000).

Demokratisk overgang er stadiet der en stat forvandler eller endrer seg fra sitt tidligere reime (som autoritarisme) til en demokratisk regjering (Kipgen, 2021, s. 2). På dette stadiet praktiserer og implementerer staten demokratiske verdier, men trenger fortsatt forbedring på forskjellige aspekter ved demokratiske funksjoner. Blant annet viser Jean Grugel og David Potter at visse handlinger og strategier som *politiske eliter, sivilsamfunnet og det internasjonale samfunnet* bidrar til demokratisk overgang (Kipgen, 2021, s. 3-4). Ved å ta en annen tilnærming fra statsviter Darren Hawkins, ser han på tre faktorer som er allment assosiert med demokratisk overgang: *sosioøkonomisk utvikling, økonomisk krise og gunstig internasjonal struktur*, og han henviser til den situasjonen på Cuba som ikke klarte å demokratisere landet (Kipgen, 2021, s. 7).

Det siste stadium er *demokratisk konsolidering*. Larry Diamond beskriver demokratisk konsolidering som en "*prosess med å oppnå bred og dyptgående legitimering slik at alle store politiske aktører, både på elite- og massenivå mener at de demokratiske regimet er det mest riktige for deres samfunn, bedre enn noe annet realistisk alternativ de kan tenke seg*" (Kipgen, 2021, s. 8-9). Kipgen (2021) argumenterer at selv om demokratisering og demokratisk overgang kan ha slått rot, er det ingen garanti for at alle demokratiserende land vil opprettholde eller konsolidere demokratiet. I stedet for å gå tilbake til autoritarisme, er det imidlertid mange demokratier som har blitt fastlåst i hybride eller blandede regimer som kombinerer elementer av demokrati og autoritarisme (EIU, 2020). Myanmar er imidlertid et

interessant tilfelle når det gjelder hvordan autoritære og demokratiske egenskaper blandes under regimeskifter.

4.2.2 Freedom House måling av demokrati

Freedom House er en uavhengig organisasjon som produserer årlige demokrati rapporter og gir grunnleggende informasjon om demokratiets tilstand for 194 land og 15 territorier. Siden 1974 har de vurdert tilstanden til politiske og sivile friheter rundt om i verden med hjelp av journalister, akademikere, politikere, aktivister og mange andre. De kjemper for å fremme frihet og er dedikert til å spre frihet og demokrati over hele verden. Freedom in the World bruker to-lags system som består av *poeng* og *status* hvor scoringsnivåene konverterer poengsum til status. Freedom House produserer de poengsummer som representerer nivåene av politiske rettigheter og sivile friheter i hver stat på en skala fra 1 (*mest fri*) til 7 (*minst fri*). Ut ifra disse rangeringene klassifiseres landene som “*fri*”, “*delvis fri*”, eller “*ikke fri*”. Videre inkluderer de politiske rettigheter og sivile friheter med forskjellige krav for demokrati som er ganske like med Dahls kriterier. De er som følger:

Spørsmålene om *politiske rettigheter* er gruppert i tre underkategorier:

- Valgprosess
- Politisk pluralisme
- Deltakelse og regjeringens funksjon

Spørsmålene om *sivile friheter* er gruppert i fire underkategorier:

- Ytringsfrihet og trosfrihet
- Forenings- og organisasjonsrettigheter
- Rettsstat
- Personlig autonomi og individuelle rettigheter

Politiske rettigheter anses å gjøre folk i stand til å delta fritt i den politiske prosessen, inkludert retten til å stemme fritt ved valg, konkurrere om offentlige verv, delta i politiske partier og organisasjoner, og velge representanter som har avgjørende innflytelse på offentlig politikk (Freedom House, 2022). *Politiske rettigheter* definerer Freedom House som “*enable people to participate freely in the political process, including through the right to vote and stand for public office, and elect representatives who have a decisive impact on policies and are accountable to the electorate*”, mens *sivile rettigheter* defineres som de rettighetene som

“allow for the freedom of expression and belief, associational and organizational rights, rule of law, and personal autonomy without interference from the state” (Freedom house, 2004).

4.3 Autokratisering (demokratisk tilbakeslag)

Dette avsnittet består av to deler: *demokratisk tilbakeslag* og *statskupp*. Formålet med dette avsnittet er å se på kjennetegnene til disse begrepene som er viktige nøkkelbegreper til temaet. Autokratisering og demokratisk tilbakeslag har fått økt oppmerksomhet de siste årene. Utgangspunktet for denne studien er at det har skjedd et demokratisk tilbakeslag eller reversering i mange land: Øst-Europa, Russland, Hviterussland, USA og Myanmar. Dette har ført til ny forskning og debatter om verden nå er inne i en autokratiseringsbølge eller demokratisk tilbakeslag.

4.3.1 Varieties of Democracy (V-Dem) måling av demokrati

Varieties of Democracy (V-Dem) Institute har forsket på økningen i “autokratiserende” land og startet allerede før 2000. Det nye datasettet Episodes of Regime Transformation (ERT) gir identifikasjon av demokratisering og autokratisering målt på V-Dem sin siste versjon av Electoral Democracy Index. Dette vil gi en bred fremstilling av autokratisering i Myanmar. For autoritarisme, autokratisering, demokratisk tilbakeslag vil jeg ta i bruk V-Dem som et evalueringsverktøy for å kunne analysere de politiske forholdene i Myanmar.

Det er har vært et stort antall demokratiske overganger de siste tiårene, som har gjort at demokratiet har oppnådd en global hegemonisk posisjon både som normativt ideal og som dominerende styreform. På den andre siden har forskere advart at det har økt bekymring for demokratisk tilbakegang og autoritær gjenoppblomstring (Schmitter, refert i Kipgen, 2021). Prosessen med demokratisering i et land med frie valg utgjør den interne utfordringen for demokratiet. Disse utfordringer fikk en rekke forskere og kritikere til å diskutere “demokratiets krise”, for eksempel med særlig referanse til innbyggernes misfornøyelse med rettssikkerhet, valg og deltakelse, institusjonelle, frihet og likestilling og brudd på menneskerettigheter. Tomini og Sandri (2018) hevder at de viktigste utfordringene det liberale demokratiet står overfor i dag er populistiske og autoritære utfordringer.

4.3.2 Autokratisering

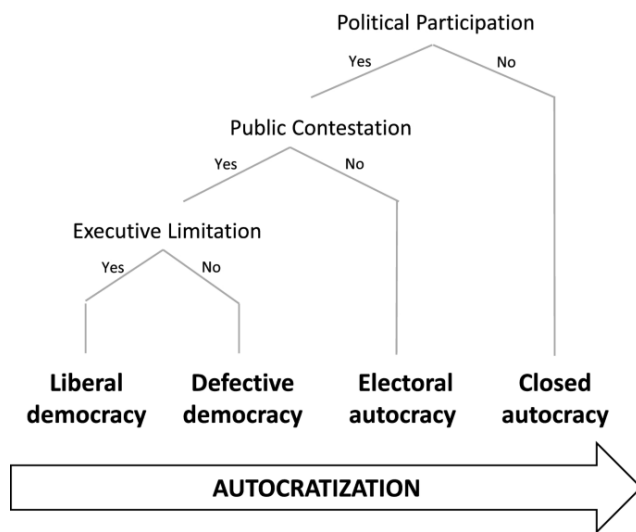
Mens Huntington skilte mellom berømte bølger av demokratisering, identifiserte Lührman og Lindberg tre autokratiseringsbølger, der den siste pågående startet i 1994 som utspiller seg relativt sakte og stykkevis. Freedom House og V-Dem har gitt en bekymring rapporter på rad, på grunn av de mange demokratiske tilbakeslagene og autokratiseringene rundt om i verden.

Noen forskere fokuserer forskningen på det som kalles *demokratisk regresjon*, som er opptatt av autokratisk uthuling av demokratiske regimer som *valgdemokrati* og *liberalt demokrati*. På den andre siden har autokratiseringslitteraturen fokusert på *autokratisk regresjon* som *valgautokrati* og *lukket autokrati*. I autokratiserings retning kalles *demokratisk tilbakeslag* (*democratic backsliding*), *demokratisk forfall* (*democratic decay*) og *de-demokratisering* (*de-democratization*). Disse begrepene brukes vanligvis for å karakterisere “bevegelser går bort fra demokrati eller konvertering fra demokrati” (Lührmann og Lindberg, 2019).

Autokratisering brukes i økende grad som et paraplybegrep for å beskrive de-demokratisering, det vil si endringer som reduserer demokratiske regimer (Skaaning, 2020). Demokratiske tilbakeslag i land som Brasil, Ungarn, Russland, Serbia, Brasil, Tyrkia og Myanmar har utløst en ny studie om autokratisering.

Noen forskere har foreslått at demokratisk tilbakeslag er en betegnelse på reduksjon av demokratiske egenskaper. For eksempel definerer Nancy Bermeo demokratisk tilbakeslag som “*statsledet svekkelse eller eliminering av de politiske institusjonene som opprettholder et eksisterende demokrati*” (Bermeo, 2006, s. 5). Begrepene autokratisering, demokratisk tilbakeslag, demokratisk forfall, demokratisk kollaps er definert som en prosess med regimeskifte - det motsatte av demokratisering. Bermeo (2016) antyder at en av de viktigste faktorer til regimeendringer mot autokrati er militærkupp og stemmesvindel på valgdagen. Cassani og Tomino (2019) har utviklet et konseptuelt rammeverk for autokratisering som gir oss et bredere rammeverk for politiske regimer, og hva demokratisk tilbakeslag eller tilbakegang kan føre til, som er vist nedenfor i figur 4.1.

Figur 4.1: Autokratisering, institusjonelle dimensjoner og det firedelte regimespekteret

Figur 4.1 illustrerer resultatene i autokratiseringsepisoder, hvor demokratisk tilbakeslag oppstår når et demokratisk regime går tilbake til under minimumsgrensen for demokrati. *Liberale demokratier og defekte demokratier* er regimer der politikk er inkluderende og åpen for sivilsamfunnet, men den utøvende makt er effektivt begrenset (Cassani og Tomini, 2019). *Valgautokratier* på sin side holder flerpartivalg som er åpne for alle partier, men begrenser konkurranse gjennom en kombinasjon av formelle og uformelle tiltak. *Lukkede autokratier* lar ikke folk velge hvem som skal styre i praksis, selv om de ofte holder fasadevalg, og de ledes typisk av en konge, en miliærjunta eller en sivil diktator som ofte, men ikke alltid er en politisk parti leder (Cassani og Tomini, 2019). Cassani og Tomini (2019) identifiserer seks forskjellige typer regimetransformasjoner mot autokrati, men oppgaven vil kun fokusere på valgautokrati – lukket autokrati på vegne av studier om Myanmar's autokratisering:

Liberalt demokrati → Defekt demokrati

Liberalt demokrati → Valgautokrati

Liberalt demokrati → Lukket autokrati

Defekt demokrati → Valgautokrati

Defekt demokrati → Lukket autokrati

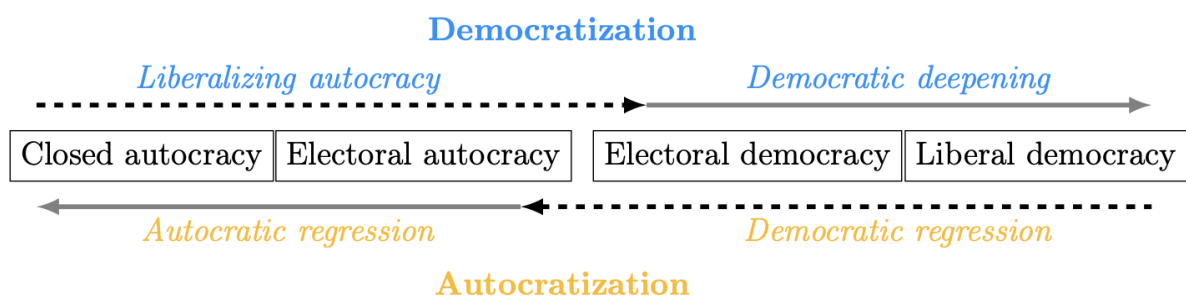
Valgautokrati → Lukket autokrati

Overgangen til et mangelfullt demokrati innebærer tiltak som svekker begrensning av den utøvende makt, samtidig som politikken holdes konkurransedyktige og deltakende valg. En *overgang til valgautokrati* skjer som et resultat av politiske hendelser som begrenser offentlig konkurranse, og som ikke lover politisk deltakelse. Blant annet i valgautokrati kan vi se

elementer som *hybridregime* og *illiberal demokrati* (Hearpfer, 2019 og Merkel og Lührmann, 2021). Overganger til *lukket autokrati* er et resultat av hendelser som begrenser politisk deltakelse (Cassani og Tomini, 2019). Ifølge Hearpfer (2019, s 34) i lukkede autokratier holder de ikke konkurransevalg, men er avhengig av en systematisk undertrykkelse av opposisjonen mot regimet, og når det oppstår en masseopposisjon, kan den fort vokse så mye at regimet kollapser. Maerz mfl (2021) fra V-Dem illustrerer hvordan autokratiseringsprosesser foregår med følgende betingelser. De hevder at en demokratisk kollaps oppstår når et demokratisk regime går tilbake til under minimumsgrensen for demokrati, og *en av følgende betingelser* må være oppfylt:

- A. Det holdes *et valgautokrati* for den utøvende, lovgivende forsamling eller den konstituerende forsamling.
- B. Det anses å være *et lukket autokrati*. Det vil si det finnes *ikke flerpartivalg* for den utøvende eller lovgivende makt.
- C. Det forblir autokratisk i så lang tid at det *ikke lenger kan betraktes som et demokrati*.

Figur 4.2: Konseptualisering av episoder av regimetransformasjon

Maerz, Edgell, Wilson, Hellmeier og Linberg (2021, s. 7)

Maerz mlf (2021) viser fram prosesser med demokratisk tilbakeslag som kan *unngå sammenbrudd* på tre måter: (1) Først inntreffer et forebyggende demokratisk sammenbrudd når et demokrati faller under minimumsterskelen for demokrati, men så igjen overskrider terskelen når det oppfyller et av tilleggskriteriene som er egnet for sammenbrudd som er oppført ovenfor. (2) For det andre kan et regime falle inn i demokratisk kvalitet før det stabiliserer seg som et redusert demokrati. (3) Og for det tredje, klassifiseres episoder med demokratisk tilbakeslag som en betydelig nedgang i demokratisk kvalitet.

4.3.3 Statskupp

Statskupp eller militærkupp har tradisjonelt blitt sett på som den største trusselen mot demokratiets overlevelse. Statskupsbegrepet er det samme som begrepet militærkupp som ofte benyttes i de fleste autoritære regimer. Bermeo (2016) definerer statskupp som *“kuppforsøk er ulovlig forsøk fra militæret eller andre statlige eliter på å styrte en sittende regjering”*. Ifølge Statsvitenskap leksikon (2019) defineres *coup d'état* statskupp eller militærkupp som en politisk omveltning ved tvang, iscenesatt av en person eller gruppe som allerede har en viss politisk eller militær makt på en måte som er forfatningsstridig. Böhmelt mfl. (2019) hevder at militærakademier gjør det lettere for militæroffiserer å planlegge kupp, ettersom skolene bygger nettverk blant militæroffiserer. En viktig studie fra 2016 konkluderte at kupp blir mer sannsynlig i kjølvannet av nasjonalvalg i autokratier når valgresultater viser svakhet i valget av den sittende autokraten (Wig og Rød, 2016). Militærkupp og valg er et spesielt forhold. Kupp har en tendens til å samle seg rundt valg, mer presist er kupp og kuppforsøk mer sannsynlig i umiddelbar etterkant av valgkamper. Militære ledere kan dermed true, utfordre eller fjerne sivile regjeringer som på ingen måte er det noen ville kalle et velfungerende demokrati.

Kapittel 5: Empirifunnene

“Før eller siden møter praktisk talt alle land ganske dype kriser - politiske, ideologiske, økonomiske, militæret, internasjonale. Følgende, hvis et demokratisk politisk system skal bestå, må det være i stand til å overleve utfordringene og uroen som kriser som disse presenterer”

Robert A. Dahl, *On Democracy* (2020, s. 157)

Introduksjon

Dette kapittelet vil presentere de empiriske funnene knyttet til Myanmars politiske overgangsprosesser innenfor en reell kontekst. Kapittelet er delt i tre seksjoner under kapittelet: demokratisk overgang fra 2010-2020, demokratiserings utfordringer i Myanmar og militærkuppet 1.februar 2021. Her vil kapittelet legge mer fokus på demokratisk overgang fra (2010-2020), inkludert nasjonalvalgene 2010, 2015 og 2020, samt militærkuppet i 2021. Formålet med empirikapittelet er å få en solid oversikt over utfordringene og mulighetene som den demokratiske overgangen innebærer, og få innsikt i militærets politiske rolle i Myanmars statsapparat.

Myanmars Freedom in the World

Freedom House utarbeidet en statusoversikt over sivile friheter og politiske rettigheter og inkluderer forskjellige krav for demokrati som er ganske like med Dahls kriterier. Den siste rapporten fra Freedom House (2022) har blitt vurdert fra både kvalitative og kvantitative data. Ut fra Freedom House-2022 utgaven lever 38 prosent av verdens befolkning i *ikke-frie* land, den høyeste andelen siden 1997. Bare rundt 20 prosent lever i *frie* land i per i dag. Totalt har 60 land hatt nedgang i det siste året, mens bare 25 land har forbedret seg. Norge scoret på en av de høyeste plassene i Global Freedom med status (7 av 7 fri), mens Myanmar har status som (6.5 av 7 *ikke fri*) i 2022 etter militærkuppet i 2021. Denne negative trenden overskygges imidlertid at sivile friheter og politiske rettigheter er undertrykket av et ikke-demokratiske regime.

Tabell 5: Myanmar: Freedom in the World

År	Totalscore og status: frihet 7	Politiske rettigheter 7	Sivile friheter 7	Status Fri / Ikke-fri
2022	6.5	7	6	Ikke fri
2021	5.5	5	6	Ikke fri
2020	5.5	5	6	Ikke fri
2019	5	5	5	<i>Delvis fri</i>
2018	5	5	5	<i>Delvis fri</i>
2017	5	5	5	<i>Delvis fri</i>
2016	5.5	6	5	Ikke fri
2015	6	6	6	Ikke fri
2014	5.5	6	5	Ikke fri
2013	5.5	6	5	Ikke fri
2012	7	7	6	Ikke fri
2011	7	7	7	Ikke fri
2010	7	7	7	Ikke fri

Kilde: Freedom House – Freedom in the World 2010-2022

Resultatet av poengsummen fra Freedom House-2022 indikerer en negativ effekt av Myanmars demokrati med svak politiske rettighet og sivile friheter, hvor Myanmar *scoret totalt* med 6.5 av 7 med *politiske rettigheter* og *sivile friheter*. Ifølge The Economist Intelligence Unit (EIU) ligger Myanmar under kategorien *autoritært regime*, og V-Dem har kategorisert landet som *et lukket autokrati*. Disse utfordringene vil bli diskutert i analysekapitlet. Men på den andre siden ser man også en positiv effekt av Myanmars demokrati med poeng økning fra 2017 til 2019. Dette skyldes igjen at Myanmar har hatt demokratisk overgang med frie valgprosesser som også vil bli diskutert i analysen.

5.1 Demokratisk overgang fra 2010 – 2020

Denne delen vil presentere empirifunnene fra perioden 2010-2020. Disse funnene er de viktigste elementer i forbindelse med å kunne forstå samspillet mellom sivile-militære relasjoner i forbindelse med overgangsprosesser under de to sivile-militære regjeringene fra 2010 til 2020.

Mens Myanmar så ut til å bevege seg mot demokratisk reform i 2010, har de fleste observatører og forskere advart om at det kanskje ikke er mye grunn til optimisme (Stokke og Aung, 2019). Demokratisering i Myanmar har vært utfordrende siden demokratisk overgang, spesielt etter nasjonalvalgene, etniske konflikter, grunnloven av 2008 og ikke minst militærkuppet 1. februar 2021. Etter nesten 50 år med militærdiktatur gjennomførte Myanmar en rekke politiske reformer fra 2010. I 2011 startet Myanmars daværende kvasi-sivile regjering en omfattende reformprosess ved å ta de første skritt mot demokratisering, som militæret kalte “*disiplinert demokrati*”, og fredsprosesser med etniske væpnede grupper. Utarbeidelsen av grunnloven fra 2008 åpnet for politisk liberalisering, samtidig som militærets maktposisjoner ble institusjonalisert (Stokke og Aung, 2020). Grunnloven av 2008 ga grunnlaget for valg i 2010, mellomvalget-2012, valget-2015 og valget-2020.

Valget i 2010 var dypt mangelfullt og makten ble overført til en nominell sivil regjering ledet av president Thein Sein og USDP. USDP-regjeringen satte i gang en rekke reformer til fordel for formelt demokrati, åpen økonomi og våpenhvileavtaler. Overgangen til “*disiplinert demokrati*” har vært militærkontrollert som hadde betydelig innflytelse på landets demokrati. Bevegelses- og organisasjonsfriheten er også liberalisert, noe som har gitt sivilsamfunnet større rom for å bli aktiv og påvirke politikken. Som en del av demokratiske reformer, undertegnet daværende president Thein Sein den nye loven om forsamlingsfrihet i 2011 (BTI, 2022). En lov som har vært svært kontroversiell, hvor det åpnet for fredelige demonstrasjoner under svært strenge betingelser. Det er pålagt å sende inn søknad til myndighetene om *tillatelse* for å kunne demonstrere. Loven innførte en dom på ett års fengsel for protester holdt uten tillatelse. Uansett i de siste årene har landet opplevd en rekke protester på grunn av denne loven har endelig utvidet bevegelsesfriheten. Det internasjonale samfunnet reagerte raskt på de politiske endringene og ga sterk støtte til demokratiske- og økonomiske reformer og fredsbygging. Blant annet fikk landet tilgang til EU-markedet og den norske statseide Telenor kom inn i Myanmar. Det internasjonale samfunnet har vært viktig og avgjørende for

bistand til demokrati, ved å utarbeide og implementere politisk intelligente strategier til støtte for ekte demokrati og fred.

Reformene har blitt fulgt av en betydelig vitenskapelig og politisk debatt om hvorvidt Myanmar gjennomgår en overgang til liberalt demokrati, eller om militæret bare har institusjonalisert en semi-autoritær styreform med større nasjonal og internasjonal legitimitet. Selv om dette kan representere en relativt stabil tilstand av semi-autoritært styre, forblir landets fremtidige politiske bane åpen, som er demonstrert i 5.2.3 Nasjonalvalgene: 2010, 2015 og 2020. Men det er viktig å notere at militærets maktdominans og innflytelse, lav politisk representasjon og uavhengig rettsvesen ga opphav til kritiske spørsmål om innholdet i demokratiseringen i Myanmar.

5.2 Demokratiserings utfordringer i Myanmar

Før militærkuppet fant sted, var det et spørsmål om Myanmar ville klare å konsolidere demokratiet eller ikke. De politiske prosessene møtte blant annet borgerkrig, kommunal vold mellom Rakhine-muslimer og Rohingya-muslimer (Stokke mfl, 2018), som ble sett som de største utfordringene for demokratiseringsprosessen. Human Right Watch dokumenterte at Myanmar hadde en alvorlig krise med økningen med vold mot rohingya-samfunnet, i det noen kaller et folkemord. Hvor mer enn 900 000 har blitt tvunget til å flytte til Bangladesh siden 2017 (Human Rights Watch, 2021). Siden andre verdenskrig har rohingyaene møtt det som er blitt beskrevet som *apartheidlignende* forhold. Etniske problemer har vært en hindring for den demokratiske overgangen i Myanmar, fordi landet siden dets uavhengighet har vært utsatt for etniske konflikter mellom ulike etniske grupper. Men volden er bare en av de utfordringene som har gjort Myanmar overgang til demokrati så mye vanskeligere før kuppet fant sted i 2021. Regjeringen nektet å bruke begrepet rohingyaer som refererer til grunnen som bengalsk, mens Suu Kyi omtalte rohingyaene som de muslimske i Rakhine-staten (Kipgen, 2021). Selv om det internasjonale presset økte på Suu Kyi for å stoppe militærets operasjoner i Rakhine-staten mot rohingyaene, har hun nektet å uttale seg mot volden. Denne intensjonen om å demokratisere landet har skapt kritikk fra det internasjonale samfunnet. Som et resultat er demokratisk beslutningstaking i Myanmar fortsatt begrenset til bare de høyeste maktnivåene, og det har blitt hevdet at Suu Kyi ser ut til å være uforpliktet til menneskerettigheter og har en personlig lederstil (Brany, 2018). Brany (2018) hevdet at NLD

ikke ville eksistert uten Suu Kyi, dette fordi hun driver NLD på det som kan beskrives som en autokratisk måte og har ikke utviklet ledere til å følge henne. I tillegg nektet hun å delegerer myndighet til andre partimedlemmer. Aktivister som var involvert i opprør mot militærregimet i 1988 ble ekskludert fra NLD under demokratiseringsprosessen på grunn av frykt for at de ville prøve å bestride Suu Kyis ledelse (BBC, 2021). Suu Kyi valgte også ensidig å gi nytt navn til en bro i delstaten Mon etter sin burmesiske far og ikke etter noen som ville være mer meningsfull for Mon-samfunnet (Connor, 2017).

På den andre siden fikk Myanmar demokratiserings overgang støtte fra folket, men samtidig fryktet militæret at den sivile regjeringen ville ta all makten fra dem og at deres interesser ville undergraves. Selv om militæret innførte “et disiplinert demokrati”, spilte de en forsinkende taktikk. Denne intensjonen om å demokratisere landet har skapt kritikk fra det internasjonale samfunnet. FN har vært med å presse på militæret til å ta positive initiativer for demokratisering, men demokrati i Myanmar er bare mulig dersom militæret er med på å demokratisere landet. Myanmar hadde alle de store utfordringene som en ny demokratisk regjering kan møte. En stor storm var at lokalsamfunnet krevde lokal kontroll over naturressurser, noe som har presset desentraliseringsreformene siden mye av landets mineralressurser ligger i periferien av landet (BTI, 2022). Det disiplinerte demokrati har vært en stor storm, og den illustrerer hvordan utfordringene dette nye demokratiet står overfor må sees i sammenheng. Mens Myanmar har et alvorlig politisk spill, vil dets politiske valg avgjøre om de spiller på den gode hånden eller den dårlige. Det er også avgjørende at det internasjonale samfunnet opprettholder sitt fokus, sikrer effektiv koordinering og gir råd.

5.2.1 Menneskerettighetsbrudd i Myanmar

Rohingyaene i Myanmar er blant de mest forfulgte befolkningene i verden. Som en etnisk minoritet har de stadig blitt utstøtt fra nasjonsbyggingsprosessen, gradvis forfulgt og blitt utsatt for voldsomme statsstøttede overgrep. Faktum er at rohingyaer ikke er på listen over 135 nasjonale løp som er offisielt anerkjent av regjeringen i Myanmar (Kipgen, 2014). Konflikten mellom Tatmadaw og Arakan-hæren (Arakan Rohingya Salvation Army) i Rakhine og sørlige Chin-stat er den mest voldelige og intense Myanmar har opplevd på flere tiår (International Crisis Group, 2020). Rohingyaene er forskjellige fra andre etniske grupper i Myanmar. Selv om det internasjonale samfunnet, spesielt FN beskriver dem som rohingyaer,

anser Myanmars regjering og mange i landet, spesielt flertallet av burmesere dem som *illegale innvandrere* fra Bangladesh.

Arakan-hæren (Arakan Rohingya Salvation Army - ARSA) er en dårlig utstyrt militant organisasjon som ble kjent under Rohingya-krisen etter angrepet på grensevaktposter i 2016 (Stokke mfl, 2018). I mars 2020 ble mulighetene for dialog ytterligere redusert da regjeringen formelt utpekte Arkan-hæren (ARSA) som en terrororganisasjon under antiterrorloven (International Crisis Group, 2020 og Khan,2017). Arakan-hæren ble deretter ekskludert fra Tatmadaws våpenhvileavtale og ble *ikke invitert til Panglong-21* fredskonferansen i august 2020 (International Crisis Group, 2020).

Rohingya-konflikten må se på fire faktorer som Jobair Alam (2018) insisterer:

a) Utvikling av burmesisk nasjonalisme:

Dannelsen og utviklingen av identiteten til rohingyaene som ikke-burmansk etnisk minoritet er konsekvensen av utviklingen av burmesisk nasjonalisme som identifiserer de viktigste måtene rohingyaene ble identifisert som ikke-burmesere.

b) Politisering av identitet for burmesisk flertall:

For det andre understreker den omstridte politiske identiteten til rohingyaene som en muslimsk minoritet i buddhistisk majoritet i Myanmar årsakene til at rohingya-konflikten har fortsatt i flere tiår og forblir uløst frem til i dag. Det antydes at politiseringen av identiteten og burmaniseringen av den nasjonale identiteten ga opphav til en type statsborgerskap i Myanmar, som ikke har klart å inkludere den religiøse minoriteten innenfor sitt virkeområde.

c) Fratakelse av statsborgerskapet til rohingyaer:

Statsborgerskap som en identitet er blitt brukt som et lovlig middel for å ta fra statsborgerskapet, har resultert i lidelser og forfølgelse av rohingyaene som en minoritet.

d) Etniske splittelser i Myanmars samfunn har spilt betydelige roller i å rekonstruere deres identitet som minoritet: Den etniske identiteten endret identiteten til rohingyaene under påskudd av etniske splittelser og eventuell etnisk konflikt har bidratt til deres forfølgelse.

Da NLD vant valget i 2015 insisterte Suu Kyi på at løsningen av den etniske konflikten fortsatt hadde høy prioritert (Cheesman og Farrelly, 2016). Problemet for henne var at NLD måtte forhandle med både sine egne væpnede styrker (*Tatmadaw*) under ledelse av generalen Min Aung Hlaing og med de etniske væpnede gruppene for å sikre en langsiktig fredsavtale (Cheesman og Farrelly, 2016).

5.2.2 Sivilsamfunnet

Dette avsnittet vil ta for seg noe av empiri grunnlaget fra perioden 2010-2020, med fokus på mediefrihet, ytringsfrihet og rettssikkerhet i det sivile samfunnet.

For at et sivilsamfunn skal utvikle seg, er ytrings- og organisasjonsfrihet nødvendig. Samfunnet i Myanmar er underlagt militærkontroll, spesielt urbane områder som hovedsakelig er bebodd av etniske Burman. Det fantes ingen autonome organer som kunne beskrives som et levende sivilsamfunn i Myanmar (Kipgen, 2021, s. 48-50). Forskning på sivilsamfunn under autoritært styre i Myanmar var begrenset før demokratisk overgang (McCarthy, 2012). Karakteren til det sivile samfunnet i Myanmar har blitt påvirket av en arv fra militærstyret som har endret det politiske samfunnet. I Myanmar defineres sivilsamfunnet som en samling av lokalsamfunn eller organisasjoner som arbeider og opererer for å kjempe for samfunnets interesser og opererer utenfor statlig sektor (Bawana, 2022). Klassifiseringen av sivilsamfunnet inkluderer fagforeninger, ideelle organisasjoner, stiftelser, kirker og ulike institusjoner som tilbyr sosiale tjenester som utdanning, helse og mat. Videre varierer størrelsen og omfanget av sivilsamfunnet eller friheten som disse organisasjonene har lov til å operere, i henhold til statens evne til å utvide sin makt over deres territorium. Før reformene i 2011 var det ikke stort spillerom for den politiske opposisjonen og det sivile samfunnet.

Det moderne sivilsamfunnet i Myanmar består av sekulariserte og formelt organiserte grupper som for eksempel ikke-statlige og samfunnsbaserte organisasjoner, mens det tradisjonelle sivilsamfunnet består hovedsakelig av uformelle grupper som for eksempel etniske og religiøse organisasjoner. Generelt er Myanmar's sivilsamfunn delt inn i tre grupper basert på størrelse, opprinnelse og aktivitetsområder, nemlig *felleskapsbaserte organisasjoner (CBOer)*, *lokale ikke-statlige organisasjoner (NGOer)* og *internasjonale ikke-statlige organisasjoner (INGOer)* (Maung, 2019). Sivilsamfunnet har vært mye omdiskutert siden

syklonen Nargis rammet Myanmar i 2008. Opposisjonspartier var stort sett underjordiske, og bare noen få mennesker kunne jobbe åpent. Organiserte sivilsamfunnsgrupper var også begrenset i størrelse, omfang og mandat (Diamond mfl, 2013). Til tross for å være under en diktatorisk regjering, har eksistensen av sivilsamfunnet aldri gitt etter og har til og med vokst over tid. I 2019 var det mer enn 10 000 sivilsamfunnsorganisasjoner som deltok aktivt i Myanmar (SwissPeace, 2019).

Mediefriheten

Før demokratisk overgang i 2010 ble landets medier og lokale journalister strengt kontrollert av militærdiktaturet, og utenrikskorrespondenter ble sjelden ønsket velkommen i Myanmar (Brooten og Verbruggen, 2017). Mediefriheten i Myanmar har vært i endring siden demokratisk overgang 2010. Likevel ble alle utenlandske medier underlagt streng sensur. Alle nyhetsartikler måtte godkjennes av sensurkorpset før publisering. Alle ikke-lokale medier som for eksempel British Broadcasting Corporation (BBC), Voice of America (VOA) og Democratic Voice of Burma (DVB) ble *nøye overvåket og kontrollert*. Internasjonale nyhetsbyråer som CNN og BBC ble sjekket for sensitiv informasjon og lyden ble enten blokkert eller dempet (Kipgen, 2021).

Sosiale medier i Myanmar har blitt rammet de siste årene av økende bekymring for desinformasjon, brudd på personvernet, spredning av skadelig tale og kommentarer på sosiale medier som representerer islam som en trussel mot buddhismen og nasjonal sikkerhet (Kironka og Peng, 2021). Freedom House (2022) har konkludert at anti-muslimske hatytringer og diskriminering har blitt forsterket av sosiale medier, og av visse statlige institusjoner og nyhetsnettsteder. Den offisielt ulovlige *Buddha Dhamma Parahita Foundation*, tidligere kjent som Ma Ba Tha, agiterer for beskyttelse av buddhistiske privilegier og ber om boikott av muslimsk drevne virksomheter og sprer anti-muslimsk propaganda (Freedom House, 2022). Det mest skuffende aspektet ved Suu Kyis embetsperiode er at det har falt sammen med store tilbakeslag for sivile og menneskerettigheter i Myanmar (Barany, 2018). Den mest åpenbare har vært statens angrep på ytringsfriheten og dens innstramming av presse og sosiale medier. Mange journalister, aktivister og andre som har kritisert Suu Kyi, generalsekretær Min Aung Hlaing, regjeringen eller militæret har blitt fengslet. *Telekommunikasjonsloven av 2013* §66d gir inntil *tre års fengsel* for å *ærekrenke* eller *forstyrre* noen som ved bruk av et telekommunikasjonsnettverk

(Barany, 2018). Det er rapportert siktelsler mot mer enn 70% for ærekrenkelsler på nettet i henhold til denne loven. Samtidig har Informasjonsdepartementet sørget for avgjørende dekning til Tatmadaw i sine operasjoner i Rakhine-staten ved å sperre uavhengige journalister fra området og ved å drive en propagandakampanje som minner om tiden med fullt militærstyre (Barany, 2018). Mens det store flertallet av internasjonale medier kritiserer den burmesiske regjeringen for dens handlinger mot rohingyaene som en *forfulgt minoritet*, fremstiller Global New Light of Myanmar (statlig medier) rohingyaene som en homogen gruppe “*kriminelle*” som truer nasjonal fred og stabilitet (Kironka og Peng, 2021). Utenlandske journalister hadde forsøkt å få tilgang til landsbyen for å undersøke påstandene om Rohingya-konflikt, men ble først nektet innreise (Brooten og Verbruggen, 2017). En journalist rapporterte at flere kolleger som jobbet for utenlandske medier ble kortvarig arrestert, til tross for at de hadde offisiell tillatelse til å besøke området. New York Times rapporterte at tre av deres journalister også hadde blitt varetektsfengslet. Regjeringen har anklaget journalister for “*feil rapportering*” om Rohingya-konflikten mens de begrenser deres tilgang til primærkilder. Når journalister ikke har tilgang til visse områder, har de ikke annet valg enn å bruke sekundære kilder, noe som gjør det *vanskeligere* å kontrollere påliteligheten. Men når journalister først har fått tilgang, har utfordringene deres med å rapportere om situasjonen med *språket og tolker*. Kironka og Peng (2021) hevdet at sosiale medier i Myanmar har forsterket hatytringer på nett, noe som har ført til voldelig utfall i delstaten i Rakhine. I land som Myanmar hvor internett og bruken av sosiale medier ikke er høy, fortsetter hatytringer vanligvis å spre seg gjennom trykte medier, TV og radio, og offentlige taler. I hvert fall frem til militærkuppet 2021 kjente ikke folk flest til Instagram, Google, Twitter, Signal eller andre applikasjoner som ikke hadde en språkversjon på burmesisk, og de brukte ikke heller e-post.

Juridiske barrierer for ytringsfrihet

I nasjonalvalget i 2015 og 2020 vant NLD med flertall av stemmene. Sivilsamfunnets rolle hadde blitt bedre enn det første valget i 2010, hvor journalister kunne publisere materiale som en gang hadde vært forbudt, blant annet om miljøspørsmål og brudd på menneskerettigheter og krevde forbedringer i samfunnet (Kipgen, 2021). På den andre siden tok militærjuntaen *streng kontroll* over mediedekningen og begrenset offentlig tilgang til kommunikasjonsteknologier som for eksempel mobiltelefon og internett (Bawana, 2020). Militærjuntaen gjorde dette for å *forhindre* fremveksten av anti-regjeringsbevegelser. I løpet

av denne perioden implementerte *Tatmadaw* ulike juridiske barrierer for å begrense det sivile samfunnets rolle og innflytelse i kampen for likhet, rettferdighet og velstand i Myanmar (Maung, 2019):

- *Inngangsbarrierer*: utkastet til den internasjonale INGO-loven, som er ment til å regulere funksjonen til internasjonale hjelpeorganisasjoner. Forskriften indikerer at denne loven vil ulovlig begrense INGOer gjennom intensiv overvåking, formålsbegrensning, aktivitetsområde og plassering.
- *Barriere for tale og påvirkning*: Flere lover, inkludert loven om ærekrenkelse, lov om offisielle hemmeligheter, lov om elektroniske transaksjoner, og lov om telekommunikasjon har blitt brukt til å kontrollere ytringsfrihet i Myanmar.
- *Barriere for samling*: Loven om fredelig forsamling og fredelig prosesjon gir frihet og rom for sivilsamfunnet til å samles og gjennomføre en aktivitet for å tiltrekke offentlig oppmerksomhet. Imidlertid må enhver sivilsamfunnsorganisasjon *søke om tillatelse* og innhente godkjenning fra myndighetene før de avholder en møteaktivitet. Ellers vil aktiviteten bli hevdet som et brudd.
- *Barriere for ressurser*: Sivilsamfunnsorganisasjoner har siden 2011 ikke lov til å få tilgang til ulike ressurser som kommer fra internasjonal finansiering uten godkjenning fra regjeringen.

Ytringsfriheten i sivilsamfunnet ble stadig mer begrenset og svak etter kuppet i 2021, og mange av dem overga seg senere på grunn av det enorme militære presset. Dette opplevde også NLD som i økende grad mistet sin forhandlingsposisjon på den politiske scenen i Myanmar.

Rettsikkerhet i sivilsamfunnet

Et sentralt trekk ved Myanmar's politiske system er spesielt spørsmålet om *statssikkerhet*, der *Tatmadaw* har suveren myndighet. Myanmar's grunnlov fra 2008 inneholder flere bestemmelser som ivaretar militærets autonomi og autoritet (Stokke og Aung, 2020).

Grunnloven oppretter National Defense and Security Council (NDSC) som et mektig ikke-valgt organ som er under militær kontroll. Videre har *Tatmadaw* *rett til å administrere* alle de væpnede styrkenes anliggender, presidenten mangler makten til øverstkommanderende, og øverstkommanderende er den høyeste dommeren for militær rettferdighet og kan ta full kontroll over statens maktorganer, lovgivende makt, utøvende makt og rettsvesen, i krisetider. Disse bestemmelsene som ble utformet av militæret og begrunnet med referanse til "*ivareta*

suverenitet, enhet og stabilitet” – betyr at de væpnede styrkene har omfattende kontroll over offentlige anlegg, spesielt når statens sikkerhet anses å være truet (Stokke og Aung, 2020). Da Human Rights Watch publiserte en rapport om påstand om folkemord, fordømte politiske aktivister i Myanmar viser til språket til *en svak rettsstat* som en foretrukket forklaring på ødeleggelse og blodsutgytelse.

5.2.3 Nasjonalvalgene: 2010, 2015 og 2020

Denne delen vil fokusere på noe av det empiriske grunnlaget fra perioden 2010-2020, med fokuset på *nasjonalvalget-2010*, *nasjonalvalget-2015* og *nasjonalvalget-2020*. Oppgaven vil legge litt større vekt på nasjonalvalget-2020 med sikte på å gi lesere en best mulig forståelse av militærkuppet i 2021.

Nasjonalvalget-2010

På grunn av ytre påvirkninger og interne opprør fulgte militæret sitt “veikart for et disiplinert demokrati” for å bygge “en moderne og demokratisk nasjon” og holdt et nytt nasjonalvalg i 2010 som var førstevalg på 20 år. I 2010 gikk militæret over til det som kalles “*disiplinert demokrati*” eller indirekte militærstyre (McCarthy, 2012). Som et resultat reviderte militæret løftene til politiske partier på en måte som gjorde at Suu Kyi og hennes parti NLD og andre opposisjonspartier for å engasjere seg i politikk, initierte våpenhvileforhandlinger med en rekke etniske grupper, lettet pressesensur og kontroll over det sivile samfunn (Diamond mfl, 2013, s. 213).

Grunnloven fra 2008 danner grunnlaget for parlamentsvalget i 2010. Valgresultatet førte til en sivil regjering, ledet av *Thein Sein (USDP)* i 2011. Overgangen hadde et mangelfullt demokratisk valg fordi grunnlovsendringen i 2008 ble utarbeidet av militæret, og den ga omfattende makt til Tatmadaw med 25% av setene i parlamentet (Stokke og Aung, 2019). Dette medførte at det største opposisjonspartiet (NLD) tok beslutning om å “*boikotte*” valget på grunn av den *diskriminerende og demokratiske grunnloven* som ble utarbeidet av selve militæret. I motsetning til partiets beslutning, bestemte noen av NLDs ledere å danne et nytt politisk parti og delta i valget, noe som ga opphav til National Democratic Force (NDF). Det har vært meningsforskjeller blant de etniske gruppene på det første valget i 2010. Det førte til splittelse blant NLD, og det ble dannet nye politiske partier som Kayan National Party og Kayin Peoples’s Party. Sivil-militær partiet (USDP) fikk dermed en *oppslutning på 76.55%*,

tilsvarende 883 seter i parlamentet. Den nest største oppslutningen fikk partiet National Unity Party (NUP) med 5.46% og 63 seter i parlamentet. NDF fikk 1.39% og 16 seter (Kipgen, 2021, s.125). Stokke og Aung (2019) argumenterte at den militære representasjon i valgprosessen ga militæret mektig politisk autoritet over den sentraliserte enhetlige statsstrukturen, i tillegg forhindret de institusjonalisert valgdemokrati. Det viste seg også at hver kandidat måtte betale *500 dollar* for å sende inn en liste over kandidater, et beløp som mange ikke hadde råd til og det er et stort problem for alle politiske partier å finansiere sine kampanjeaktiviteter, bortsett fra det sivile-militærpartiet USDP (Kipgen, 2021). Dessuten var *rettsvesenet ikke uavhengig* og dommere utnevnes eller godkjennes av juntaen og dømte saker i henhold til dekretter (Freedom House, 2011). Under valgkampanjen forbød myndighetene utenlandsk mediedekning. Det ble rapportert om stemmekjøp og brudd på menneskerettigheter.

Nasjonalvalget-2015

Nasjonalvalget i 2015 ble sett på som en folkeavstemning mot militærregimet som førte til et nytt regimeskifte med Suu Kyi som statsrådgiver (Lidauer, 2022). Regjeringsperioden (2015-2020) var den første sivilregjeringen eller hybridregjeringen siden landets første militærkupp i 1962. Nasjonalvalget-2015 ble sett som mer konkurransedyktig enn de tidligere valgene og det politiske partilandskapet endret seg i noen grad (Lidauer, 2022). De viktigste indikatorene til verdien på Freedom House økte fra 2017 til 2019 med en status på “*delvis fri*” kan vi ta i betraktning av Thawngmung (2016) sitt forskningsresultat. Thawngmung konkluderte valget hadde en forbedring fra *et politisk kultur* standpunkt, og fant ut at kvinnelige kandidater økte fra tre prosent i 2010-valget til nesten 13 prosent i 2015-valget. Totalt fikk 150 kvinner seter i parlamentet, pluss ungdomskandidater (under 36 år) utgjorde de en mye større prosentandel enn ved forrige valg i nasjonalvalget-2010 med 130 kandidater av de 734 konkurrerende ungdomskandidater ifølge Thawngmung. I de etniske statene ble NLD utfordret av en rekke nye etniske partier som har konsolidert seg og blitt det statsbaserte enkeltpartiet for spesielle etniske grupper.

Antimuslimske følelser brøt ut i 2012 og økende buddhistisk nasjonalisme førte til at rohingyaene ble fratatt rettighetene ved valget. Press fra buddhistiske nasjonalister som protesterte mot Rohingyas rett til å stemme ved valget i 2015, ble kansellert av daværende president Thein Sein midlertidige i februar 2015, og opphevet Rohingyas rett til stemmerett (Albert, 2020). På den andre siden ble nasjonalvalget-2015 hyllet av de internasjonale

valgobservatørene som frie og rettferdige, men ingen i parlamentet var kandidat med muslimsk tro eller rohingya (Albert, 2020). Kristian Stokke kalte regjeringsperioden fra 2011-2015 som *et hybridregime* som et rammeverk for politisk transformasjon av EAOs, og ressurskontroll på lokalt nivå. Stokke mfl (2022) kjernefunn om Myanmars væpnede konflikter gjenspeiler *den rådende militariseringen, sentraliseringen* og at militære ledere har brukt væpnet makt, våpenhvileavtaler, illiberal fredsbygging og disiplinert demokrati for å dempe etniske væpnede organisasjoner i stedet for å løse kjerneproblemet (Stokke mfl, 2022). Som et resultat ble *den nasjonale våpenhvileavtalen (NCA)* som fant sted under regjeringen til Thein Sein (president 2010-2015) signert av bare åtte av de mer enn tjue aktive etniske væpnede organisasjonene (EAOs) (Barany, 2018). Stokke mfl. (2022) insisterte at i våpenhvile områder ble Tatmadaw sett på som å kjempe en krig, det vil si å bruke militære, administrative og utviklingsmessige midler for å utvide statens territoriale kontroll på bekostning av våpenhvile-EAOs. Samtidig styrket militæret statlig myndighet gjennom territoriale inngrep, administrative krenkelsers og utvidet ressurskontroll i områder under EAO-kontroll. Våpenhvileavtaler ble dermed erstattet av en krig på andre måter.

Nasjonalvalget-2020

Parlamentsvalget 8. november 2020 var det tredje valget som ble holdt under grunnloven av 2008 (Lidauer, 2022). Nasjonalvalget-2020 ble holdt i regi av Union Electoral Commission (UEC), som er ansvarlig for å organisere Overhuset, Underhuset og Unionsparlament, hvert femte år. Valget ble gjennomført til tross for COVID-19 pandemien, selv om det ble oppfordret fra noen politiske partier om å utsette valget (Kipgen, 2021). Totalt stilte 5639 kandidater fra 87 politiske partier i Underhuset *Pyithu Hluttaw* (har 315 seter), Overhuset *Amyotha Hluttaw* (har 161 seter), statlige og regionale forsamlinger (har 612 seter), og 29 for etniske ministerposter (Kipgen, 2021, s. 165). NLD vant med 920 (82%) av de totalt 1117 setene på landsbasis, men det største opposisjonspartiet USDP vant 71 seter på landsbasis, tilsvarende 6,4 prosent (Kipgen, 2021a). Totalt 13 politiske partier vant seter i unionsparlamentet (The Union Parliament). Valget ga et klart resultat for en ny femårsperiode (2021-2025) for NLD, ledet av Suu Kyi.

Internasjonale observatører som Carter Center, Asian Network for Elections og EUs valgobservasjon hevdet at 2020-valget var en suksess. Både nasjonale og internasjonale observatører konkluderte at de ikke fant noen større uregelmessigheter, at valgprosessen var fri og gjennomsiktig, og at COVID-19 tiltakene ble riktig implementert (The Irrawaddy,

2020). EUs valgobservatør bemerket at 95% av observatørene vurderte valgprosessen som “god” eller “veldig god” (Simpson og Farrelly, 2021). Deretter hevdet Carter Center, en amerikansk valgobservatør flagget sine bekymringer for at ca. 1,4 millioner mennesker ble fratatt å stemme i områder med etniske minoriteter, spesielt hundretusener av rohingyaer ble nektet å stemme fordi regjeringen nektet å anerkjenne dem som statsborgere, og at valget kan bli skjevt til fordel for NLD (Peter, 2020). Til slutt konkluderte de med at velgerne var frie til å stemme ved valget.

Etniske partier

Som nevnt tidligere anerkjente regjeringen åtte store etniske grupper i landet (Kipgen, 2021). Alle grupper bortsett fra Burman blir ofte referert til som etniske minoriteter og de politiske partiene de danner eller representerer kalles *etniske partier*, og folket blir referert til som etniske mennesker. Mens gruppen Burman i stor grad er representert av militæret (*tatmadaw*) USDP og NLD, de fleste etniske minoriteter danner eller slutter seg til *etnisk-baserte politiske partier*. Ved nasjonalvalget-2020 slo flere etniske partier seg sammen for å vinne et flertall av setene i nasjonalparlamentet i deres respektive stater, med unntak av Shan Nationalities League for Democracy (SNLD) og Arakan National Party (ANP). De sammenslåtte partiene i statene er Karen (Kayin), Kachin, Kayah, Mon og Chin ble enige om å danne en allianse og danne en koalisjonsregjering med andre etniske partier eller et hvilket som helst parti som ville arbeide for å oppnå etniske rettigheter, inkludert en føderal union (Kipgen, 2021).

5.3 Militærkuppet 1. februar 2021

Denne seksjonen skal gi leserne en grundig forståelse bak hvordan kuppet ble gjennomført, og hvordan militæret begrunnet gjennomførelsen av kuppet.

Den 11.januar 2021 sendte 203 av landets 664 lovgivere en forespørsel til unionparlamentet om å kalle inn et spesielt møte om påstander om valgfusk før åpningen av det nye parlamentet 1.februar 2021. Daværende president Win Myint avviste forslaget, samtidig avviste UEC anklagene om valgfusk på grunn av at det ikke fantes bevis. Mandag den 1.februar 2021, da det nyvalgte parlamentet skulle holde sitt første møte, gjennomførte militæret et statskupp og arresterte høytstående myndighetspersoner, inkludert president Win Myint, statsrådgiver Suu Kyi og andre høytstående tjenestemenn i NLD da partiet vant med 82% på landsbasis i november 2020 (ADEA, 2022). Parlamentet ble sperret og de sivile valgte

parlamentsmedlemmer ble satt i husarrest i gjestehusene i Naypyitaw. Imidlertid erklærte militærets president Myint Swe som fungerende president. Myint Swe innkalte til et møte i National Defense and Security Council (NDSC) som kun hadde deltagelse av militæret og medlemmer utnevnt av militæret. Samtidig erklærte militæret et år med unntakstilstand og overlot effektivt lovgivende, utøvende og dømmende makt til den øverstkommanderende Min Aung Hlaing.

Militære ledere har benektet det mediaen har beskrevet om hendelsene som skildrer et kupp, samt har omtalt militæret som et “regime” eller “junta”. Myanmars informasjonsdepartement har uttalt i en uttalelse til Myanmar Press Council at makten ble tatt konstitusjonelt (Sawn, 2022). Noen dager etter kuppet brøt det ut masseprotester i Yangon og over hele landet (Fishbein og Nachemson, 2022). Reaksjonene på kuppet var spontane og voldsomme. I løpet av de dagene strømmet hundretusenvis av mennesker ut i gatene og krevde en slutt på militærstyret, løslatelse av Suu Kyi og andre sivile ledere og gjenoppretting av den valgte regjeringen. Samtidig startet en bevegelse for *sivil ulydighet*, med leger som gjorde protest og forlot offentlige sykehus, bankfolk, lærere og den spredte seg raskt til hele offentlig sektor, fra departementer og ned til lokale forvaltningsorganer (Maizland, 2022). Militæret begynte å skyte i boligområder, brukte granater og stengte internett. I mars 2021 besto regjeringen av *president (konstituert) – Myint Swe (Myint Swe er en tidligere general som ledet den mektige militære kommandoen, som vil bli fungerende president de neste årene, etter militæret gjorde kupp 1.februar 2021)* (ADEA, 2022). Siden 21.april 2020 har politiske fanger blitt arrestert, siktet eller dømt, *totalt 10 526*, totalt drept av juntaen var 1779, i følge Assistance Association for Political Prisoners (AAPP) (AAPP, 2022).

5.3.1 Grunnloven av 2008

Siden 1.februar 2021 har den militære regjeringen forsøkt å fremstille seg selv som landets legitime regjering ved å hevde at de overholder grunnloven fra 2008. Derfor er det viktig å gå gjennom hva grunnloven 2008 sier i forbindelse med militærets rolle i politikken. Grunnloven fra 2008 muliggjorde Myanmars politiske system i stor grad til fordel for Tatmadaw. Den består til og med av et helt kapittel til forsvaret (kapittel 7). Kapittelet skisserer Tatmadaws fullstendige autonomi og definerer militærets kjernemål. Forsvaret er anerkjent som “hovedansvarlig for å sikre at unionen ikke oppløses, at nasjonal solidaritet ikke oppløses og at suverenitet opprettholdes”, og de har “rett til selvstendig å forvalte og bestemme” sine

indre anliggender, spesielt når det gjelder utnevning av senioroffiserer i hæren, og fremfor alt er de “ansvarlig for å beskytte grunnloven”. Grunnloven fra 2008 fastsetter viktige posisjoner for militært personell i de nyopprettede provinsielle og nasjonale lovgivende organene. Med 25% av setene i nasjonalforsamlingen reservert for militæret, sitter dem i militæruniformen deres for å utøve sterk innflytelse på lovgiveren. Militæret har 110 seter i underhuset (*Pyithu Hluttaw*), 56 seter i overhuset (*Amyotha Hluttaw*) og en totalt 222 seter i underhuset, lovgivende forsamlinger i de 14 delstatene og regionene. Alle militære delegater utnevnes av den øverstkommanderende uten tilsyn fra sivile, inkludert presidentens kontor. En av Tatmadaws viktigste oppgaver er å ivareta Grunnloven (artikkel 20f), må militærutnevnte sørge for at alle reformforslag som legges fram for parlamentet, inkludert grunnlovsendringer. Her kreves det faktisk en stemme på 75% av alle lovgivere for å vedta enhver endring, samt militæret vetorett i slike saker (Egreteau, 2016).

Faktisk har deres øverstkommanderende “rett til å gripe og utøve statens suverenitet makt” i tilfelle en nasjonal unntakstilstand (artikkel 40c). I henhold til artikkel 232b, skal ikke forsvarsministeren være en sivil, men en mann i uniform, valgt av militær sjefen og dermed underordnet ham. Artikkel 6f sier at forsvaret kan “delta i statens nasjonale politiske lederrolle”. Det vil si de væpnede styrkene kan gripe inn i offentlige saker utenfor det rent militære området så lenge den politiske situasjonen i Myanmar krever det. For eksempel tre viktige departementer som er overlatt til Tatmadaw er: innenriksdepartement, forsvarsdepartement og grensedepartement. I denne forbindelse er Myanmar grunnlov av 2008 et klart uttrykk for de politiske ambisjonene til burmesiske væpnede styrker. Det tjener tre klare formål for Tatmadaw. Det første manifesterte hærens oppfatning av seg selv som en *legitim politisk aktør* i Myanmar offentlige saker etter uavhengigheten i 1948. Deretter gir den militæret et juridisk instrument for politisk intervensjon i de utøvende og lovgivende grenene av postjunta-strukturen. Til slutt gir den ene form for selvsikkerhet til de væpnede styrkene og deres personelle form for rettsforfølgelse og sikret en ettertraktet immunitet Egreteau (2016).

Faktisk har deres øverstkommanderende “rett til å gripe og utøve statens suverenitet makt” i tilfelle en nasjonal unntakstilstand (artikkel 40c). I henhold til artikkel 232b, skal ikke forsvarsministeren være en sivil, men en mann i uniform, valgt av militær sjefen og dermed underordnet ham. Artikkel 6f sier at forsvaret kan “delta i statens nasjonale politiske lederrolle”. Det vil si de væpnede styrkene kan gripe inn i offentlige saker utenfor det rent

militære området så lenge den politiske situasjonen i Myanmar krever det. For eksempel tre viktige departementer som er overlatt til Tatmadaw er: innenriksdepartement, forsvarsdepartement og grensedepartement. I denne forbindelse er Myanmar grunnlov av 2008 et klart uttrykk for de politiske ambisjonene til burmesiske væpnede styrker. Det tjener tre klare formål for Tatmadaw. Det første manifesterte hærens oppfatning av seg selv som en *legitim politisk aktør* i Myanmar offentlige saker etter uavhengigheten i 1948. Deretter gir den militæret et juridisk instrument for politisk intervensjon i de utøvende og lovgivende grenene av postjunta-strukturen. Til slutt gir den ene form for selvsikkerhet til de væpnede styrkene og deres personelle form for rettsforfølgelse og sikret en ettertraktet immunitet Egreteau (2016).

5.3.2 Det grunnlovsstridige militærkuppet (rettferdiggjøres)

Etter kuppet i februar 2021 tok militærregimet kontroll over *rettsystemet* (Freedom House, 2022). I militærjuntaen sin begrunnelse for kuppet, *rettferdiggjøres* de handlingene i samsvar med grunnloven fra 2008, spesielt paragrafene 417 og 418 (Se avsnitt 6.2.2) (ADEA, 2022). Paragrafen 417 i grunnloven tillater militæret å ta over i nødssituasjoner i landet, som sier at unntakstilstanden skal erklæres under tre betingelser: “*dersom det oppstår en tilstrekkelig årsak som kan (a) oppløse unionen eller (b) oppløse nasjonal solidaritet eller (c) forårsake tap av suverenitet som følge av handlinger eller forsøk på å overta ulovlig tvang*” (The Economic Times, 2021). Både §417 og §418 nevner også overføring av den utøvende, lovgivende og dømmende makten til Forsvarets øverstkommanderende i tilfelle unntakstilstand. Paragrafene fastsetter også at presidenten *må koordinere* med The National Defence and Security Council (NDSC), det høyeste sikkerhetsorganet om kunngjøring av unntakstilstand, men juntaen *brøt §417 og §418 i grunnloven* ved å ikke la presidenten koordinere med NDSC og erklærte de unntakstilstand uten å ha hatt et møte med NDSC (ADEA, 2022).

Militæret og USDP (eks-militæret) hevdet å ha funnet 8,6 millioner uregelmessigheter i avstemningen i hele landet, uten å kunne gi faktiske bevis til støtte for påstanden. Militæret mente at mange som ikke hadde *nasjonalt ID-kort* fikk stemme i valget og anklaget valgkommisjonen for å bruke COVID-19 pandemien som en unnskyldning (Kipgen, 2021a). I tillegg har Suu Kyi blitt siktet for ulovlig *import av kommunikasjonsutstyr*, brudd på pandemiske restriksjoner, korrupsjon, valgfuske og brudd på loven om offisielle

hemmeligheter (Freedom House, 2022). Etter kuppet, lovet Min Aung Hlaing å holde *et fritt og rettferdig valg* og overlate makten til det vinnende partiet, noe som han hevdet at valget ville føre til et *ekte og disiplinert demokrati* uten å spesifisere en tidsramme (Aljazeera, 2022).

5.3.3 utfordringer etter kuppet

Kuppet har også brakt økonomisk uro og fattigdom. Økonomien krympet med nesten 20% i 2021. I tillegg har helsevesenet kollapset midt i COVID-19 pandemien. Human Rights Watch la ut en rapport og hevdet kun bare 13% av 54 millioner befolkningen i Myanmar ble fullvaksinert i november 2021. I tillegg ble registrert 17 998 totalt dødsfall av helsedepartementet, selv om tallene sannsynligvis er høyere (Human Rights Watch, 2021). Millioner av mennesker har opplevd sult og titusener har flyttet til andre deler av Myanmar eller over grensene (Maizland, 2022). Kuppet medførte til en *ny allianse* mellom den majoritetsdominerte demokratibevegelsen (NLD) og de væpnede minoritetsgruppene, og dannet en parallell regjering kjent som *skyggeregjeringen, National Unity Government (NUG)* (Rønneberg, 2021). NUG har som mål å samle de ulike gruppene som er anti-kupp motstandere av juntaen, for å fremme større enhet blant etniske grupper og skape en agenda for en post-junta Myanmar. Samtidig søkte de støtte og legitimitet fra det internasjonale samfunnet. Europaparlamentet støttet anerkjennelsen av NUG som Myanmars *legitime regjering* (Human Rights Watch, 2021). I september erklærte NUG krig mot juntaen og dannet en væpnet divisjon kjent som *People's Defense Force (PDF)*, altså anti-junta-militser (Human Rights Watch, 2021). Siden 7.september 2021 kunngjorde NUG en "*forsvarskrig*" mot militærjuntaen.

Ytringsfrihet og mediefrihet

Journalister og aktivister ble dømt for å ha brutt *paragraf 505a i straffeloven*, en ny bestemmelse som sier at det er kriminelt å publisere eller sirkulere kommentarer som "skaper frykt" eller sprer "falske nyheter". I mars 2021 fratok juntaen medielisenser fra fem lokale medier: DVB, Myanmar Now, 7Day, Mizzima og Khit Thit Media (Human Rights Watch, 2021). I 30.juni 2021 ga informasjonsdepartementet en advarsel til journalister om å slutte å beskrive State Administration Council (SAC) som den "*juntaen*", ellers ville de bli tiltalt.

Norge og Telenor

Norge har hatt en viktig rolle i myanmarsk politikk. Fra og med 1992 har Norge blitt sett på som en viktig aktør som partnerland for demokratisering i Myanmar, inkludert gjennom politisk støtte til Suu Kyi og hennes parti NLD. Det vil si at Norge har blitt en aktiv tilhenger av den pro-demokratiske bevegelsen og ledet bistandsarbeid utenfor Myanmar til regjeringen i eksil, spesielt de frie mediene (Democratic Voice og Burma (DVB), Den Norske Burmakomiteen (NBC) og humanitære organisasjoner som yter bistand til flyktninger (Stokke mfl, 2018).

I 2013 åpnet regjeringen gradvis opp Myanmars telekommunikasjonsmarked ved å åpne tilbud for internasjonale telefonoperatører. *Norske Telenor* var en av de første vinnerne av telelisensen og gikk inn i Myanmars telekommunikasjonsindustri som tilbyr telefontjenester i Myanmar-markedet. Telenor Myanmar er et norskbasert selskap eid av den norske staten, og er den største telefonoperatøren i Myanmar som leverer mobiltelefoni og internett til 22 millioner forbrukere i Myanmars telekommunikasjonsmarked. I løpet av 7 år har Telenor Myanmar klart å operere det største 4G nettet i Myanmar. Ettersom Norge er kjent for sine menneskerettigheter, overvåket Telenor Myanmar også *menneskerettigheter* og deres overholdelse i utviklingen av produkter og tjenester i Myanmar (Hpwe, 2021).

I kjølvannet av statskuppet stengte juntaen det landsdekkende midlertidige internett – fra kl 01:00 til 09:00 i februar 2021 med sikte på å undertrykke pro-demokratiske protester (Human Rights Watch, 2021). I nesten tre måneder blokkerte juntaen mange nettsted, spesielt populære sosiale medieplattformer og begrenset internetthastigheter gjennom året.

Blokkeringer til mobildata og nettverk fortsatte over 22 store byer der anti-junta-opposisjonen gjorde kraftige sammenstøt mellom juntaen og pro-demokratiske militsgrupper (Human Rights Watch, 2021). Telenor fikk ordre fra juntaen om blokkering av tilgang til Facebook, Twitter og Instagram innen fem dager etter kuppet. I tillegg har juntaen beordret Telenor til å blokkere over 20 millioner kunder fra å få tilgang til “hundretusenvis av IP-adresser” over flere uker (Chen, 2021).

På grunn av disse intervensjonene kunngjorde Telenor Group i 8.juli 2021 sitt *salg på 105 millioner dollar til M1 Group*, et libanesisk investeringsselskap. Til tross for denne utviklingen har fått selskapet så langt trukket seg ut av landet og solgt selskapet til M1 Group. Med dette salget har Telenor distansert seg fra Myanmars junta. På hjemmebane i Norge har

Telenor møtt sterk *kritikk for salget* av Forum for utvikling og miljø (ForUM) som er en paraplyorganisasjon som representerer 50 norske utviklings- og fredsorganisasjoner. De fryktet for sensitive persondata, spesielt knyttet til menneskerettighetsaktivister. Telenor ble anmeldt til politiet for å ha solgt virksomheten i Myanmar til et selskap som angivelig står militærjuntaen nær (E24, 2022 og Høgseth, 2022). Denne trenden vil forsterkes i de kommende årene dersom den humanitære krisen forverres og kostnadene ved å opprettholde aktiviteter i Myanmar når det gjelder økonomi, omdømme og sikkerhet begynner å oppveie fordelene (Chen, 2021).

Kapittel 6: Analyse

“Det er ingenting jeg ikke tør å gjøre. Jeg er modig nok til å gjøre alt. Alt som kan ha en negativ innvirkning på landet, folket og fremtiden til militæret. Jeg følger alt.”

-General Min Aung Hlaing (Nyein, 2020).

Introduksjon

Analysekapittelet består av to forskningsspørsmål med en problemstilling: *hvor demokratisk var Myanmar under demokratiseringsprosessen og hvordan kan vi forstå hvordan militærets rolle bidro til autokratisering og demokratisk tilbakeslag?* Analysekapittelet vil diskutere problemstillingen med utgangspunkt i empirien og med de teoretiske perspektivene som er presentert i teorikapitlet som analyseredskaper. Analysen består av to deler, her kalt analyse 1 og analyse 2. *Analyse 1*: demokratisering med forskningsspørsmål: hvor demokratisk var Myanmar under demokratiseringsprosessen? Analyse 1 vil ta i bruk Schumpeters og Dahls demokratiteori og Freedom House demokratiindikator for å kunne analysere hvor demokratisk Myanmar var før militærkuppet fant sted. I tillegg vil analyse 1 legge særlig vekt på hva *Freedom House* presenterer om status på Myanmar, under valget-2010 og valget-2015, militærstyre med sivil forklledning, kamp om politisk deltakelse, forsamlings- og organisasjonsfrihet. *Analyse 2*: autokratisering med forskningsspørsmål: hvordan kan vi forstå hvordan militærets rolle bidro til autokratisering og demokratisk tilbakeslag i Myanmar? For å avklare forskningsspørsmål 2, vil jeg anvende Cassani og Tomini konseptuelt rammeverk for autokratisering, Maerz mfl (2021) betingelser på autokratisering, og Varieties of Democracy (V-Dem) måling på demokrati for å analysere regimeskifte og demokratisk tilbakeslag i Myanmar. Her vil analyse 2 gjøre en analyse på betydningen av det siste valget i 2020 og erklæringen om unntakstilstand etter NLDs store valgseier, valgautokrati, den grunnlovsstridige maktovertakelsen og bevegelsen fra valgautokrati til lukket autokrati. Både analyse 1 og analyse 2 dykker ned i en diskusjon der empirien kobles til teoretiske argumenter. Det legges vekt på de mest avgjørende komponentene for å besvare hovedproblemstillingen.

6.1 Analyse 1: Hvor demokratisk var Myanmar under demokratiseringsprosessen?

For å belyse det første forskningsspørsmålet, vil analyse 1 anvende demokratimåling fra *Freedom House* måling, samt *Dahls kriterier for valgdemokrati* og *Schumpeters konkurransedemokrati*. Dette vil understreke de mangeårige prosessene med demokratisering og de-demokratisering.

For 10 år siden ble demokratiseringsprosessen og liberale reformer satt i gang under ledelse av Thein Sein (USDP) regimet (2010-2015) og Suu Kyi (NLD) regimet fra (2015-2020). For å svare på problemstillingen vil analyse 1 gå gjennom overgangsprosessene med fokus på valgene i 2010, 2015 og 2020. De to politiske maktoverførings prosessene er beskrevet av flere forskere som “kontrollert prosess” (Callahan, 2012, Crisis Group, 2011), elitekontrollert (Freedom House, 2011, lav representasjon (Stokke og Aung, 2020), fratakelse av stemmerett (Kipgen, 2021), og udemokratisk valg (NDI, 2010).

6.1.1 Dahls og Schumpeters syn på konkurranse om folks stemmer

I denne delen vil analyse 1 trekke inn Dahl og Schumpeter sitt demokratiperspektiv om hva de mener om demokratiets grunnlag. *Dahls fem kriterier* er blant annet (1) effektiv deltakelse, (2) stemmelikhet, (3) informasjon og opplysning, (4) kontroll av dagsorden og (5) inkludering i den politiske beslutningsprosessen. I tillegg kommer *Schumpeters syn på konkurransedemokrati*. Deretter vil analysen drøfte i betraktning av hva empiri funnene har demonstrert når det gjelder den politiske overgangen fra 2010-2020 og hvor demokratisk var Myanmar under demokratiseringsprosessen.

Demokratiindeksen fra Freedom House i 2020 viser at Myanmar Freedom in the World ligger på 191 plass av 210 land før kuppet fant sted i 2021. For å svare på det første forskningsspørsmålet vil analysen kun forholde seg til Myanmar status og poeng basert på demokratiets tilstand (politiske rettigheter og sivile rettigheter) fra 2010 til 2020, før kuppet fant sted i 2021. Ved disse årene har oppgaven valgt å gjøre en grundig analyse av *valgene i 2010, 2015 og 2020* som vil være til stor hjelp for å forstå hvor demokratisk Myanmar var før militærkuppet fant sted i 2021.

6.1.2 USDP regjeringsperioden 2010-2015: Militærstyre med sivil forkledning

7. november 2010 hadde Myanmar sitt første nasjonalvalg siden 1990. Resultatet av data fra Freedom House, den forrige *tabellen 5* viste at indeksen lå konstant på en skala 7 av 7 “*ikke fri*” mellom perioden 2010-2014, men har forbedret seg med en skala på 5 av 7 med en status som “*delvis fri*” fra 2017.

Ut ifra *tabellen 5* mener flere forskere at overgangen hadde *et mangelfullt demokratisk valg* på vegne av grunnlovsendringen i 2008, utarbeidet av militæret som ga omfattende makt til Tatmadaw med 25 % vetorett i parlamentet uten å konkurrere med andre kandidater (Thawngmug, 2016 og Stokke og Aung, 2020). Fra Dahls kriterier så skal folkevalgte konkurrere om makt ved valgprosessen, noe som er sterkt i strid med Schumpeters konkurransedemokrati perspektiv versus Tatmadaws vetorett uten å konkurrere om politisk makt. Dette undergraver de demokratiske spillereglene til Dahl, hvor Tatmadaw og militærstyret i sivil forkledning var ute etter sine egne interesser og strategier. Deretter kan det sies at valgprosessen innskrenket demokratiske prinsipper som frie og rettferdige valg, nettopp fordi myndighetene forbød utenlandsk mediedekning og overvåking av valget, det foregikk stemmekjøp, og ikke hadde uavhengig rettsvesen. Dette er årsaken til at demokratiskåringen har hatt en konstant status “*ikke fri*” fra 2010 til 2016. Selv om mange valgobservatører og forskere så 2010-valget som en vei mot en mer demokratisk retning, mener flere andre forskere at valget fungerte som et verktøy for militære ledere for å styre landet mot en mer “en disiplinert demokratisk retning” (Lidauer, 2020). Og derfor var valget-2010 et udemokratisk valg på grunn av *valgboikott*, og mangel på folkelig engasjement fra både partier og fra sivilsamfunnet (Røst, 2015). I tillegg ble noen studenter og buddhistiske munkar arrestert for å ha oppfordret til valgboikott. Staffan I. Linberg argumenterte for at unge demokratier ikke betyr at demokratiseringsprosessen er komplett, men at valg i seg selv har en kausal effekt på videre liberalisering, institusjonalisering av det nye regimet og økt beskyttelse av sivile rettigheter på sikt (Knutsen, 2021).

Militærkontrollert valg

Den politiske overgangsprosessen var *kontrollert av militæret og var elitekontrollert* (Callahan, 2012, International Crisis Group, 2011) og Freedom House, 2011). Schumpeter kritiserte den klassiske teorien om demokrati som er grunnleggende ubegrunnet og er

“urealistisk”, og han tilbyr et alternativ i form av en “*konkurrerende elitistisk modell*” som kan erstatte den klassiske demokratimodellen. Daværende statsminister Thein Sein og de andre øverste militære tjenestemenn, gikk over til sivile forkledning og meldte seg frivillig som sivile kandidater for det nye partiet USDP. USDP stilte til slutt med over 1000 kandidater, som er mer enn dobbelt så mange som alle andre partiers kandidater, pluss 25 % reservert av Tatmadaw uten stilte motkandidater i flere valgkretser. National Unity Party (NUP), et annet progressivt parti som et proxy-parti for Tatmadaw, stilte med 488 kandidater til den nasjonale lovgivende forsamlingen (Freedom in the World, 2011). Med alt tidligere militært personell som kandidater (USDP-eks militæret), vant de valget overveldende.

International Crisis Group (2011) hevdet at valget i 2010 var *ikke fritt og rettferdig* på grunn av “*massiv manipulasjon av stemmetellingen*” samt andre uregelmessigheter på grunn av *militær kontroll*. I mellomtiden slet opposisjonspartiene med å koordinere sine aktiviteter og overholde de stramme fristene for valgprosesser. Registreringsavgifter for kandidater var dyrt med 500 dollar og hadde minimumsgrenser for medlemskap (Freedom House, 2011) og Lidauer, 2022). I Held (2006) sin redegjørelse av Schumpeters analyse om vilkårene for politisk deltakelse, hevdet han at det er helt klart at mange grupper ikke har ressurser til å konkurrere på den nasjonale politiske arenaen med kravene som er pålagt, og mange har heller ikke minimumsressurser til politisk påvirkning eller mobilisering. Penger kan være en viktig ressurs for å konkurrere i valg. Derfor understreket Dahl (2020) at en måte økonomisk ulikhet undergraver demokratiet på er når penger brukes til å påvirke valgprosessen. Når vi i tillegg legger til grunn Dahls pluralisme analyse av vilkårene for polyarki, er det vanskelig å unngå denne forestillingen i Myanmar. Held (2006) kritiserer Schumpeters teori og påstår at den er utilstrekkelig fordi han ikke tar i betraktning at det var mange som ikke kunne stille til politiske verv på grunn av de ikke hadde de nødvendige ressursene, for eksempel tid, organisasjonsevner, penger eller kapital. Alt dette legger betydelig belastning på påstanden om “*konkurranselitisme*” for å være demokratisk. En annen grunn til at Myanmar skåret så dårlig er fordi myndighetene forbød utenlandsk mediedekning og overvåking av valget i 2010 (Freedom House, 2011). Dette er også i strid med Freedom House kriterier om valgprosessen som burde være frie og rettferdige valg, men ikke begrenset valg.

Urettferdig valglov

En annen vesentlig årsak til at valget i 2010 ble karakterisert som *ikke fritt valg* fra Freedom House, er de empiriske funnene som viser at militæret har utarbeidet en lov før valget om partiregistrering og en lov for å *ekskudere Suu Kyi og rohingyaene*. I den grad er velgeres “valg” av kandidater *sterkt begrenset*. Hvis innbyggerne i Myanmar ikke kan dra nytte av Dahls kriterier for (1) effektiv deltakelse og (5) inkludering i den politiske prosessen, er det usannsynlig at marginaliseringen av store kategorier av borgere i den demokratiske prosessen noen gang vil bli overvunnet. Hvis disse forholdene for demokrati ikke er til stede, vil ikke innbyggerne i Myanmar kunne ha kanalene for deltakelse som er nødvendig for å gjennomføre effektiv kollektiv beslutningstaking. Hvis retten til (1) stemmelikhet (på vegne av rohingyaene) ikke er garantert i Myanmar, vil det ikke være noen mekanisme som på samme måte kan ta hensyn til innbyggernes synspunkter og preferanser, og gi en beslutningsprosedyre for å løse forskjellen mellom rohingyaene og burmanene. Dersom den endelige kontrollen av den politiske agendaen i Myanmar er ute av borgernes hender, vil dette ifølge Dahls polyarki, stort sett bare *eksistere ved navn*, og Schumpeters visjon av konkurransedemokrati vil sannsynlig bli dagens orden. Held (2006) deler Dahl og Schumpeters syn på denne holdningen, og argumenterer at hvis *demoer* ikke inkluderer alle voksne, så vil åpenbart ikke mekanismene for “*lik deltakelse*” være til stede. Kort sagt, for at enkelte individer i Myanmar skal være “frie og likestilt”, bør Dahls kriterier være oppfylt. Som et resultat er det vanskelig å se at individer kan være politisk likeverdige i Myanmar med sivile rettigheter og deltakelsesrett, med tanke på at ikke alle kriteriene er oppfylt. Derfor forblir den statusen til Myanmar *ikke fritt*. Dette har flere årsaker ifølge (Stokke og Aung, 2020, Røst, 2015 og NDI rapport (2015).

For det første, tok det største opposisjonspartiet NLD beslutningen om å *boikotte valget i 2010* på grunn av grunnloven i 2008 og urettferdige valglover (Stokke og Aung, 2020). Freedom House (2013) bemerket at valgboikotten har endret demokratiske kvaliteter på *valgkonkurranse og lav valgdeltakelse*. For at demokrati skal kunne opprettholdes mener Adrian Leftwich at politikken må ha både *konstitusjonell og politisk legitimitet*. Det vil si når det er enighet om politiske regler og folk følger dem (Kipgen 2021, s. 8-9). Rollen til Suu Kyi er dermed utsatt for å kunne bli president på grunn av grunnloven av 2008. I den forstand protesterte både velgere og politiske partier mot grunnloven-2008 som ikke ble akseptert av flertallet i samfunnet. Samtidig har velgernes interesse for valget i 2010 vært lavt siden hoved opposisjonspartiet (NLD) boikottet parlamentsvalget om en urettferdig valglov. Merkel og

Lührmann (2021) ser på den udemokratiske grunnloven av 2008 som ble skrevet av Human Rights Watch (2020), som et angrep på demokratiet innenfra, hvor angrepet ofte kommer fra valgte ledere, presidenter og statsministre. Dahl (1998) argumenterte at i motsetning til den ytre trusselen om utenlandsk intervensjon, den farligste interne trusselen mot demokratiet kommer fra ledere som har tilgang til de viktigste virkemidler for fysisk tvang. Det vil si militæret og politiet. Men senere i mellomvalget i 2012 fikk valgprosessen en større betydning for valg-representasjon med et stort fremskritt i gjenopprettingen av demokrati, samt legitimiteten til valgprosesser. Suu Kyi vant i mellomvalget i 2012 og fikk politisk innflytelse og senere valgseier i 2015, mens USDP ble det mest dominerende partiet i parlamentet (Freedom House, 2017).

Dersom en grunnlov blir sett som udemokratiske og uønsket, dette bør ifølge Sharp og Anderssen (2013) må bli nødvendig å operere med en overgangs-grunnlov. I så fall må man utarbeide en ny grunnlov, men det vil kreve lang tid og grundige tankeprosesser å utarbeide en ny grunnlov. Dahl betraktet at en godt utformet grunnlov vil hjelpe de demokratiske institusjonene til å overleve, mens en dårlig utformet grunnlov kan bidra til å bryte ned de demokratiske institusjonene. I den forstand kan grunnloven ha stor betydning for et lands demokrati på mange måter. Ifølge Dahl kan grunnloven bidra til å gi stabilitet, fundamentale rettigheter, nøytralitet, ansvarlighet, rettferdig representasjon, informert konsensus, effektiv regjering, kompetente avgjørelser, åpenhet og forståelighet, og gir legitimitet (Dahl, 2020, s. 125-128).

Et demokratisk samfunn forutsetter at det eksisterer en *rettsstat* og folkevalgte må etablere og opprettholde kontroll over militæret og politiet dersom demokratiske institusjoner skal etableres og bevares (Dahl, 2020, s. 150). Demokratiikonet Suu Kyi har konstant snakket om rettsstaten siden 2011 og har knyttet det nært til demokratisering (Cheesman, 2014). I mellomvalget 2012 kjørte NLD et program om *rettsstaten, sivil fred og endring av grunnloven*. NLD partiet sa at for å sikre rettssikkerheten må lovgiver vedta lover som beskytter befolkningen, arbeide for et uavhengig og rettferdig rettsvesen, sikre mediernes uavhengighet og utvide nettverkene for rettshjelp. Suu Kyi hevdet at uten rettsstaten vil folk fortsette å leve i frykt for vilkårlige avgjørelser tatt av makthaverne under forhold som ikke er befordrende for demokrati. Suu Kyi nevnte rettssikkerheten så ofte at journalister var lei av overforbruket av begrepet i 2013 og kalte hennes “*mantra*”. En blogger gjennomførte et

intervju med Suu Kyi der svaret hennes på hvert eneste spørsmål var “vi trenger rettsstaten” (Cheesman, 2014).

Overgangen til et mangelfullt demokrati innebærer tiltak som svekker begrensningen av den utøvende makten og fører til en svak rettsstat, men samtidig holdes konkurransedyktig og deltakende valg. Røst (2015) påpeker at valget var et *udemokratisk valg*, og hadde mangel på folkelig engasjement fra både partier og fra sivile. Valget hadde lav oppslutning, noe som åpnet for begrenset politisk deltakelse fra eksterne politiske partier. Kun 37 politiske partier stilte opp sammenlignet med valget i 2015 som hadde 91 partier (Thawngmung, 2016). Disse hindringene er årsaker som gjorde det umulig med demokratisk konsolidering, og med dette var ifølge Freedom House landet var *ikke fritt* gjennom hele perioden fra 2010 til 2016. Selv om demokrati og demokratisering har fått et rotfeste, så er det ingen garanti for at alle demokratiserende land vil opprettholde eller konsolidere demokratiet (Kipgen, 2021).

6.1.3 Perioden 2015-2020: Den hybride sivil-militære regjeringen

Etter valget i 2015 fikk Myanmar et nytt *regjeringsskifte i 2016* med Suu Kyis regjering. Under overgangen til NLD-regjeringen er den “militære utfordringen” for sivile aktører å finne ut hvordan man kan oppnå innvielsen av en demokratisk regjering uten å provosere militær motstand. Frihets-statusen til Myanmar var på 5.5 (*delvis fri*) etter valget. Her vil analyse argumentere i betraktning av Stokke og Aung (2019), Freedom House (2010-2019) og Thawngmung (2016) sine begrunnelser om denne overgangsprosessen. Stokke og Aung (2019) konkluderte med at Myanmars politiske system under og etter valget var preget av en viss grad av åpenhet, sett i lys av det følgende regjeringsskiftet. I Thawngmung (2016) sin analyse av valget-2015, konkluderte han med at det hadde skjedd en forbedring fra *et politisk kultur-* standpunkt i Myanmar, hvorav politiske partier har tredobbelte seg, inkludert at antallet valgkandidater doblet seg fra 3154 i 2010 til 6189 i 2015. Denne positive utviklingen faller innenfor Dahls kriterium om (1) effektiv deltakelse, som forutsetter prinsippet om politisk likhet, altså at medlemmene er like godt kvalifisert til å delta i beslutninger. Deretter fulgte en økning av kvinnelige kandidater med 150 *kvinner*, og 130 *ungdomskandidater* under 36 år i nasjonalforsamlingen (Thawngmung, 2016). Fra det liberale demokratiperspektivet forutsetter politiske rettigheter å involvere kvinnelig representasjon i valgprosessen, dette med tanke på likestilling (Hanssen 2011, s. 42) og Dahls kriteriet om (5) *inkludering*. Den klassiske athenske modellen kan derimot ikke tilpasse seg her under forhold med kvinnelig

deltakelse. Thawnghumgs (2016) argumenterte fra et politisk-kulturellt perspektiv på valget-2015 hvor det hadde skjedd en demokratisk forbedring i Myanmar. Dette standpunktet faller innenfor Dahls kriterium om (1) effektiv deltakelse, som forutsetter prinsippet om politisk likhet, altså at medlemmene er like godt kvalifisert til å delta i beslutninger.

Freedom House rangerte Myanmar “*delvis fri*”, fra 2016 til 2019, noe som reflekterte et nytt regimeskifte. Selv om mange hindringer gjensto, hadde Myanmar tydelig tatt skritt mot de institusjonelle idealene uttrykt i Dahls polyarki. For at Myanmar skulle bli sett på som et “fritt” land ut fra Dahls fem kriterier, så burde rettighetene styrkes i form av en betydelig økning i diskusjonsfrihet for alle, inkludert både ytringsfrihet og pressefrihet, politisk frihet og sivile rettigheter. Selv om valget i 2015 ble sett som et fritt eller rettferdig valg av internasjonale observatører (Albert, 2020), gjenstod mange hindringer som strider med de demokratiske spillereglene som gjelder for menneskerettigheter, inkluderingspolitikk og respekt for rettsstaten. Utfordringen for den sivile-NLD-regjeringen under overgangsprosessen er å etablere funksjonelle institusjoner for sivil kontroll over militæret. Disse utfordringene er akutte og vanskelige i Myanmar med en sterk av fra militærdiktatur og hvor militæret er i stand til å sikre seg selv politiske og institusjonelle privilegier under overgangen til demokrati (Croissant, 2021). For eksempel i betraktningen av empirikapittelet tilsier datafunnene at demokratiet er under press og har vært det i mange år, med tanke på anti-muslimsk retorikk (fratakelse av stemmerett og ekskludering fra våpenhvileavtalen fra Panglong-21 fredskonferansen) og økende buddhistisk nasjonalisme (Albert (2020), illiberal fredsbygging og den rådende militariseringen (Stokke mfl, 2022). Dette er et demokratisk dilemma, hvor på den ene siden, så har valget-2015 vært et legitimt valg basert på flertallet folkelig støtte. Mens på den andre siden, så har det vært et svært tynt forhold til Dahls kriterier med tanke på ekskludering av mange muslimske kandidater, samt fratakelse av statsborgerskap og stemmerett til hundretusenvis av rohingyaer. I den forstand konkluderte Stokke og Aung (2022) at Myanmar har institusjonalisert en styreform som *hybridregime (semiautoritærregime)*, “der det er nye og viktige demokratisk rom, men hvor substansen i demokratiet er begrenset av konstitusjonelle reguleringer som garantert militærets maktposisjon, og hindret reell folkelig kontroll over offentlige anliggender”. O’donnell mfl (2013, s. 8) mente demokratiets ledende prinsipp er *statsborgerskap*. Dette med hensyn til å bli behandlet av sine medmennesker som likeverdige, og til å ta kollektive valg på lik linje med alle medlemmer i samfunnet. Fratagelsen av statsborgerskap til rohingyaene er et eksempel på mangel på rettslige spillereglene. O’donnell mfl forstår demokratisering som

prosessen der regler og prosedyrer for statsborgerskap brukes på politiske institusjoner som tidligere var styrt av andre prinsipper som tvangskontroll eller fratakelse. Men i dette tilfellet ser det ikke ut til å være noen logisk sekvens med fratakelse av statsborgerskap til rohingyaene. I dette tilfellet kalte O´donnell mfl det politiske systemet i Myanmar et “*begrenset demokrati*”. Det vil si at liberalisering og inkludering ikke er målbart i statsborgerskap-konteksten (O´donnell mfl, 2013, s. 10). Sett i kontekst av at muslimer ekskluderes fra politisk deltakelse, så ga Dahl (2015) uttrykk for at det er mer sannsynlig at demokratiske politiske institusjoner vil utvikle seg og bestå i et land som et kulturelt homogent. Videre argumenterer han at det er mindre sannsynlig i et land med sterkt *differensierte og motstridende subkulturer*. Medlemmer deler en felles identitet og følelsesmessige bånd hvor de skiller skarpt “*oss*” fra “*dem*” (Dahl, 2020, s. 151). Denne oppgavens innstilling til valgdemokrati basert på Dahls demokratiske friheter har gitt meg en forståelse på den ene siden at perioden 2015-2020 har skjøvet landets demokrati fremover gjennom politisk liberalisering (Stokke og Aung, 2020), som forklarer hovedårsaken på hvorfor Myanmar demokratiseringen har blitt forbedret fra en skala på 7 i perioden 2010-2015 til en skala på 5 i perioden 2015-2020. På andre siden har valgdemokrati i 2015 utgjorde store problemer for at Dahls betingelser skal kunne utvikle og opprettholde demokratiske politiske institusjoner, som ble diskutert.

6.1.3.1 Kamp om politisk deltakelse

Den økende interessen og deltakelsen i 2015 medførte intens konkurranse mellom politiske partier, og dette gjenspeiles i empirikapittelet. Fra et konkurransedemokrati perspektiv, er dette et positivt syn på konkurranse om folks stemmer hvorav valget i 2015 hadde høy valgdeltagelse, noe som medførte en maktkamp i politikken. På andre siden, når vi ser på konkurranse og større inkludering fra et deltakerdemokrati perspektiv, så har valget i Myanmar medført en del endringer i partisystemet og flere kunne påvirke valgprosessen. Når flere får uttrykke sine politiske preferanser og organisere seg politisk, vil dette føre til at mer varierte preferanser og interesser vil bli presentert på beslutningsarenaen. Dette har skapt forvirring og usikkerhet blant befolkningen om hvilke partier eller hvem de skulle stemme på, selv om informasjonsformidlingen og mediekanalene var tilstede. Dessuten var *Schumpeter* svært kritisk til tanken om mer deltakende demokratiske systemer, som understreker hans poeng om at “*overdreven*” deltakelse kunne føre til en mobilisering av folk med svært farlige konsekvenser som den bolsjevikiske revolusjonen og massedemonstrasjonene som signaliserte fremveksten av Nazi-Tyskland (Held, 2006, kapittel 5). I denne sammenhengen

har vi sett i Myanmar at demokratiseringsprosessen var preget av undertrykkelse, vilkårlige arrestasjoner, restriksjoner og store protester under valget. I henhold til Myanmar's lov om *fredelige forsamlinger*, bør statsmakten gi sivilsamfunnet rett til å ta beslutninger om hvilke saker som skal avgjøre eller ikke gjelder uten å bli utsatt for alvorlig straff i politiske saker.

6.1.3.2 Brudd på menneskerettigheter – Rohingyaer

Fra internasjonale strafferettslige perspektiver er etnisk rensing en del av internt folkemord og kan forekomme når stater har til hensikt å ekskludere en målgruppe fullstendig fra det sosiale eller politiske liv (Alam, 2018). Gitte eksempler på alvorlig diskriminerende statlige praksis mot rohingyaene er blant annet utestenging fra maktposisjoner og valgdeltakelse og fratakelse av statsborgerskap. Disse utestengingene er en praksis som vitner om systematisk diskriminering av rohingyaer. Videre, at staten derved anvender en eksklusiv ideologi og konstruerer identiteter i form av “*oss*” og “*dem*” for å fremmedgjøre rohingyaene fra andre burmanere (Alam, 2018). Dahl (2020, s. 156) hevder at demokratiske politiske løsninger på problemet med multikulturalisme er når kulturelle grupper skiller seg inn i ulike politiske enheter og har autonomi til å opprettholde sin identitet og oppnå sine viktigste kulturelle mål.

Samtidig har mange journalister, aktivister, og forfattere kritisert Suu Kyi's rolle i Myanmar's politikk. En av dem er forfatteren og professor Zoltan Barany fra University of Texas. Fra artikkelen *Burma: Suu Kyi's Missteps (2018)* fant Barany, under demokratisk overgang, ut at Suu Kyi har skuffet sine støttespillere både på hjemmebane og i utlandet. Barany hevder at økonomiske reformer har vært trege, demokratiske standarder har falt, og Suu Kyi og NLDs tilhengere har møtt internasjonal fordømmelse for deres behandling av den muslimske Rohingya-minoriteten (Barany, 2018). Dette sinnet vokste da hun forsvarte Tatmadaw mot påstander om folkemord ved FN-domstolen i desember 2019. På sin side økte hennes opptreden i Haag hennes popularitet blant buddhistiske velgere i hjemlandet. Det internasjonale samfunnet var så rasende over hennes mangel på fordømmelse av Tatmawdaws brutale operasjon mot rohingyaene, som førte til mer enn den alvorlige flyktningkrisen. Mer enn 900 000 har blitt tvunget til å flykte til Bangladesh siden 2017 (Human Right Watch, u.å). Mellom 2017 og 2019 viste Freedom House-rapporten at Myanmar var “*delvis fri*” (tabell 5). Disse periodene skyldes undertrykkelse av sivile friheter og åpenlys ignorering av et etablerte menneskerettighetsprinsipper, truet og tvunget minoriteter til å flykte fra landet, i stedet for å

oppretholdes et stabilt og legitimt politisk system basert på føderalt demokrati og folkelig støtte.

Fra 2021 til 2022 fikk Myanmar status oppgitt som “ikke fritt”. Dette skyldes det disiplinære demokratiet innført av Tatmadaw ikke oppfylt Dahls demokratiske prinsipper, og dermed ble utsatt av militærkuppet. Kuppet endret den maktbalansen mellom den militære og sivile ledelsen, og påførte en rekke ustabilitet og motstandsbevegelser. I tillegg har det banet vei for diskriminerende lovverk samt menneskerettsbrudd for religiøse minoritetsgrupper, noe som har ført til forfølgelse av rohingyaene og gjort dem til “en av de mest forfulgte minoritetene” i verden.

6.1.3.3 Forsamlings- og organisasjonsfrihet

I henhold til *paragraf 354* i grunnloven av 2008 kan ytringsfriheten begrenses dersom den er i strid med lovverket. Videre gir grunnloven fra 2008 verken sikringer for mediefrihet eller garanterer retten til tilgang til offentlig informasjon (BTI, 2022). Å holde demonstrasjon uten regjeringens “*samtykke*” kan bli straffet med inntil seks måneders fengsel (Freedom House, 2017), noe som Suu Kyis parti ikke lyktes å endre eller oppheve denne loven da NLD kom til makten i 2015 (Bauchner, 2020). Schumpeter demokratimodell representerer et fundamentalt “konkurransedyktig system” der det demokratiske livet er en kamp mellom rivaliserende politiske ledere i partier om politiske vedtatt (Held, 2006). For Schumpeter innebærer hvilke politiske beslutninger som ble tatt av folkevalgte, har de legitimiteten til å ta politiske beslutninger, og er et resultat av periodiske valg av konkurranse om folks stemmer. Men for Dahl sier han ikke noe “riktig” eller enkelt svar på hvordan Myanmar grunnlov skal se ut, men så lenge landet klarer og oppfyller Dahls fem kriterier vil landet sikres demokratiske institusjoner. Bünte (2018) hevdet at grunnloven i Myanmar fungerte som et instrument for maktfordeling mellom den militære og sivile ledelsen. Dahl insisterer med “makt” mener vi å beskrive et realistisk forhold som for eksempel A (*militæret*) har evne til å handle på en slik måte at de kontrollerer A (*sivile*) reaksjoner. Dahl benektet ikke viktigheten av maktfordelingen, hvor et system for kontroll og balanse mellom de lovgivende, utøvende, dømmende og administrative makt og byråkratier. Freedom House (2017) hevdet at myndighetene bruker denne loven *paragraf 354* som makt i utstrakt grad for å arrestere en rekke demonstranter under valgkampen. Under COVID-19 pandemien innførte regjeringen ulike restriksjoner, inkludert et forbud mot samlinger mer enn fem personer, samt

bevegelseskontrollordrer som ga heftig fengselsstraff. Flere fagforeningsledere ble fengslet for å ha organisert en streik på en Yangon-fabrikk (BTI, 2022).

Men hvorfor klarte demokratiske institusjoner kriser i noen land, men ikke i de andre? Dahl ga begrunnelser for et stabilt demokrati i et land er når landet besitter med andre ord en *demokratisk politisk kultur*. Det er når både befolkningen og ledere sterkt støtter demokratiske ideer, verdier og praksis. Som nevnt tidligere, så Thawngunmg (2016) en forbedring fra en politisk kultur standpunkt i Myanmar med økt politiske partier, kvinnelig deltakelse og ungdomskandidater. Fra en demokratisk politisk kultur perspektiv vil samfunnet bidra til å danne innbyggernes politiske likhet i den politiske prosessen. Men med mindre militær- og politistyrkene er under full kontroll av de demokratiske valgte lederne, er det lite sannsynlig at demokratiske politiske institusjoner vil utvikle seg eller bestå (Dahl, 2020, s. 158). Bare hvis de væpnede styrkene er underordnet myndigheten til demokratisk legitime sivile regjeringer og ikke utøver negativ politisk innflytelse på politiske beslutninger, kan demokratiske prosedyrer fungere effektivt.

6.1.4 Konklusjon analyse 1

Analyse 1 ga en konklusjon der valgprosessene fra 2010 og 2015 ledet Myanmar til demokratisk overgang og delvis liberale reformer. De politiske prosessene ble sett som “*kontrollert prosess*” og “*manipulasjon av stemmetelling*” av militærstyre med sivil forkledning. Analyse 1 har svart på forskningsspørsmålet “*hvor demokratisk var Myanmar under demokratiseringsprosessen?*” ved å ha analysert nasjonalvalgene, militærstyre med sivil forkledning, valgloven, brudd på menneskerettigheter og forsamlings- og organisasjonsfrihet. Etter flere tiår med militærstyre var det et voksende håp om at Myanmar i det minste var på vei mot økt politisk representasjon for multietniske befolkning. Selv om valget-2010 åpnet for flerpartivalg hadde overgangsprosessen et mangelfullt demokratisk valg på grunn av grunnloven av 2008. Den politiske overgangsprosessen var kontrollert av militæret og ble *ikke* sett som et fritt land fra Freedom House. Valget-2015 fikk et nytt regjeringsskifte med Suu Kyis-regjering med flertallet folkelig støtte. Her ble frihets status til Myanmar blitt delvis bedre og ble karakterisert som “*delvis fri*” fra Freedom House på grunn av en forbedring i en politisk kultur standpunkt som er diskutert. I sammenligning med Dahls kriterier er ikke Schumpeters krav til institusjoner i et demokrati er like omfattende som Dahls krav. For eksempel, når det gjelder *organisasjonsfrihet* i Myanmar, spesifiserer Dahl i større grad enn

Schumpeter hvilke vilkår som stilles til et demokratisk samfunn. Men i likhet med deres syn på konkurransedemokrati er på mange aspekter i lik linje med hverandre. Men mangel på Dahls kriterier er at han ikke stillet krav til selve innholdet om hva informasjonskildene eller organisasjonene i Myanmar burde ha vært (Held, 2006). For det første, et land som nyter alle av Dahls kriterier er nesten sikkert å utvikle og opprettholde demokratiske institusjoner. For det andre er det ekstremt lite sannsynlig at et land som mangler alle fem av Dahls kriterier vil utvikle demokratiske institusjoner.

I Schumpeters konkurransedemokrati er det ikke mye som står mellom den enkelte borger og den valgte regjeringen i Myanmar. Dette innebærer at innbyggerne fremstilles som isolert og sårbar i en verden preget av elitenes konkurranse sammenstøt, hevdet Held i Schumpeters demokratiteori. Men så lenge regjeringer kan skiftes ut, og så lenge velgerne har mulighet til å velge mellom ulike partier, kan trusselen om tyranni dempes i følge Schumpeter (Held, 2006). I motsetning til Schumpeters syn om at demokrati styres av *konkurrerende eliter*, vektlegger Dahl politisk frihet og sivile rettigheter i større grad enn Schumpeter. Det betyr at vurderingen om hvordan situasjonen i Myanmar har vært med hensyn til demokrati vil bli noe ulik avhengig av hvilken teoretiker oppgaven lener seg mot.

6.2 Analyse 2: Hvordan kan vi forstå hvordan militærets rolle bidro til autokratisering og demokratisk tilbakeslag i Myanmar?

For å avklare forskningsspørsmål 2, vil analysen gjøre litt annerledes analyse i analyse 2 enn hva den første analysen har gjennomført. Analyse 2 vil analysere demokratiseringsprosessen i Myanmar fra et autokratisk analytisk perspektiv. Her vil analyse 2 anvende *Cassani og Tomini* konseptuelt rammeverk for autokratisering, *Maerz mfl* (2021) betingelser på autokratisering, og *V-Dem måling* på demokrati for å analysere regimeskifte og demokratisk tilbakeslag i Myanmar. Analyse 2 omhandler det siste parlamentsvalget i 2020 og erklæringen om unntakstilstand etter NLDs store valgseier, den grunnlovsstridige maktovertakelsen og valgautokrati til lukket autokrati.

6.2.1 Militærkuppet i skygge av nasjonalvalget-2020

Militærkuppet i 1 februar 2021 var en stygg skygge av valget i 2020 som det tredje demokratiske valg etter demokratisk overgang. Myanmar ble sett på som “*top 10 konflikter å se i 2022*” (International Crisis Group, 2021), demokratisk tilbakeslag (Decci og Lee, 2021 og Kurz, 2021), hvorav Myanmar returnerte til militærstyre (Maizland, 2022), og lukket autokrati (V-Dem, 2022).

Ifølge Freedom House (2022) fikk Myanmar poengsummen og statusen 6.5 (ikke fri). Denne negative utviklingen overskygges imidlertid at sivile friheter og politiske rettigheter er undertrykket av et ikke-demokratiske regime. Det betyr at borgernes politiske rettigheter og frihet er ekstremt begrenset av de væpnede styrkene. Statskupp er og blitt et hyppig forekommende fenomen. For å supplere Bermeos (2016) definisjon av et demokratisk tilbakeslag, som “*statsledet svekkelse eller eliminering av det politiske institusjonene som opprettholder et eksisterende demokrati*”, hevdet BTI (2022) at svekkelsen av legitimiteten til politiske institusjoner skyldes at kuppmakerne undergravet valgdemokratiet for å sikre militærets interessefortrinn, som svekket begrensningen av den utøvende makt og eksisterende demokratiske institusjoner. I ekstreme tilfeller har samfunnets politiske institusjoner blitt bevisst svekket og erstattet av militære institusjoner som har blitt brukt av Tatmadaw til å kontrollere samfunnet. Resultatet endte med at befolkningen føler seg maktesløs og evne til motstand. Siden kuppet har militæret ignorert institusjonelle og juridiske retningslinjer, domstolsavgjørelser og den offentlige opinionen. Kuppet medførte til

det sivilsamfunnet har dannet motstandsaktører som omfatter EAO-er og *NUG - skyggeregjeringen* (Rønneberg, 2021) og *PDF-anti-junta-militser* (Human Rights Watch, 2021) for å bekjempe brutale diktatorer med militære midler. PDF og andre etniske hærer (EAO-er) har sloss en modig kamp med store lidelser og omfattende tap av menneskeliv. Sharp og Anderssen (2013, s. 29) argumenterte for et voldelig opprør, står en ting fast “*ved å ty til voldelige midler har man valgt en type konfrontasjon der undertrykkerne nesten alltid vil være overlegne*”. Det vil si at diktatorene kan bruke voldelig kamp vanligvis overlegne med hensyn til militært utstyr, ammunisjon, transportmuligheter og hærens størrelse. Derimot er demokratiforkjemperne nesten alltid sjanseløse. Statskuppet i 2021 satte en bråstopp på et tiår til tross for demokratisering. Deretter kollapset maktfordelingssystemet mellom de sivile og militære aktørene. Militære utfordringer til sivil beslutningsmakt har to former (Croissant, 2021). Den første, “*institusjonalisert privilegier*”, beskriver formelle rettigheter som militæret er i stand til å bruke for å strukturere forholdet mellom staten og det politiske eller sosiale samfunnet. Den andre formen er “*bestriding*”, som omfatter uformelle atferd der militæret utfordret sivil beslutningsmakt. Jo flere institusjonelle privilegier militæret har, mindre må det stole på bestridig atferd. Imidlertid, i fravær av institusjonaliserte privilegier, kan bestridning være en effektiv strategi for militæret for å håndheve sine politiske, økonomiske og organisatoriske interesser.

Myanmar er altså ikke et fullverdig demokrati, men hadde visse elementer av demokratiske normer og konstitusjonelle regler med *en hybrid form* for presidentstyre basert på en asymmetrisk maktfordeling mellom sivile og militære aktører (Stokke mfl, 2022). I denne forbindelse er karakteren av sivil-militære relasjoner relevant, fordi i et demokrati må den effektive makten til å styre ligge hos demokratisk valgte representanter i stedet for politiske aktører som ikke er underlagt den demokratiske prosessen. Siden militærkuppet ble iscenesatt 1 februar 2021 har Myanmar vært underlagt *et direkte militærstyre* hvor friheten blir innskrenket og demokratiske institusjoner blitt undergravd.

6.2.2 Valgautokrati (2010-2020)

Ifølge Wig og Rød (2016) oppstår en stor andel av kuppforsøk i autokratier i etterkant av valget. Fra 2010 til 2020, kategoriserte V-Dem Myanmars styresett som en form for “*valgautokrati*”, som skiller seg fra andre typologier, som valgdemokrati eller defekt demokrati. V-Dems ser på autokratisering som en betydelig nedgang av sentrale

institusjonelle krav til valgdemokrati. Haerpfer mfl. (2019, s. 45) hevder at i et valgautokrati er det valg med massedeltakelse av både partier og kandidater. På andre siden er det imidlertid et *ufullstendig demokrati* fordi rettsstatens svakhet gjør at valg ikke er frie og rettferdige (diskutert i analyse del 1). Det vil si fra valget-2010 til valget-2020 tillot Myanmar et *flerpartisystem* hvorav NLD, USDP og deres militære proxy-partier, pluss en rekke etnisk baserte partier, samtidig *begrenset* den demokratisk valgte NLD-regjeringen makten til å styre og Suu Kyis mulighet til å stille som president gjennom grunnloven av 2008. Carl Schmitt skilte mellom partier og politiske ledere i konkurransen mellom “*venn*” og “*fiender*” i det politiske fellesskapet (Widmalm, 2022, s. 300). Denne tilsynelatende venn-fiende modell har konsekvenser som vi har sett i Myanmar og er en indikator på valgautokrati. De politiske partiene faller inn i to kategorier: de nasjonalistiske partier slik som pro-demokratiske grupper og pro-militære partier, og på den andre siden med de etniske partiene der mindre partier forsvarer interessene til ikke-Bamar grupper. Når det gjelder valg av ledere ser vi at visepresidenten kommer fra militæret, utvalgte fra militære satt i sikkerhetsdepartementet og den øverstkommanderende Min Aung Hlaing hadde en omfattende maktposisjon i den nasjonale politikken. Dette innebærer alvorlige utfordringer for det liberale demokratiet som Schmitts argumentasjon om det politiske systemet er delt inn i “*venner*” og “*fiender*”, hvor ledere kan skjære gjennom byråkrati og særinteresser for å ta en beslutning som truer demokratiske prinsipper (Widmalm, 2022, s. 364).

Dette konseptet om militærets disiplinerte demokrati har derfor endret karakteren og organiseringen av det regjerende regimet fra et valgautokrati til et valgautokrati (Macdonald, 2013). Militæret siktet mot et disiplinert demokrati, er dermed en versjon av demokrati som er styrt av den militære ledelsen. Dessuten var implementeringen av demokratiske institusjoner fraværende. Ved å oppsummere de empiriske funnene om nasjonalvalgene i 2010, 2015 og 2020, og utfordringene som medførte, ser det ut til å antyde det firedelte regimespekteret om autokratisering (Cassani og Tominis, 2019) (figur 4.1. autokratisering), der Myanmar verken har vært et “*liberalt demokrati*” eller “*defekt demokrati*”, men hadde et “*valgautokrati*”.

6.2.2.1 Illiberalt demokratiregime

Schmitt har demonstrert også en teoretisk sammenheng til den illiberale modellen for å hjelpe oss til å tenke komparativt om autokratiseringstreden, ikke bare i Sør-Asia men på en global skala (Widmalm, 2022, s. 357). I motsetning til liberale normer har autokratisering i Sør-Asia

utgjør mye av de illiberale ideer gjennom det politiske fellesskapet. Fisher (2017) fremmet dette synspunktet om at Myanmar's autokratisering (demokratisk tilbakeslag) skyldes *illiberal demokrati*. I et illiberal demokrati er det ikke garantert konstitusjonell liberalisme eller rettsstat (Haerpfer mfl, 2019, s. 435). Det refererer til politiske systemer der regjeringdannelsen bestemmes ved folkeavstemning, men hvor rettsstaten er svak og mediefrihet, politiske rettigheter og sivile friheter er sterkt innskrenket, slik empirikapittelet og analyse 1 har presentert om den politiske konteksten i Myanmar. Croissant (2004) beskriver illiberal demokrati og demokratisk regresjon som når et regime følger de formelle prosedyrene for valgdemokratiet, men kombinerer dem med autokratiske egenskaper. Han siktet først og fremst til institusjonelle svakheter som rollen til politiske partier og sivilsamfunn og i hvilken grad makten er konsentrert i *presidentskap*. I Myanmar har vi sett at militærets vetorett kan nominere de tre presidentkandidatene, hvor kandidaten med flest stemmer i en samlet avstemning i parlamentet vinner presidentskapet, og de to andre kandidatene blir visepresidenter. Schmitts autoritarisme hevdet å tilby den folkelige viljen å bli artikulert og folkets vilje kan manipuleres (Widmalm, 2022). Dette betyr at alt avhenger av hvem som har utøvelse av politisk maktkontroll over folkets vilje. Croissant (2004) og Smitt i Widmalm (2022) sin demonstering av hvilken grad makten er konsentrert i et presidentskap gjenspeiler den maktoverføringen til daværende president Thein Sein (perioden 2010-2015) som ga presidenten et insentiv til å styrke sin makt ved å undergrave institusjoner som er designet for å kontrollere den. Med andre ord, presidentskapet til Thein Sein-regjeringen (2010-2015) har vært en militærkontrollert prosess hvor makten er konsentrert til presidentskapet hans med sine eks-militære tilhengere.

Merkel og Lührmann (2021) argumenterte at demokratier er mer vanlig med *illiberale eller semi-lojale aktører* som ikke er forpliktet til normer og institusjonene i demokratier som begrenset den utøvende makt og håndhevet sivile friheter og rettsstaten innenfor demokrati. Til tross for illiberale elementer i det nye politiske systemet i Myanmar, med noen liberale elementer som demokratiske normer og grunnloven, bekreftet oppgavens empiriske funn og analyse 1 at utarbeidelsen av grunnloven er en "*udemokratisk grunnlov*" hvor rettsvesenet ikke er uavhengig (Freedom House, 2022), men samtidig hadde Myanmar en *liberal reform* i forbindelse med demokratiseringsprosessen fra nasjonalvalgene i 2010, 2015 og 2020.

Mediefrihet

I et valgautokrati hevdet Lührmann og Lindberg (2019) at autokrater sikres sitt konkurransefortrinn gjennom restriksjoner og taktikker som sensur og trakassering av media, begrensning av sivilsamfunnet og politiske partier. Pressefrihet er en avgjørende del av et sunt demokrati. Siden kuppet har Freedom House vist at det er ingen uavhengige medier. Ifølge Kipgen (2021a) var alle utenlandske medier underlagt streng sensur etter kuppet, hvor militæret arresterte journalister og medieansatte, forstyrret internett-tilgang, begrenset sosiale medier og stengte privateide TV-stasjoner. Merkel og Lührmann (2021) argumenterte at autokratenes første handlinger ofte er rettet mot ikke-statlige media og organisasjoner. I tillegg kan autokrater bruke rettsvesenet for å stoppe medias uavhengighet og straffe dem for kritikken mot autokratene. Dahl argumenterer at et demokratisk sammenbrudd kan forebygges ved å styrke det uavhengige rettsvesenet, styrke rettslig tilsyn av offentlig administrasjon, media og sivilsamfunn. Robuste sivile og politiske friheter kan sikre meningsfull frihet til å kritisere regjeringens politikk og prøve å få den endret. Dette er det aller viktigste trekket ved demokratiet, og militærstyret har vesentlig svekket kvaliteten på demokratiet. Levitsky og Way (2002) understreket at media er fullstendig statseid, sterkt sensurert eller systematisk undertrykt i de fleste fullverdige autokratier. Det vil si at ledende TV- og radiostasjoner kontrolleres av regjeringen og store uavhengige aviser og magasiner er enten forbudt ved lov eller de facto eliminert. Den 8. mars 2021 erklærte militærjuntaen at de hadde forbudt fem uavhengige medieselskaper (Altsean, 2021) og i den 8. mai 2021 kansellerte juntaen lisensene for åtte uavhengige medier (Andrews, 2021). Ettersom disse mediene og utvalget av nyhetsreportasjer overvåkes og fjernes, betyr dette at det er sterkt begrenset i Dahls kriterium om (3) *informasjon og opplysning*, som ikke er tilgjengelig for befolkningen. Noe som betyr at det ikke er noen uavhengige rapporter eller kritikk av regjeringen eller Tatmadaw tilgjengelig. Dette betyr at Dahls (3) informasjon og opplysning ikke brukes i Myanmar for å realisere en polyarkisk regjering. Demokratiet er helt avhengige av deltakelsen og ytringsfriheten, hvor samfunnet beveget seg mot debatten. Når samfunnet ikke tør å si hva de mener, vil de gå glipp av veldig viktig informasjon om hva samfunnet består av. Siden kuppet har 10 526 politiske fanger og journalister blitt siktet, arrestert eller dømt ifølge Assistance Association for Political Prisoners (AAPP, 2022). Journalister som provoserer regjeringen risikerer å bli arrestert, deportert, eller å bli dømt i de fleste autoritære regimer. I et valgautokrati med konkurrerende autoritære regimer, er uavhengige medier ofte ganske innflytelsesrike, hvor journalister blir truet og angrepet, likevel fremstår de ofte som viktige opposisjonelle (Levitsky og Way, 2002).

Suu Kyi om statseide media

Barany (2018) har sett også på statens angrep på ytringsfriheten og dens nedbrytning av pressen og sosiale medier. Suu Kyi som landets de facto leder har en gang rådet det burmesiske folket til å *følge de statseide mediene* når de rapporterer om militære operasjoner. Ved å gjøre det var hun med på å forme befolkningens (negative) oppfatning av rohingyaene (som er i strid med hennes regjerings høyeste prioritet, nemlig nasjonal forsoning (Kironka og Peng, 2021)). I tillegg konkluderte FN-rapporten med at Nobels fredsprisvinner og landets sivile leder Suu Kyi ikke har brukt sin de facto posisjon som regjeringssjef, eller hennes moralske autoritet til å demme opp eller forhindre hendelsene som utspiller seg, eller søke alternative veier for å ta et ansvar for å beskytte sivilbefolkningen (Kipgen, 2021).

6.2.2.2 Rohingya (venn-fiende modell)

Som nevnt i empirikapittelet (om rohingya), har betydningen av det religiøse-politiske blitt forsterket i hvordan disse kan påvirke demokratisering eller autokratisering av en nasjon. Denne konteksten av ekskludering og fratakelse av statsborgerskap har økt polariseringen og økt militærets rolle i den politiske prosessen. Derfor er det viktig å ha et tilstrekkelig uavhengig og troverdig rettsvesen for å fungere som en kontroll for økende autokratisering og redusere eskalering. Rettsvesenet har ikke spilt en betydelig rolle i folkemord eller etnisk rensing når det gjelder å sette faste konstitusjonelle regler for politikkenes spill. Imidlertid har strategien med å formidle anti-muslimsk propaganda *forverret* politisk-, religiøs-, og etnisk splittelse i stedet for å forbedre den demokratiske prosessen. Ifølge *Schmitts venn-fiende modell* kan fienden være hvem som helst - en religiøs eller minoritet, et politisk parti, en gruppe migranter eller utlendinger (Widmalm, 2022, s. 367). Dette gjenspeiler Rohingya-muslimske og det buddhistiske samfunnet i Myanmar som konstruerte et politisk fellesskap gjennom konstant artikulering av distinksjoner mellom “*dem*” og “*oss*”, altså mellom venn og fiende. Rohingya-muslimske politiske eliter har kjempet for å etablere en etnisk, religiøs identitet som er forskjellig fra majoriteten, men de har konstant møtt konfrontasjon med volds- og hatkampanjer. Med denne mobiliseringen av anti-muslimske hatytringer har militæret assosiert Rohingya-muslimer med *ekstrem jihadisme* og terrorisme (Stokke mfl., 2018). *Rettsstaten* i Myanmar har ikke opprettholdt Rohingya minoritetens religiøse og kulturelle identitet. De fire faktorer som Jobair Alam (2018) ser på Rohingya-konflikten (5.2.1 Menneskerettighetsbrudd i Myanmar), styrker argumentasjonen om autokratisering og destabilisering, fordi rettsvesenet selv er sterkt svekket til å beskytte rohingyaene. Et

uavhengig rettsvesen er fraværende. Denne antimuslimske følelsen er avgjørende for autokratisering innenfor en “fiende-ramme” som strekker seg til å utrydde rohingyaene i Myanmar.

Widmalm (2022, s. 298-307) har forbundet autokratisering med buddhistisk nasjonalistisk ekstremisme som deler en felles ideologi om å sementere en buddhistisk nasjonalstat. Rohingya-konteksten, uten støtte fra buddhistisk nasjonalistisk ekstremisme, indikerer at konsolidering av den buddhistiske nasjonalstaten og undertrykkende minoriteter er en form for autokrati. Dette kan oppstå som en reell fysisk trussel mot rohingya-muslimer gjennom å jobbe med buddhistiske ekstremistgrunner om hatkampanjer og voldelige midler for å utrydde rohingyaene. Frantz og Kendall-Taylor, som referert i Widmalm (2022), sier at nylig fremvoksende autokratier er mer individuelle sentriske, det vil si at makt er plassert hos en enkelt leder. Dette har blitt mulig i Myanmar på grunn av at makthaverne (Tatmadaw) har lyktes i å eliminere sine potensielle motstandere og autonome maktsentre (Widmalm, 2022). Widmalm mener at alle autokratier er styrt av *personalistiske sterke menn* som former autoritarisme. Til tross for disse utfordringene under demokratiseringsprosessen i Myanmar, har dette bidratt til en gradvis uthuling av demokratiet. I lys av dette ser det ut til å være et dramatisk skifte i Myanmars tilnærming til katastrofer, som igjen faktisk muliggjorde autokratisering. Det vil si et demokratisk sammenbrudd eller demokratisk kollaps, altså hvor et land beveger seg bort i fra demokratiet på grunn av en uventet hendelse som for eksempel et militærkupp som et resultat av mislykkede demokratisering.

6.2.3 Den grunnleggende konstitusjonelle – militærkupp

Siden 1.februar 2021 har den militære regjeringen forsøkt å fremstille seg selv som landets legitime regjering ved å hevde at de overholder grunnloven fra 2008. Derfor er det viktig å gå gjennom hva grunnloven 2008 sier i forbindelse med påstander om valgfusk, militærkupp og erklæring av unntakstilstand.

Punkt 6.0 Erklæringen er i konflikt med Myanmars grunnlov av 2008

Militæret hevdet at dets handlinger fra kuppet ble utført i samsvar med grunnloven av 2008, rettet mot artikkel 6f, 417, 418 og 419. Disse artiklene sier imidlertid at militærets handlinger er grunnlovsstridige (ADEA, 2022). Unntakstilstands- erklæringen avgitt 1. februar 2021 var

grunnlovsstridig fordi de konstitusjonelle forutsetningene ikke var oppfylt (punkt 6.1) og prosedyrekravene (punkt 6.3) ikke ble overholdt.

Punkt 6.1 De konstitusjonelle grunnene for å erklære unntakstilstand ble ikke oppfylt

I henhold til *artikkel 417*, mente militæret at erklæringen om unntakstilstanden gir *presidenten fullmakt* (men Myint Swe ble ikke valgt legitimt som president enda) etter å ha konsultert med NDSC, dersom det er en trussel om “unionensoppløsning eller tap av nasjonal suverenitet”. Men konsultasjonen skjedde aldri mellom NDSC og Myint Swe og Ming Aung Hlaing (øverstkommanderende) før erklæringen av unntakstilstand. Fra denne artikkelen 417, forsvarte Myint Swe at “UECs ikke hadde evne til å sikre frie og rettferdige valg”, og UECs og den sivile regjeringens *avslag* å ta opp valgfusk var “ulovlig” som forårsaket tap av folkets nasjonale suverenitet.

Artikkel 6f sier at “forsvarstjenestene skal kunne delta i statens nasjonale politiske lederrolle”. Militæret klagde på den sivile regjeringen, den valgte presidenten og UEC at de ikke klarte å finne ut problemene knyttet til falske stemmesedler i valget-2020, men at de prøvde å danne en ny regjering i stedet. Disse handlingene ifølge Tatmadaw er handlinger for å overta unionens suverenitet gjennom ulovlige tvangstiltak. På grunn av dette hevdet Tatmadaw at de har statens plikter og ansvar, som de refererte til artikkel 8. I den 1.februar 2021 tok militæret kontrollen over Myanmar. Tydeligvis demonstrerte militæret at NLD-regjeringen og UEC ikke klarte å sikre frie og rettferdig valg.

Grunnlovens artikkel 84 sier at presidenten “skal innkalle til et ekstraordinært møte så snart som mulig dersom minst en fjerdedel av alle representanter ber om det” og det er opp til presidenten å ta den avgjørelsen (*dette skjedde ikke*). I tillegg er UEC den eneste institusjonen som har fullmakt til å avgjøre valgfusk (*ikke militæret*), og unionensparlamentet har derfor ikke konstitusjonell makt til å avgjøre påstander om valgfusk. *Artikkel 40c og 417* antyder “en nødsituasjon er en ekstraordinær situasjon som utgjør en alvorlig trussel mot landet”, og det er langt fra åpenbart at valgfusk vil utgjøre en slik nødsituasjon.

Punkt 6.2 Den konstitusjonelle prosedyren for å erklære unntakstilstand ble ikke fulgt

I tillegg til å definere de konstitusjonelle begrunnelsene, inneholder *artikkel 417* også tre prosedyrekrav for å erklære unntakstilstand:

1. Presidenten må koordinere med alle NDSC-medlemmer

2. Bare presidenten har makt til å erklære unntakstilstand
3. Presidenten må varsle Unionsparlamentet

Da militæret erklærte unntakstilstanden i landet, var *ikke Myint Swe en fungerende president* og hadde derfor ikke makt til å erklære unntakstilstand. I henhold til artikkel 417 kan kun presidenten erklære unntakstilstand etter å ha *koordinert eller konsultert med NDSC*.

Kort oppsummert. Den militære erklæringen om unntakstilstand var grunnlovsstridig under Myanmar's Grunnlov av 2008 fordi de konstitusjonelle grunnene ikke ble oppfylt (punkt 6.1) og den institusjonelle prosedyren som kreves for å erklære unntakstilstand (punkt 6.2), ikke ble fulgt. Ifølge boken *Fra diktatur til diktatur* la Sharp og Anderssen (2013, s. 113) fram at umiddelbart etter at kuppet er innledet, må kuppmakerne kunne rettferdiggjøre seg overfor befolkningen. Det vil si kuppmakerne viser at de har moralsk og politisk rett til å overta makten. Dette perspektivet er i samsvar med Myanmar's militærkupp-faktoren som er diskutert, om militæret rettferdiggjorde sine handlinger ved å henvise til en konstitusjonell bestemmelse som tillot militæret å engasjere seg i “nasjonal politikk og nasjonal sikkerhet”. Deres handlinger var grunnlovsstridige og oppfyller ikke de konstitusjonelle grunnene og prosedyrekravene. Grunnloven skal være lett til å forstå for større delen av befolkningen. En grunnlov må ikke være så innviklet eller flertydig at kun jurister eller andre fagfolk kan forstå den. Politiets, hærens og etterretningstjenestenes aktiviteter skal være underlagt klare begrensninger for å forhindre at de på lovlig vis kan agere politisk (Sharp og Anderssen, 2013). Etter kuppet har den militære regjeringen søkt å konsolidere makten ved å sette opp nye styrende organer og rane eksisterende institusjoner og prosesser. Militæret har også overtatt rettsvesenet, samt de høyeste domstolene, utnevnt nye medlemmer som støtter deres interesse- fortrinn og SAC. UECs beslutning om å kansellere valgresultatene i 2020 er *ikke juridisk gyldig*, ettersom den nye UEC ble utnevnt av SAC (her sitter militærets medlemmer) på grunnlag av en grunnlovsstridig unntakstilstand. Den militære erklæringen om unntakstilstand er grunnlovsstridig, og som et resultat har den militære regjeringen ingen konstitusjonell myndighet. Som vern for demokratiet og mot diktatoriske strømninger og initiativer bør grunnloven fastslå hvilket formål regjeringen har, hvor regjeringsmaktens grenser går, hvordan regjeringens embetsmenn og lovgivere skal velges, hvor ofte det skal avholdes valg, hvilke ukrenkelige rettigheter folket har, og hvordan forholdet mellom den nasjonale regjering og lavere administrasjonsnivåer skal være (Sharp og Anderssen, 2013, s. 114). Dahl begrunnet at under en alvorlig og langvarig krise, øker sjansen for at demokratiet vil bli veltet av autoritære ledere som lover å få slutt på krisen med kraftige diktatoriske

metoder. Disse metodene deres krever naturligvis at grunnleggende demokratiske institusjoner og prosedyrer *settes til side* (Dahl, 2020, s. 157).

6.2.4 Den grunnlovsstridige maktovertakelsen (Demokratisering til autokratisering)

Den politiske transformasjonen i Myanmar har blitt identifisert som overgang fra *demokratisering til såkalt valgautokrati (autokratisering)* som en del av en generell autokratisering. Denne prosessen bør ikke tolkes som en nedgang i effektiviteten til demokratiske institusjoner, men som foreslått av begreper som “demokratisk tilbakefall eller tilbakeslag” (Bermeo, 2015). Innenfor det ulovlige regimeskiftet i 2021 hadde militærets grunnlovsstridige maktovertakelse sikret USDP eller et annet militært proxy-parti til å styre det politiske landskapet, som hovedsakelig består av militæroffiserer knyttet til Tatmadaw. I den forstand støttes funnene fra empirikapittelet av Cassani og Tominis (2019) overordnede konseptuelle rammeverk for autokratisering (*figur 4.1*), det motsatte av demokratisering. Dette er en nedgang av institusjonelle kjernekrav for valgdemokrati som Dahl har identifisert som “polyarki. Kuppet resulterte demokratisk tilbakeslag, hvor Myanmar hadde et valg der militæret bestemte hva resultatet skal bli - det er et valg hvor resultatet representerer regimets vilje og interesser. Som et resultat av det demokratiske tilbakeslaget i Myanmar har det alltid vært et motiv for militærets disiplinerte demokrati å uthule og undergrave det demokratiske regimet. Ved å ha installere sitt militærdominerte regime har dette ført landet et skritt i retning av autoritarisme og militærdiktatur.

6.2.4.1 Grunnlovsstridige kupp

Myanmar innførte en demokratisk fasade med nominelle demokratiske elementer som valg, parlamenter, partisystemer og demokratiske konstitusjoner, til fordel for en begrenset fase av militært overgangsstyre, men som ikke klarte å konsolidere og liberalisere sine regimer. Dette har oppgaven diskutert i analyse del 1. Ifølge EgretEAU (2016) argumenterte han for at grunnloven fra 2008 bygget på og institusjonaliserte *praetorianismen*. Praetorianisme er en situasjon der væpnede styrker utøver et kvasi-monopol på politiske beslutningsprosesser og en sterk innflytelse på den politiske makten i samfunnet i kraft av militærmakt. Siden kuppet ble det politiske systemet styrt av *Tatmadaw* og den valgte sivile regjeringen ble fratatt makten. Motivet bak kuppet kan forklares ved at militærregimet har forsøkt å *fremstille seg*

selv som landets legitime regjering ved å hevde at handlingen er i samsvar med grunnloven av 2008 (BTI, 2022). I en slik oppfatning, hevdet O´donnell mfl (2013) at det ofte er knyttet til ideologier om “*nasjonal sikkerhet*”. Det innebærer at militæret har et udiskutabelt monopol på å bestemme hva disse interessene er, og når og hvordan de blir truet. Dette må vi ta utgangspunkt fra (5.3 militærkuppet 1.februar 2021), hvor handlingen av militærkuppet og erklæring av unntakstilstand var grunnlovsstridig. Kipgen (2021, s. 152) insisterte at militæret har en omfattende makt over nasjonal sikkerhet og bredskapsfullmakter i henhold til artikkel 201 og 40c. Dette på sin side beordret militæret til å gripe inn når det føler at et uakseptabelt parti er i ferd med å komme til makten (O´donnell mfl, 2013, s. 35). O´donnell mfl regnet med at militæroffiserer med lang erfaring vil sannsynligvis ville gjøre en innsats for å påvirke grunnloven eller å trene fremtidige generasjoners rekrutter, som vil føre til en slik endring i politisk atferd. For eksempel, selve militæret utarbeidet grunnloven og militæret ga seg rollen som suveren dommer eller knyttet seg til andre institusjoner enn valgte sivil leder (for eksempel stillinger som visepresident og øverstkommanderende). I et stabilt demokrati, ifølge O´donnell mfl må demokratiske verdier være pålitelig beskyttet av grunnloven og andre uavhengige institusjoner, noe som vi ikke har sett i Myanmar i større grad. Ifølge Sharp og Anderssen (2013, s. 115) krever folket helst skal delta i prosessen, og deltakelsen er påkrevd i forbindelse med ratifisering av ny tekst eller endringer. Grunnloven skal ikke inneholde løfter som senere kan vise seg å være vanskelig å holde, eller bestemmelser som krever en sterkt sentralisert regjering, ettersom begge deler kan bane veien for et nytt diktatur.

Etter valget i 2020 hevdet Myanmars Tatmadaw og USDP å ha funnet svindel og uregelmessigheter på velgerlistene (men hadde ikke bevis), noe som undergravde troverdigheten og rettferdigheten til valgprosessen og dens utfall (ADEA, 2022). Ifølge grunnloven fra 2008 er det *kun UEC* som den eneste institusjonen som har konstitusjonell myndighet til å avgjøre påstander om valgfusk, *ikke militæret* (IDEA, 2022). For å forstå militærets handlinger av militærkuppet, uttalte militæret at deres handlinger ble utført i samsvar med grunnloven av 2008, særlig artikkel 417 og 418. Disse argumentene er imidlertid juridisk tvilsomme. I sammenheng med disse artiklene er kuppets lovlighet svært kontroversiell. *Tatmadaw* insisterte på at dette er en konstitusjonell “unntakstilstand” og ikke et kupp, mens opposisjonspartier og en rekke advokater hevder at overtakelsen er illegitim og utgjør et militærkupp. Yamahata (2022) kaller motivene bak kuppet og militærets påstand om at handlinger er i samsvar med grunnloven i 2008 som “*det grunnlovsstridige kuppet*” og forklarte valgresultat har motivert militæret til å bruke grunnlovsstridige midler for å rane

valgresultater av demokratisk sivil styre. Slik grunnloven fra 2008 ble beskrevet, kan det dermed hevdes at Myanmar's grunnlov fra 2008 har formet en ny form for “*konstitusjonell praetorianisme*” som sikret militærets rolle i politikken Egreteau (2016).

6.2.5 Fra valgautokrati til lukket autokrati

Militærkuppet som utspilte seg den 1.februar 2021 er en kvalitativt ny utvikling i retning av autokratisk styre og innebar et radikalt skifte til direkte militærstyre. Til tross for V-Dem rapport (2022, s. 45) ga de et klart signal om “*økningen på autokratiseringens endrende natur*” og siden 2021 har Myanmar gått fra å være “*valgautokrati*” til “*lukket autokrati*”. Cassani og Tomini (2019) argumenterte med at når et land ligger i dette endepunktet, nemlig det lukkede autokrati, uansett fra hvilket nivå det startet, kalles autokratisering. Overganger fra valgautokrati til lukket autokrati i Myanmar har vært en moderat form for full autokratisering, fordi militæret brukte et regime som ikke gir rom til ytringsfrihet og begrensning av utøvende makt. Denne uheldige utviklingen fulgte etter parlamentsvalget 8. november 2020, med et militærkupp 1.februar 2021, og skjøv demokratiseringsprosessen over til land som kun står på listen over de største autokratisatorene (V-Dem, 2021).

Tabell 6 V-Dem måling av Myanmar demokrati

År	Status
2022	<i>Lukket autokrati</i>
2021	<i>Lukket autokrati</i>
2020	Valgautokrati
2019	Valgautokrati
2018	Valgautokrati
2017	Valgautokrati

Kilde: V-dem rapport (2017-2022)

Flere forskere har referert til V-Dem for å forklare tendenser til demokratisk tilbakeslag, autoritarisme eller illiberalisme i Myanmar. Med denne økningen har Myanmar blitt synonymt med illiberalisme, hybridregime, militærstyre og demokratisk tilbakeslag. Militærstyre kan ha ulike former, enten direkte eller indirekte (kvasi-militært) styre, eller styre av kollegiale organer som representerer offiserkorpset. I det siste tilfellet påvirker flere offiserer beslutningstaking, og representerer den militære institusjonen og regjeringen kontrollert av en enkelt offiser uten elite begrensninger som ofte kalles “*militær sterkmann*”-regel (Croissant, 2021). Det var klart for det internasjonale samfunnet at Myanmar var i ferd med å bli et politisk landskap med bekymring for demokratisk tilbakeslag og menneskerettighetsbrudd. Fra betraktningen av analyse 1 og det oppgaven har diskutert tidligere, har demokratisk reversering i Myanmar fått det til å oppstå en gradvis nedgang under demokratiseringsprosessen mot autokratisering. Overgang fra valgautokrati til lukket autokrati er alltid en konsekvens av hendelser som i betydelig grad begrenser politisk deltagelse, det vil si muligheten for innbyggerne til å påvirke valget (Cassani og Tomini, 2019). I følge Lührmann og Lindberg (2019) så er dette demokratiske sammenbruddet en konsekvens av at militærkupp. V-Dem beskriver et lukket autokrati som er et tegn på høy grad av politisk eksklusjon og resulterer i lavere score for liberalt demokrati som blir et lukket eller valgautokratiske autokrati. V-Dem presenterte i rapporten og la fram at Myanmar ikke har nådd poengsummen for å bli sett som valgdemokrati eller liberalt demokrati. Det er tydelig fra V-Dem indikatorene at Myanmar er i ferd med å bli et militærdiktatur.

Intensjonen til Tatmadaw er å felle den sittende sivile regjeringen som er et *grunnlovsstridig og illegitimt kupp*. Derfor har The Economist Intelligence Unit (2021) kategorisert Myanmar som et “*autoritærregime*”, noe som betyr at landet er tilbake til det tidligere autoritærstyret eller militærdiktaturet. I samsvar med Maerz mfl (2021) illustrasjon på autokratiseringsepisoder, anses Myanmarsk nåværende politiske orden som å være et “*lukket autokrati*” som vil si at det ikke finnes flerpartivalg for den utøvende eller lovgivende makten. Fra et autokratisk analytisk perspektiv identifiserte Cassani og Tomini (2018) et lukket autokrati hvor et styresett ikke lot folk velge hvem som styrte i praksis, selv om de ofte organiserer fasadevalg som vanligvis er en militærjunta eller en sivil diktator, og noen ganger en leder for et politisk parti. Ut ifra denne oppfatningen har de empiriske funnene og analyse 1 bevist at maktovertakelsen av militærjuntaen i Myanmar siden militærkuppet, ledet til *et lukket autokrati*, hvor militæret plutselig stoppet all fremgang mot en mindre militarisert regjering og har returnert til direkte “*militærdiktatur*” (Ducci og Lee, 2021) eller et “*lukket*

autokrati” (Maerz mfl, 2021). Knutsen (2021, s. 167) henviser til valgautokrati og lukket autokrati til “*diktatur*”. For å kode om Knutsen sitt arbeid i denne analysen, ligger det empirisk bevis at den hyppige militære intervensjonen i Myanmar er oppriktig reformert til diktatur. Denne tolkningen er i pakt med Bermeos (2016) tankegang om statskupp og hevdet at “*kuppforsøk er ulovlig forsøk fra militæret eller andre statlige eliter på å styrte en sittende regjering*” og er i forbindelse med diktatur. Selv om ovennevnte forskere er enige om at dette kuppet representerer en regresjon av landet til et militærdiktatur, kan legges til at Suu Kyi, den sivile regjeringen (NLD) og antikuppbevegelser er et “*offer*” for den delvise demokratiseringen. Etter kuppet, ga den øverstkommanderende Ming Aung Hlaing et løfte om å holde et fritt og rettferdig valg og overlate makten til det vinnende partiet uten å spesifisere en tidsramme (Aljazeera, 2022). Dette bildet er i tråd med teorien der Bermeo definerte et *løftekupp* der kuppet tok en form for militær intervensjon som “fjerning av en valgt regjering som et forsvar for demokratisk legitimitet og gir et offentlig løfte om å holde valg og gjenopprette demokratiet så snart som mulig” som det som best kan kalles “løftekupp” (Bermeo, 2016). Bakgrunnskapittelet synes å antyde at militærkuppet 2021 og militærets handlinger i dag er *et ekko* av militærkuppet da Ne Win tok kontroll over Myanmar i 1962 med et statskupp. Knutsen (2021, s. 132) hevdet at valg derfor kan brukes av autoritære ledere til å fremstå som mer populære enn det de virkelig er, og valg kan brukes til propagandaformål ved å vise at lederne er “demokratisk valgt”. Spørsmålet er om Tatmadaw vil holde løftet om å holde et nytt valg. Men gitt situasjonen er det vanskelig å forutsi noe foreløpig for de kommende årene.

6.2.5.1 Et lukket presidentvalget

Tidligere de empiriske funnene viser at den fungerende presidenten Myint Swe ble valgt i et *lukket presidentutvalg*, uten den valgte sivile regjeringen (ADEA, 2022). Dette presidentvalget foregikk i et sperret rom, anses derfor å være et lukket autokrati, som ikke lenger kan betraktes som et demokrati. Maerz mfl (2021) og Casani og Tomini (2019) har definert det til å være et autokrati. Dette er demokratisk tilbakeslag i Myanmar som ledes utelukkende av ikke-valgte aktører, nemlig “Tatmadaw” og ikke av en stat eller sivil regjering på bakken, som effektivt stenger den demokratiske prosessen, snarere enn gradvis forfaller eller reversering av kvaliteten på demokratiet eller demokratisering. Under diktaturer er ikke valg et tilgjengelig redskap for å oppnå markante politiske forandringer. Aristoteles advarte i sin tid om at “et tyranni kan like gjerne bli avløst av et nytt tyranni” (Sharp og Anderssen,

2013, s. 112). Historien inneholder utallige eksempler på at et undertrykkende regimes sammenbrudd ses som en mulighet for nye herskere. Det har man blant annet sett i Myanmar's politiske landskap. Det nye militærdiktaturets regime kan til og med være enda mer grusomt og omfattende enn det gamle hevdet Sharp og Anderssen (2013).

Den øverstkommanderende og Myint Swe ga skyldig for at UECs manglende evne til å sikre frie og rettferdige valg i valget i 2020 (ADEA, 2022). Militærkuppet og erklæringen av unntakstilstanden var dermed *grunnlovsstridig* fordi de konstitusjonelle betingelsene ikke var oppfylt (punkt 6.1) og prosedyrekravene (punkt 6.2) ikke ble overholdt. Disse resultatene og konsekvensene av kuppet støtter med den teoretiske delen om “*demokratisk tilbakeslag, autokratisering, statskupp*” og Maerz mfl (2021) indikatoren for et reelt “*demokratisk tilbakeslag og et lukket autokrati*”. I følge Cassani og Tominis (2022) argumentasjon om overgangen til lukket autokrati har det alltid vært en konsekvens av hendelser som begrenser politisk deltakelse i et land. Resultatet av nåværende politisk status i Myanmar støttes av Cassani og Tominis teori om konseptuelle rammeverk, om seks typer regimeoverganger mot autokrati der *valgautokrati gir opphav til lukket autokrati*. I likhet med Cassani og Tomini overbevisning valgautokrati gir opphav til lukket autokrati, *genererer* med Maerz mfl (2021) betingelser på autokratiseringstrenden (4.3 Autokratisering). Altså landet anses som et lukkede autokrati, der det ikke er flerpartivalg for den utøvende eller lovgivende makt. Disse betingelser til Maerz mfl (2021) er korrelert med (6.2.2 Den grunnleggende konstitusjonelle - militærkupp), hvor militæret har prøvd å konsolidere makten ved å sette opp nye styrende organer og erobret eksisterende demokratiske institusjoner og prosesser, inkludert rettsvesenet ved å utnevne nye medlemmer som er ansvarlig overfor Statens forvaltningsråd (SAC). Ifølge Sharp og Anderssen (2013) er det viktigste grunnprinsippet for et forsvar mot kupp derfor å avvise kuppmarkernes legitimitet. Det andre grunnprinsippet for et forsvar mot kupp er å bekjempe kuppmakerne med *samarbeidsnekt og ulydighet*. Hvis Tatmadaw mangler legitimitet og blir møtt med manglende samarbeidsvilje, skjer en slags “*politisk utsulting*” som gjør at det sannsynligvis mislykkes, og dermed er muligheten for å etablere et demokratisk samfunn gjenopprettet (Sharp og Anderssen, 2013, s. 113-114). Derfor vil befolkningens oppgave i Myanmar hele tiden være å bruke politisk motstand og samarbeidsnekt mot aspirerende diktatorer og dermed beskytte de demokratiske strukturene, rettighetene og prosedyrene.

6.2.5.2 Freedom is not Free

Den ikke-voldelige motstanden er ikke bare et middel til å svekke og styrte militærdiktaturene i Myanmar, den gir også de undertrykte makt. Protestbølgen, antikupp og pro-bevegelser, inkludert sivil ulydighet kort tid etter kuppet var en metode som gjorde det mulig for antikupp-bevegelser som et offer til å utøve makt direkte for å oppnå større frihet og rettferdighet. En viktig langsiktig og nyttig konsekvens av ikke-voldelige protestmetoder i kampen for demokratiet, ifølge Sharp og Anderssen (2013, s. 116), er at samfunnet i høyere grad vil være i stand til å håndtere uløste og fremtidige problemer, for eksempel fremtidig maktmisbruk og korrupsjon, økonomisk urettferdighet og begrensninger av demokratiet i det politiske system. Kuppet fikk store konsekvenser med en landsomfattende borgerkrig, hvor mange etniske grupper har sluttet seg til National Unity Government (NUG), kjent som skyggeregjeringen (Rønneberg, 2021) for å skape en større enhet blant etniske grupper mot militærjuntaen. Ifølge Sharp og Anderssen (2013) gjør denne skyggeregjeringens metoden det mulig for grupper på fredelig vis å gi uttrykk for sterk misnøye i saker som anses som så viktige at opposisjonsgrupper har måtte ty til terrorisme eller geriljakrig. Dette standpunktet til Sharp og Anderssen gjenspeiles People's Defense Force (PDF), anti-junta-militsers visjon underlagt av NUG, hvor de i september 2021 erklærte en "defensiv krig" mot militærjuntaen (Human Rights Watch, 2021). I følge Sharp og Anderssen (2013) er denne forsvarskrigen mot juntaen ment som en hjelp til alle de mennesker og grupper som forsøker å befri folket sitt fra diktatorisk undertrykkelse, og å etablere et stabilt demokratisk system som respekterer menneskers frihet og folks innsats for å skape et bedre samfunn. Ordtaket fra den pensjonerte amerikanske luftvåpenoberst Walter Hitchcock "*Freedom is not free*" har mye sannhet i seg (Lowe, 2020). Sharp og Anderssen (2013) påpekte at friheten for et undertrykt folk ikke kommer utenfra, men folk må lære seg å oppnå frihet selv. Det vil si folk må forstå hva deres egen frigjøring krever og kunne lage handlingsplaner som kan føre til frihet. Deretter kan de vedvarende handlingsplaner bygge opp en ny demokratisk samfunnsorden og sørge for at den kan forsvares. Det vil aldri være lett. Men Sharp og Anderssen ser lys i tunnelen og ga uttrykk for at det er mulig å befri seg fra et diktatur, men det vil kreve svært grundige vurderinger og strategisk planlegging å nå dit. Det krever årvåkenhet, hardt arbeid og disiplinert kamp, ofte med store omkostninger. Sharp og Anderssen syn på *friheten kan gi et håp for folket i Myanmar* som kan ha en potensiale til å oppnås gjennom denne tunge kampen og har en sjanse til å bestå. Den kan opprettholdes av et beslutsomt folk som engasjerer seg i å bevare og utvide den for å etablere et stabilt demokratisk system.

6.2.2 Konklusjon analyse 2

Analyse 2 har analysert demokratiseringsprosessen i Myanmar som begynte med valget i 2010 fra et autokratisk analytisk perspektiv og har møtt indikatorer for illiberal demokratiregime (hybridregime), valgautokrati, deretter et lukket autokrati, venn-fiende modell, til slutt et direkte militærstyre. En moderat form for full autokratisering i Myanmar demokratiske tilbakeslag er et svar på et lukket demokrati og et direkte militærdiktatur. Grunnloven har alltid vært et verktøy for militærets politiske intervensjon. Med den nye grunnloven av 2008 har Tatmadaw sikret militæret konstitusjonell immunitet som politisk instrument i den politiske beslutningstakingen. Det var et tydelig tegn på at de burmesiske væpnede styrkene fortsatt ikke følte seg trygge nok på 2010-tallet til å trekke seg fullstendig fra politikken. Ifølge forskning på sivil-militære relasjoner beholder hæren en form for politisk makt så lenge de anser det som sin legitime plikt. Tatmadaw, som en autonom institusjon, anser seg derfor som relevant for politisk beslutningstaking som resulterte i en skjebne til et direkte militærdiktatur.

Kapittel 7: Konklusjon

“Det er mulig å befri seg fra et diktatur. Det krever svært grundige vurderinger og strategisk planlegging å nå dit. Det krever årvåkenhet, hardt arbeid og disiplinert kamp - ofte med store omkostninger”

Gene Sharp og Tone Margaret Anderssen, *Fra diktatur til demokrati* (2012, s. 117)

Hensikten med avhandlingen er å undersøke problemstillingen: hvor demokratisk var Myanmar under demokratiseringsprosessen og hvordan kan vi forstå hvordan militærets rolle bidro til autokratisering og demokratisk tilbakeslag? Analysen tok utgangspunkt i to forskningsspørsmål basert på to ulike retninger innenfor problemstillingen, nemlig demokratisering og autokratisering. For å kunne gi dypt forståelse av dette temaet, har *analyse 1* besvart på problemstillingen ved å ta i bruk Schumpeters og Dahls demokratiteori, og Freedom House demokratiindikator på hvor demokratisk Myanmar var før militærkuppet. *Analyse 2* har besvart problemstillingen og analysert hvordan militærets rolle har bidratt til autokratisering og demokratisk tilbakeslag i Myanmar fra et autokratisk analytisk perspektiv.

Bidragene i denne avhandlingen har vist at det ikke-konsoliderte demokratiet i Myanmar hadde *lånt* den demokratiske tilnærmingen med alvorlig mangelfull av de formelle demokratiske institusjoner for å kunne klassifisere deres politiske regime som et fullverdig demokrati. Under analysen 1, har avhandlingen analysert og identifisert spesifikke egenskaper ved Myanmar's demokratiske politiske institusjoner under demokratiseringsprosessen. Dahl har utviklet et mål på “polyarki” basert på det han anså for å være de to hoveddimensjonene ved demokratisering, nemlig muligheter til å delta i valg og muligheter til å konkurrere om politisk makt. Analyse 1 ga en konklusjon der valgprosessene fra 2010 og 2015 ledet Myanmar til demokratisk overgang og delvis liberale reformer. Det første valget-2010, under *Thein Sein-regjeringen (USDP) (2011-2015)*, ble den politiske prosessen sett som “kontrollert prosess” og “manipulasjon av stemmetelling” av militærstyre med sivil forkledning, med lav representasjon av mangfold og udemokratisk valg. Thein Sein-regjeringen ble karakterisert av Freedom House som *ikke fritt* land. Det skyldes den udemokratiske grunnloven fra 2008 (NLD boikottet valget), militærets maktdominans, massiv manipulasjon av stemmetellingen og ekskludering av Suu Kyis rett til å stille seg til valg og fratakelse av rohingyanes

stemmerett. Denne demokratiseringsprosessen har endret demokratiske kvaliteter på valgkonkurranse med lav valgdeltakelse og svak rettsstat.

Det andre valget ved regimeskifte i 2015 med *Suu Kyi-regjeringen (NLD) (2015-2020)* ble demokratiseringsprosessen sett på som en *ny demokratisk æra*. Valgprosessen ble sett som relativt fri, troverdig og utfallet reflekterte folkets vilje, en kamp om politisk deltakelse og økt forsamlings- og organisasjonsfrihet. Under Suu Kyi-regjeringen fikk Myanmar frihetsstatus som “*delvis fri*” på vegne av *konkurransedemokratiperspektivet og det liberale demokratiperspektivet*, med økt kvinnelig deltakelse og ungdomskandidater. Selv om denne demokratiseringsprosessen har tatt et nærmere skritt mot de demokratiske spillereglene, gjenstod *mange hindringer* mot de institusjonelle idealene uttrykt i Dahls polyarki. Dette skyldes at militæret var fortsatt en dominerende kraft i politikktutforming, og inkluderende statsborgerskap, stemmelikhet, ytringsfrihet, pressefrihet, politiske frihet og sivile rettigheter ikke oppfyller Dahls fem kriterier, selv om de internasjonale observatører argumenterte som fritt eller rettferdig valg. Den politiske prosessen har vært preget av *anti-muslim retorikk* (fratakelse av stemmerett og statsborgerskap) og den økende buddhistisk nasjonalisme som hemmet grunnlaget for demokratisering. Følgene av disse faktorene ble landet karakterisert som en styreform for *hybrid sivil-militær regjering*, hvor den politiske prosessen har innført nye og viktige demokratisk rom, men hvor substansen i demokratiet er *begrenset* av konstitusjonelle reguleringer som garanterte militærets maktposisjon, og hindret reell folkelig kontroll over offentlige anliggender. Demokratiseringsprosessen har ikke gitt et fullverdig demokrati, men et *hybridregime* med visse elementer av demokratiske normer og konstitusjonelle regler. Det politiske systemet er utformet som et system for maktfordeling mellom sivile og militære aktører, mens militæret er permanent beskyttet av grunnloven, sine sentrale interesser og har bevart sin institusjonelle uavhengighet og autonomi. Etter denne redegjørelsen av forskningsspørsmål 1, fremstår situasjonen i Myanmar før kuppet i lys av Dahl som mindre demokratisk sammenlignet med Schumpeter som ikke legger like stor vekt på politisk frihet og sivile rettigheter. Det viser også at det ikke er et entydig fasitsvar på hvor demokratisk Myanmar har vært selv om landet fremstår som demokratisk mangelfull i lys av begge teoriene.

Forskningsspørsmålet i *analyse 2* har analysert og konkludert oppgavens problemstilling basert på autokratiseringstrenden, altså fra autokratisk analytisk perspektiv for å forstå årsakene bak demokratisk tilbakeslag eller reversering i Myanmar. Forskningsspørsmålet

“hvordan kan vi forstå hvordan militærets rolle bidro til autokratisering og demokratisk tilbakeslag i Myanmar” tydeliggjorde avhandlingens problemstilling, hvor flere forskere har tilbudt sine perspektiver og kunnskap om hva de anser som sentralt for å forstå autokratisering i Myanmar. Forholdene i Myanmar var preget av det kontroversielle presidentvalget i 2020, deretter militærkuppet som resulterte i en nedgradering fra valgautokrati til lukket autokrati. Regimemekanismene i Myanmar har vært preget av en type politisk styreform der makthaverne holder seg til valgsystemet, men manipulerte reglene for å sikre at opposisjonen (NLD) har liten eller ingen sjanse til å vinne. Den grunnlovsstridige maktovertakelsen satte en bråstopp til tross for demokratiseringen. Maktfordelingsystemet mellom de sivile og militære aktørene kollapset. Myanmar har aldri vært et fullverdige demokrati, men hadde visse elementer av demokratiske normer og konstitusjonelle regler med styresett som en form for *valgautokrati* med *illiberale ideer* gjennom det politiske fellesskapet. Fra starten av analysen fant denne studien ut av den demokratiske overgangen hadde tynt forhold til liberalisering, men de politiske prosessene la mer vekt på illiberalt demokratiregime, hvor det politiske systemet ikke garanterte av konstitusjonell liberalisme og rettsstaten. Det refererte til en svak rettsstat, et ikke-uavhengig rettsvesen og begrenset mediefrihet. De sivile friheter og politiske rettigheter er sterkt innskrenket hvor makten er konsentrert i presidentskapet, og veto retten til militæret har undergravd demokratiske prinsipper. Demokratisering i Myanmar overlevde ikke med den “*udemokratiske grunnloven*” og den grunnlovsstridige maktovertakelsen gjorde et comeback til et *direkte militærdiktatur*. Betydningen av demokratisk tilbakeslag av koblingen mellom den religiøse-politiske faktoren (Rohingya) har skapt *venn-fiende* forhold gjenspeilet i det rohingya-muslimske og det buddhistiske samfunnet i form av “*oss*” og “*dem*”. Den antimuslimske følelsen er avgjørende for autokratisering innenfor en “*fiende-ramme*” som strekker seg til etnisk splittelse, sterk differensierte og motstridende subkulturer i stedet for å forbedre den demokratiske prosessen. Tatmadaw argumenterte og rettferdiggjorde kuppet i samsvar med grunnloven av 2008, rettet mot artikkel 6f, 417, 418 og 419. Disse artiklene sier oss imidlertid at militærets handling er grunnlovsstridig. Det vil si at unntakstilstands erklæringen ikke oppfyller de konstitusjonelle grunnene og prosedyrekravene ikke ble overholdt. Etter det ulovlige regimeskifte i 2021 hadde den militære grunnlovsstridige maktovertakelsen sikret USDP eller et annet militært proxy-parti til å styre det politiske landskapet i Myanmar fremtid, består av militæroffiserer knyttet til Tatmadaw. Disse forholdene støttes argumentasjonene med Cassani og Tominis konseptuelle rammeverk for autokratisering (figur 4.1. Autokratisering), det motsatte av demokratisering som Dahl har identifisert som

“polyarki”. Den siste utgivelsen av indikatorer fra V-Dem har vist at Myanmar siden 2021 har gått fra å være “*valgautokrati*” til “*lukket autokrati*”. Dette er i tråd med Maerz mfl (2021) betingelser av episoder i autokratiseringstransformasjon hvor en demokratisk kollaps oppstår når et demokratisk regime går tilbake til under minimumsgrensen for demokrati. Denne moderate utviklingen i Myanmar fulgte etter parlamentsvalget 8. november 2020, ved et militærkupp 1. februar 2021, og skjøvet demokratiseringsprosessen over til land som kun står på listen over de største autokratisatorene (V-Dem, 2021). Det vil si den nåværende politiske orden i Myanmar har gått fra å være “*valgautokrati*” til et “*lukket autokrati*” siden det grunnlovsstridige og illegitime kupp stanset all fremgang mot en mindre militarisert regjering og har returnert til direkte “*militærdiktatur*” og et “*lukket autokrati*”. Militærkuppet og erklæringen av unntakstilstanden er demokratisk reversering og retning mot autokratisering, hvor på den andre siden det sivilsamfunnet og anti-kuppbevegelser er et “offer” for under autokratiseringen. En av de viktigste grunnprinsippene for å forsvare landet mot et kupp er å avvise militærets legitimitet og befolkningen må kjempe mot militæret med samarbeidsnekt og ulydighet, dermed beskytte de demokratiske strukturene, rettighetene og prosedyrene. Den “defensive krigen” mot militærjuntaen i Myanmar er et viktig virkemiddel ment som en hjelp til å befri folket fra diktatorisk undertrykkelse og å etablere et stabilt demokratisk system som respekterer menneskers frihet. For at Myanmar skal kunne befri landet fra et diktatur, kreves svært grundige vurderinger, strategisk planlegging, og disiplinert kamp hvor ofte med store omkostninger. Den kan opprettholdes av et beslutsomt folk som engasjerer seg i å bevare og utvide den for å etablere et stabilt demokratisk system.

Referanseliste

- AAPPB. (2022). Assistance Association for Political Prisoners (Burma). *Assistance Association for Political Prisoners*. Hentet fra: <https://aappb.org/>
- Alizada, N., Boese, V. A., Lundstedt, M., Morrison, K., Natsika, N., Sato, Y., ... & Lindberg, S. I. (2022). Autocratization Changing Nature?. *V-Dem Working Paper Forthcoming*.
- Alam, J. (2018). The Rohingya of Myanmar: Theoretical significance of the minority status. *Asian Ethnicity*, 19(2), 180-210.
- Albert, E. (2020). 'The Rohingya Migrant Crisis'. *Council on Foreign Relations*. Hentet fra: <https://www.cfr.org/backgrounder/rohingya-crisis>
- Aljazeera (2022). Myanmar coup: Military repeats election promise, people strike. *Aljazeera*. Hentet fra: <https://www.aljazeera.com/news/2022/2/1/myanmar-coup-military-repeats-election-promise-people-strike>
- Altsean-Burma (20.september 2021). *March 2021: Burma Coup Watch*. Alternative Asean Network on Burma. Hentet fra: <https://www.docdroid.net/qRiqorR/burma-coup-watch-1-mar-pdf#page=4>
- Andrews, T.H. (2021). *Report of the Special Rapporteur on the Situation of Human Rights in Myanmar*. UN Human Rights Council. Hentet fra: <https://reliefweb.int/report/myanmar/report-special-rapporteur-situation-human-rights-myanmar-thomas-h-andrews-ahrc4976>
- Barany, Z. (2018). Burma: Suu Kyi's Missteps. *Journal of Democracy*, 29(1), 5-19.
- Bauchner, S. (2020). In Myanmar, Democracy's Dead End Constitutional Vote Spotlights Transition's Failed Reforms. *Human Rihts Watch*. Hentet fra: <https://www.hrw.org/news/2020/03/10/myanmar-democracys-dead-end>

Bawana, T. A. (2022). Civil Society Endorsement on Democratization: A Lesson from Myanmar. *Jurnal Transformative*, 8(1), 128-145.

BBC. (2021). Aung San Suu Kyi: Myanmar democracy icon who fell from grace. *BBC*. Hentet fra: <https://www.bbc.com/news/world-asia-pacific-11685977>

Bermeo, N. (2016). On Democratic Backsliding. *Journal of Democracy* 27(1), 5-19. doi:10.1353/jod.2016.0012.

Böhmelt, T., Escribà-Folch, A., & Pilster, U. (2019). Pitfalls of Professionalism? Military Academies and Coup Risk. *Journal of Conflict Resolution*, 63(5), 1111–1139. <https://doi.org/10.1177/0022002718789744>

Brooten, L., & Verbruggen, Y. (2017). Producing the News: Reporting on Myanmar's Rohingya Crisis. *Journal of Contemporary Asia*, 47(3), 440-460. Hentet fra: <https://www-tandfonlinecom.mime.uit.no/doi/full/10.1080/00472336.2017.1303078?scroll=top&needAccess=true>

BTI. (2022). Myanmar Country Report BTI 2022. *Bertelsmann Stiftung*. Hentet fra: <https://bti-project.org/en/reports/country-report/MMR#pos0>

Bunte, M. (2018). Perilous presidentialism or precarious power-sharing? Hybrid regime dynamics in Myanmar. *Contemporary Politics*, 24(3), 346-360. Hentet fra: <https://www-tandfonline-com.mime.uit.no/doi/full/10.1080/13569775.2017.1413500>

Callahan, M. (2012). The Generals Loosen Their Grip. *Journal of Democracy*, 23(4), 120-131. Hentet fra: <https://muse-jhu-edu.mime.uit.no/article/487787>

Carothers. (2002). The End of the Transition Paradigm. *Journal of Democracy*, 13(1), 5–21. <https://doi.org/10.1353/jod.2002.0003>

Cassani, A., & Tomini, L. (2018). What Autocratization Is. In *Autocratization in post-Cold War Political Regimes* (Challenges to Democracy in the 21st Century, pp. 15-35). Cham: Springer International Publishing.

Cassani, A., & Tomini, L. (2019). Post-Cold War autocratization: Trends and patterns of regime change opposite to democratization. *Italian Political Science Review/Rivista Italiana Di Scienza Politica*, 49(2), 121-138. doi:10.1017/ipo.2019.4

Cheesman, N & Farrelly, N. (2016). *Conflict in Myanmar: War, Politics, Religion*. Singapore: ISEAS Publishing — Yusof Ishak Institute [Myanmar/Burma Update Conference Series], 2016, xiv + 390 pp. ISBN 9789814695848 price: 38,99 euro.

Cheesman, N. (2014). What does the rule of law have to do with democratization (in Myanmar)? *South East Asia Research*, 22(2), 213-232. Hentet fra: <https://www-tandfonline-com.mime.uit.no/doi/abs/10.5367/sear.2014.0203>

Chen, E. (2021). Months After Coup, Myanmar Accelerates Toward Surveillance State. *Center for Strategic & International Studies*. Hentet fra: <https://www.csis.org/blogs/new-perspectives-asia/months-after-coup-myanmar-accelerates-toward-surveillance-state>

Connor (2017). Protests over plans to rename bridge after Aung San Suu Kyi's father. *South East Asia Global*. Hentet fra: <https://southeastasiaglobe.com/protests-plans-rename-bridge-aung-san-suu-kyis-father/>

Croissant, A. (2004). From transition to defective democracy: Mapping Asian democratization. *Democratization*, 11(5), 156-178. Hentet fra: <https://www-tandfonline-com.mime.uit.no/doi/full/10.1080/13510340412331304633>

Croissant, A. (2021). Transforming Civil-Military Relations: Myanmar in Comparative Perspective. Hentet fra: <https://www.stimson.org/2021/transforming-civil-military-relations-myanmar-in-comparative-perspective/>

Dahl, R. (1989). *Democracy and its critics*. New Haven, Conn: Yale University Press.

Dahl, R.A.(2020). *On Democracy*. Yale University Press.

Dalland, O., & Keeping, D. (2020). *Metode og oppgaveskriving* (7. utgave. ed.). Oslo: Gyldendal.

Ducci, C., & Lee, K. P. (2021). The Military Coup in Myanmar: Back to the 'Normality' of Autocracy?. *E-International Relations*. Hentet fra: <https://www.e-ir.info/2021/02/05/the-military-coup-in-myanmar-back-to-the-normality-of-autocracy/>

Egreteau, R. (2016). Embedding praetorianism: soldiers, state, and constitutions in postcolonial Myanmar. In *Politics and constitutions in Southeast Asia* (pp. 131-153). Routledge.

E24. (2022, 11.februar). Telenor anmeldt for salget av virksomheten i Myanmar. *E24*. Hentet fra: <https://e24.no/boers-og-finans/i/qW844g/telenor-anmeldt-for-salget-av-virksomheten-i-myanmar>

Fishbein, E. & Nachemson, A. (2022). Myanmar's coup: a year under military rule in numbers. *The Guardian*. Hentet fra: <https://www.theguardian.com/global-development/2022/feb/01/myanmar-coup-a-year-under-military-rule-in-numbers>

Freeman, J. R., & Snidal, D. (1982). Diffusion, development and democratization: enfranchisement in Western Europe. *Canadian Journal of Political Science/Revue canadienne de science politique*, 15(2), 299-330.

Freedom House. (2010). *Freedom in the World 2010 - Burma (Myanmar)*. Refworld.

Freedom House. (2011). *Freedom in the World 2011 - Burma (Myanmar)*. Refworld.

Freedom House (2012). *Freedom in the World 2012 - Myanmar*. Refworld.

Freedom House (2013). *Freedom in the World 2013 - Burma*. Refworld.

Freedom House (2014). *Freedom in the World 2014 - Burma*. Refworld.

Freedom House (2015). *Freedom in the World 2015 - Myanmar* Refworld.

Freedom House (2016). *Freedom in the World 2016 - Myanmar*. Refworld.

Freedom House (2017). *Freedom in the World 2017 - Myanmar*. Freedom House.

Freedom House (2018). *Freedom in the World 2017 - Myanmar*. Freedom House.

Freedom House (2019). *Freedom in the World 2017 - Myanmar*. Freedom House.

Freedom House (2022). *Freedom in the World 2017 - Myanmar*. Freedom House.

Haerpfer, C. W., Bernhagen, P., Welzel, C., & Inglehart, R. (2019). *Democratization*. Oxford University Press, USA.

Held. (2006). *Models of democracy* (3rd ed.). Polity.

Hofman, L. (2016, 26.februar). Munken bak hatkampanjen mot muslimer i Myanmar. *Bistandsaktuelt*. Hentet fra: <https://www.bistandsaktuelt.no/nyheter/2016/munken-bak-islamhat-i-myanmar/>

Hpwe, H. Y (2021). *A Study on Development of Retail Sector in Telecommunication Industry (Case Study Retail Shops of Telephone Operations in Yangon)* (Doctoral dissertation, MERAL Portal).

International Crisis Group (2011). *Myanmar's Post-Election Landscape*. Hentet fra: <https://www.crisisgroup.org/asia/south-east-asia/myanmar/myanmar-s-post-election-landscape>

International Crisis Group. (2020, 23.desember). From Elections to Ceasefire in Myanmar's Rakhine State. Hentet fra: <https://www.crisisgroup.org/asia/south-east-asia/myanmar/b164-elections-ceasefire-myanmars-rakhine-state>

International Crisis Group (2021, 28.juni). Taking Aim at the Tatmadaw: The New Armed Resistance to Myanmar's Coup. Hentet fra: <https://www.crisisgroup.org/asia/south-east-asia/myanmar/b168-taking-aim-tatmadaw-new-armed-resistance-myanmars-coup>

Human Rights Watch (2021). Myanmar Events of 2021. *Human Rights Watch*. Hentet fra: <https://www.hrw.org/world-report/2022/country-chapters/myanmar-burma>

Human Rights Watch. (u.å). Rohingya. Hentet fra: <https://www.hrw.org/tag/rohingya>

Jacobsen, D. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser?: Innføring i samfunnsvitenskaplig metode* (3. utg. ed.). Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Sawn, T. K. (2022). One year after the coup, Myanmar children face learning, life loss. *The Jakarta post*.

Khan, S. (2017). The Danger of Linking the Rohingya Crisis to Terrorism. *The Diplomat*. Hentet fra: <https://thediplomat.com/2017/10/the-danger-of-linking-the-rohingya-crisis-to-terrorism/>

Koch, A. (2021, 25. mars). Reflections of the Rohingya in the Online Jihadi Propaganda. Moshe Dayan Center. Hentet fra: <https://dayan.org/content/about-moshe-dayan-center-mdc>

Kipgen, N. (2014). Addressing the Rohingya Problem. *Journal of Asian and African Studies* (Leiden), 49(2), 234-247.

Kipgen, N. (2021a). The 2020 Myanmar election and the 2021 coup: Deepening democracy or widening division?. *Asian Affairs*, 52(1), 1-17. Hentet fra: <https://www.tandfonline-com.mime.uit.no/doi/full/10.1080/03068374.2021.1886429?src=recsys>

Kipgen, N. (2021). *Democratisation of Myanmar*. Milton: Taylor and Francis.

Kironska, K., & Peng, N. (2021). How state-run media shape perceptions: An analysis of the projection of the Rohingya in the Global New Light of Myanmar. *South East Asia Research*,

29(1), 16-31. Hentet fra: <https://www-tandfonlinecom.mime.uit.no/doi/full/10.1080/0967828X.2020.1850178?src=recsys>

Knutsen. (2021). *Demokrati og diktatur* (1. utgave.). Fagbokforlaget.

Larsen, A. (2017). *En enklere metode: Veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode* (2. utg. ed.). Bergen: Fagbokforlaget.

Lidauer, M. (2022). Myanmar on the Road Towards the 2020 Elections: A Pre-electoral Assessment. *Demystifying Myanmar's Transition and Political Crisis*, 135-157. Hentet fra: https://link-springer-com.mime.uit.no/chapter/10.1007/978-981-16-6675-9_8

Lowe, C. (2020. 27, mars). "Freedom is not free". *Carroll County COMET*. Hentet fra: <https://www.carrollcountycomet.com/articles/freedom-is-not-free/>

Lührmann, A., & Lindberg, S. (2019). *A third wave of autocratization is here: What is new about it?* *Democratization*, 26(7), 1095-1113. Hentet fra: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13510347.2019.1582029>

Macdonald, A. (2013). From Military Rule to Electoral Authoritarianism: The Reconfiguration of Power in Myanmar and its Future. *Asian Affairs, an American Review (New York)*, 40(1), 20-36. Hentet fra: <https://www-tandfonline-com.mime.uit.no/doi/full/10.1080/00927678.2013.759479>

Maerz, S. F., Edgell, A., Wilson, M. C., Hellmeier, S., & Lindberg, S. I. (2021). A framework for understanding regime transformation: introducing the ERT dataset. *V-Dem Working Paper*, 113.

Maizland, L. (2022). Myanmar's Troubled History: Coups, Military Rule, and Ethnic Conflict. *Council on Foreign Relations*.

Malnes, R., & Thorsen, D. (2015). *Demokrati: Historien og ideene*. Oslo: Dreyers forlaget.

Maung, T. (2019). Country Profile: Civil Society in Myanmar. 10.13140/RG.2.2.14871.52648.

McCarthy, S.(2012). ‘Civil Society in Burma: From Military Rule to “Disciplined Democracy”’. *Griffith Asia Institute*, Regional Outlook Paper 37

Merkel, W., & Lührmann, A. (2021). Resilience of democracies: Responses to illiberal and authoritarian challenges. *Democratization*, 28(5), 869-884. Hentet fra: <https://www-tandfonline-com.mime.uit.no/doi/full/10.1080/13510347.2021.1928081>

Nyein, N. (2020, 15. august). Dozens of Myanmar Political Parties Seek Assurances From Military Chief Over Election Concerns. *The Irrawaddy*. Hentet fra: <https://www.irrawaddy.com/elections/dozens-myanmar-political-parties-seek-assurances-military-chief-election-concerns.html>

O’donnell, G., Schmitter, P. C., & Whitehead, L. (2013). *Transitions from authoritarian rule: Tentative conclusions about uncertain democracies*. JHU Press.

Ober, J. (2017). Joseph Schumpeter's Caesarist Democracy. *Critical Review* (New York, N.Y.), 29(4), 473-491.

Sandford, S. (2018). Conflict Resumes in Karen State After Myanmar Army Returns. *Reliefweb*. Hentet fra: <https://reliefweb.int/report/myanmar/conflict-resumes-karen-state-after-myanmar-army-returns>

Østerud, Ø. (2014). *Statsvitenskap: innføring i politisk analyse* (5. utg., p. 311). Universitetsforlaget.

Østerud, Ø. (2019). *Statsvitenskapelig leksikon*. Universitetsforlaget.

Rønneberg, K. (2021. 20.april). Den nye skyggeregjeringen hylles over hele landet. Nå krever de å få delta på toppmøte. *Aftenposten*. Hentet fra: <https://www.aftenposten.no/verden/i/IER9dL/den-nye-skyggeregjeringen-hylles-over-hele-landet-naa-krever-de-aa-faa-d>

Røst (2015. 8.november). Stemmer for forandring. *Bistandsaktuelt*. Hentet fra: <https://www.bistandsaktuelt.no/asia-og-oseania-godt-styresett-menneskerettigheter/stemmer-for-forandring/121741>

Røst, E. (2015. 10,desember). Hva nå, Myanmar?. *Bistandsaktuelt*. Hentet fra: <https://www.bistandsaktuelt.no/asia-og-oseania-godt-styresett-menneskerettigheter/hva-na-myanmar/114570>

Schumpeter, J. (1942). *Capitalism, Socialism and Democracy*.

Sharp, G., & Anderssen, T. (2013). *Fra diktatur til demokrati*. Oslo: Arneberg.

Silkoset, R., Gripsrud, G., & Olsson, U. (2021). *Metode, dataanalyse og innsikt* (4. utgave. ed.). Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Skaaning, S. (2020). Waves of autocratization and democratization: A critical note on conceptualization and measurement. *Democratization*, 27(8), 1533-1542. Hentet fra: <https://www-tandfonline-com.mime.uit.no/doi/full/10.1080/13510347.2020.1799194>

Stokke, K., & Aung, S. (2019). Transition to Democracy or Hybrid Regime? The Dynamics and Outcomes of Democratization in Myanmar. *European Journal of Development Research*, 32(2), 274-293.

Stokke, K., Moo Kham, K., Nge, N., & Kvanvik, S. (2022). Illiberal peacebuilding in a hybrid regime. Authoritarian strategies for conflict containment in Myanmar. *Political Geography*, 93, 102551.

Stokke, K., Vakulchuk, R., & Øverland, I. (2018). *Myanmar: A Political Economy Analysis*. Norsk utenrikspolitisk institutt.

Stokke, Kristian. (2021). Myanmar: Vri den norske bistanden mot demokrati-aktivistene. *Bistandsaktuelt*. Hentet fra: <https://www.bistandsaktuelt.no/myanmar-styresett/myanmar-vri-den-norske-bistanden-mot-demokrati-aktivistene/202050>

SwissPeace. (2019). What space for civil society organizations in Myanmar? *Retrieved May 25, 2021*, from <https://www.swisspeace.ch/apropos/what-space-for-civilsociety-organisations-in-myanmar/>.

Taylor, A. & Westfall, S. (2021). U.N. adopts resolution condemning Myanmar's military junta. *Washington Post*. Hentet fra: <https://www.washingtonpost.com/world/2021/06/18/un-set-adopt-resolution-condemning-myanmars-military-junta/>

Thawngmung, A. (2016). The Myanmar Elections 2015: Why the National League for Democracy Won a Landslide Victory. *Critical Asian Studies*, 48(1), 132-142.

The Economic Times. (2021, 01.februar). Explained: Why is the military taking control in Myanmar?. *The Economic Times*. Hentet fra: <https://economictimes.indiatimes.com/news/defence/explained-why-is-the-military-taking-control-in-myanmar/articleshow/80629463.cms>

The Irrawaddy (2020. 11.november). Myanmar's 2020 General Election Results in Numbers. *The Irrawaddy*. Hentet fra: <https://www.irrawaddy.com/elections/myanmars-2020-general-election-results-numbers.html>

Tjora, A. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (4. utgave. ed.). Oslo: Gyldendal.

Tomini, L., & Sandri, G. (Eds.). (2018). *Challenges of democracy in the 21st century: Concepts, methods, causality and the quality of democracy*. Routledge.

Tønnesson, S. (2017). Etnisk rensing Myanar. *NUPI*. Hentet fra: <https://www.nupi.no/Publikasjoner/Innsikt-og-kommentar/Hvor-hender-det/HHD-2017/Etnisk-rensing-i-Myanmar>

Tønnesson, S. (2021). Myanmar: Fra diktatur til diktatur. *NRK*. Hentet fra: https://www.nrk.no/ytring/myanmar_-fra-diktatur-til-diktatur-1.15380111

V-Dem. (2021). Autocratization Turns Viral. *University of Gothenburg: V-Dem Institute*.

V-Dem. (2022). Autocratization Changing Nature?. *V-Dem Working Paper Forthcoming*.

Widmalm, Sten. (2022). *Routledge Handbook of Autocratization in South Asia*. Taylor & Francis.

Wig, T., & Rød, E. G. (2016). Cues to Coup Plotters: Elections as Coup Triggers in Dictatorships. *Journal of Conflict Resolution*, 60(5), 787–812.

<https://doi.org/10.1177/0022002714553106>

Peter, Z. (2020). Aung San Suu Kyi, NLD Win Second Landslide Election in Myanmar. *Voice of America*. Hentet fra: https://www.voanews.com/a/east-asia-pacific_aung-san-suu-kyi-nld-win-second-landslide-election-myanmar/6198393.html

Yamahata, C. (2022). Myanmar at a “Point of No Return”: Unity Reborn Despite Junta’s Terrorization. In: Yamahata, C., Anderson, B. (eds) *Demystifying Myanmar’s Transition and Political Crisis*. Palgrave Macmillan, Singapore. <https://doi-org.mime.uit.no/10.1007/978-981-16-667>

